

انجیلا مَتّی

١

دارا مالباتا عیسی مسیح

^١کِتِبا دارا مالباتا عیسی مسیح،

گوره داود پاشا، گوره ابراهیم پیغمبر:

^٢ابراهیم بابه اسحاق،

اسحاق بابه یعقوب

و یعقوب بابه یهودا و بِرایت وی بو.

^٣یهودا بابه فِرِص و زِراح بو و ناوه داییگا وان تamar بو.

فِرِص بابه حِضْرون

و حِضْرون بابه رام،

^٤رام بابه عَمِیناداب،

عَمِیناداب بابه نَحشون

و نَحشون بابه سَلْمون بو.

^٥سَلْمون بابه بوَعَز بو و ناوه داییگا بوَعَز راحاب بو.

بوَعَز بابه عوبید بو و ناوه داییگا عوبید روت بو.

عوبید بابه يَسَا بو.

^٦و يَسَا بابه داود پاشا بو.

داود بابه سليمان بو.

داییگا سليمان پِشتا زِنا اوريما بو.

^٧سليمان بابه رِحْبَعَام،

و رِحْبَعَام بابه آبیا،

و آبیا بابه آسا بو.
آسا بابه یهوشافاط،
یهوشافاط بابه یورام،
و یورام بابه عزیا بو.
عزیا بابه یوتام،
یوتام بابه آazar،
و آazar بابه حزقیا بو.
حزقیا بابه منسی،
منسی بابه آمون،
و آمون بابه یوشیا بو.
یوشیا بابه پکنیا و براپت وی بو.
له وی زمانی یهودی تبعید ببون بابله.

پاشه تبعید بونا بُ بابله:
پکنیا بابه شئتئیل
و شئتئیل بابه زروبایل بو.
زروبایل بابه آبهود،
آبهود بابه إلیاقیم،
و إلیاقیم بابه عازور بو.
عازور بابه صادوق،
صادوق بابه آخیم،
و آخیم بابه إلیود بو.
إلیود بابه إلعازار،
العازار بابه متنان،
و متنان بابه يعقوب بو.
يعقوب بابه یوسف و یوسف مره مریم بو
گو عیسی ناوَنگ بِ مسیح ژه وی هات دُنیايه.
ایجا، ژه ابراهیم پیغمبر حتا داود پاشا همو سریگ چارده نسل و ژه داود
حتا زمانه تبعید بونا یهودیان بُ بابله، چارده نسل، و ژه زمانه تبعیده حتا
مسیح چارده نسل بون.

ژه داییگ بوبیننا عیسی مسیح

ژه داییگ بوبیننا عیسی. مسیح وسا ڦوی: مریم داییگا عیسی، نیشانگریه یوسف بو. بله پِش هنده گو گل پیگودو رازن، معلوم بو گو مریم ژه رحا مقدسا خدا پِگران.^{۱۹} بر خاطره هنده گو مره وی یوسف مِروگه صالح بو و ندیخاست آبرویا مریم بِبَت، تصمیم گِرت گو به دَنگ و صدا ژه وی جُدا بیت.^{۲۰} بله وقتہ گو فِکره وان دِشدان دِگر، میلیاگتگ خاده خَوه دا خو نیشا وی دا و گُکت: «آی یوسف، آی تِ گو ژه نَسلا دا عدد پاشایی، ژه ایناندانا ژنا خو مریم تِرسَ، چون آو دِشدا گو ناو زِنگه ویدای، ژه رِحا مُقدسا خدای.^{۲۱} آو گورگه دیه بینیت دُنیایه گو تِیه ناوہ وی دانه عیسی، چون گو آو دیه ڦومه خو ژه گنھت وان نجات بَدَت.»^{۲۲} آون همو ڦومین گو آو دِشدا خاده بِ آزمانه إشعاعیا پِیغمبر گُته بو، بِت جی گو:

«باکِریگ پِگران بوی، گورگه دیه بینیت دُنیایه و عِمانوئیل دیه گاز گن وی،»^{۲۳}

گو آنی خدا گل مَدا.^{۲۴} وقتہ یوسف خَوه شار بو، آو دِشدا گو میلیاگتہ خاده بُ وی آمر گرہ بو، اینا جی و مریم خاست.^{۲۵} بله گل وی نَرازا ختنا اوی گوره خو اینا دُنیایه؛ و یوسف ناوہ وی دانا عیسی.

۲

هاتنا سِترناسا ژه رُزْھلاته

وقته عیسی. له دَورانه سَلَطَنَتَا هیرودیس پاشا، له بِيت لِحِما یهودیه هات دُنیایه، هِندَ مَجوسي گو سِترناسِت زانا ژی بون ژه رُزْھلاته هاتن شَهره اورشلیمه^{۲۶} و پیسیار گِرن: «آو پاشایه یهودیان گو هاتن گو دُنیایه، کیدری؟ چون گو م سِترا وی له رُزْھلاته دیتی و آم هاتن گو وی پِرسِتِن.»^{۲۷} وقتہ هیرودیس پاشا او دِشَدَ بیهیست، پَرِشَ بو و تواوی اورشلیم گل وی پَرِشَ بون. هیرودیس تواوی سَرُکَت کاهینا گو عالِمت معبدہ بون و ماموستاپت ڦومه خِر گِرن و ژه وان پیسیار گر: «مسیح قرار بو کیدرہ بِت دُنیایه؟»^{۲۸} جیواب دان: «له بِيت لِحِما یهودیه، چون گو میکاه پِیغمبر وہ راسته دا وسا نویسی:^{۲۹}

«و تِ، آی بِيت لِحِم گو ناو ولاته یهودادی،
تِ ناو حاکِمَت یهودادا چه جورا گِمِترين نینی،

چون گو ژه ت حاکمگ ديه پيدا بيت
گو ديه شوانٽيا قومه مِن، بنی اسرائيله بِگت.»

^۷ پاشه هيروديس، مَجوسى ڏزيو گاز گِرَن لاره خو و ژه وان رَمانه دقيقه
دووهار بونا سِتره پيسيار گِر. ^۸ ايجا او رِگرَن بِيت لِحْمه، گُت وان: «هَرِن و
گِلک باش دوو وه بِچوگا ساوا بِگِرِن و وقته و آو پيда گِر، بِزِن مِن گو آز زِي بِم
و وي بِپَرسِتم.» ^۹ مَجوسى پاشه بيهميستنا قِسْت پاشا، گَتَن ره و او سِترَا گَو
آوان له رُزْهَلاته ديته بون، پِش واندا دِچو خَتا دوماييگه سَر سَره جيه گو
بِچوگ وِدَره بو، راوَستا. ^{۱۰} وقته آوان او سِتر ديت بِ شاديگه گِلک مَزَن گِيف
خوش بون. ^{۱۱} وقته چُن ناو مالدا و بِچوگا ساوا گَل داييگا وي مريم ديتَن، گَتَن
سَر چُكَا و آو بِچوگ پَرسِتش گِرِن. پاشه صانِدقه خو وَگِرِن و هِندَ ديارى ژه
زِرِي و شيرا بِهن خوش دارا و مُر بُ وي بِشكِيش گِرِن. ^{۱۲} و چون خَوه دا بُ
وان هُشدار هاتِبو دايين گو نَزُورِن لاره هيروديس، رِيگه ديتَردا گَتَن ره بُ آليه
ولاته خو.

حِلَاتِنا بُ مصْرَه

^{۱۳} پاشه چُيينا مَجوسيا، ميلياكتَنَ خاده خَوه داخو نيشا يوسف دا و گُت:
«راب، بِچوگ و داييگا وي راگ و بِحله بُ مصْرَه و له وِدَره بِميَنَ خَتا وقته گو
بِثُمَّ تَ، چون گو هيروديس پاشا دوو پيда گِرِن بِچوگَ گو آوي بِگُثَي.»
^{۱۴} ايجا يوسف شَودا رابو، بِچوگ و داييگا وي راگر و چو بُ مصْرَه، ^{۱۵} و خَتا
مِرِنا هيروديس پاشا ما وَدَره. او شُلَ قَوِيمِي گو او دِشدا خاده بِ آزمانه هوشع
پِيغمَبر گُته بو بِت جي گو «من گوره خو ژه مصْرَه گاز گِر.»

گُشتِنا بِچوگا بِ أمره هيروديس پاشا

^{۱۶} وقته هيروديس پاشا زاني گو مَجوسيا او لِبانِدن، گِلک گربه وي قَبو و رِگر
و تواوى گورگه دو سالى و گوشگَتِر گو بِيت لِحْمه و مَنْظَقه دُرا ويدا بون،
گورئيگ زمانه گو ژه مَجوسيا پيسيار گِرِه بو، گُشَتِن. ^{۱۷} هِنگه آو دِشدا گو بِ
آزمانه إرميا پِيغمَبر هاتِبو گَتن، هات جي گو:

^{۱۸} «دَنَگَك ژه رامه تَ بِيهميستن،

دَنَگَ گَيرينه و شينَگَ مَزَن.

راحيل بُ بِچوگه خو دِگَريت
و ناخا زيت إِمن بيت،

چون گو آو ایدی نَمَانَ.»

رُورِينا بُ ناصِره

پاشه مِرنا هیرودیس پاشا، میلیاکتگ خاده مصره دا هات خونا یوسف ^{۲۰} گُت: «راب، بِچوگ و داییگا وي راگ و هَرَ ولاته اسرائیله، چون گو آونه گو قَصدا گشِتِنا بِچوگه هَبُون، مِرَن.» ^{۲۱} ایجا او رابو، بِچوگ و داییگا وي راگر و چو ولاته اسرائیله. ^{۲۲} بله وقته بیهیست آرکلائوس بَدلا باهه خو هیرودیس یهودیه دا حُکومَته دِگَت، ترسیا بِچیت وَدره، و چون خَوه دا بُ وي هُشدار هاتِبو دایین، چو بُ آلیه حَریما جَلیله ^{۲۳} و شَهرَگه دا گو ناوه وه ناصِره بو جي گِرت. او شُلَّ قَوْمِي گو قِسا بِیغَمَبرَا بِت جي گو گُته بون 'ناصِرى' دیه بِت گاز گِرن.

۳

یحیا، رِیا مسیح حاضر دِگَت

وان رُزادا یحیا یه گو غُسلا تعَمیده دِدا بِیدا بو. اوی چلا یهودیه دا وَعظ دِگَر و دِگَت: «تَوبَ گن، چون گو پادشاهيا آسمانى نِيزوک!» ^{۳۰} او هَمَن آو گو إشعاعیا یه بِیغَمَبر راستا ویدا دِبِریت: «ذَنَگَا آوه گو ناو چله دا دِگَت هَوار:

«رِیا خاده حاضر گن!
رِیه وي راست گن!»

یحیا گِراس زه هِریا دَوَه دِگَر بَر خودا و بِشَتِنَگه چرمی سَر بِشتا خو گِرِددا، و رسقه وي کلو و هِنگوینه چُله بو. ^۰ جماعت زه شَهره اورشلیمه و تواوى یهودیه و زه تواوى مَنطَقَه اَدْرَاهَه اَرْدَنَه، دِجَنَ لَارَه وي ^۱ و گَنْهَت خو اعتراض دِگَرِن و زه دَسْتَه وي ناو چَمَه اَرْدَنَه دا غُسلا تعَمیده دِگَرِن.

بله وقته یحیا دیت گو گَلَک زه عالِمت فِرقا فَرِيسِيَا و هَمَزِي فِرقا صَدَوقِيَا گو مُنکرَه ساخ بونا مِريانَ دِهاتَنَ او جيه گو آوي غُسلا تعَمیده دِدا، گَت وان: «آي نَسْلَا أَفْعِيَا، كه اون بِهَسَانِدَن گو زه بَرَ غَصَبَا گو قِرارَ بِت بِحِلِن؟ ^۱ بَهْنَدَه تَوبَا خو بِ عمل و رِفتَاره گو اون دِگَن نِيشان بِدَن ^۰ و گَل خو نِيزَن "جَدَه مَ ابراهِيم". چون گو آز دِبِرَمَ وَ، خدا دِكَارِيت زه وان بَرَانَ زاروگان بُ ابراهِيم چه گَت. ^۱ هَنَه زَي بِيور گَهْشَتَه سَرَ رَهَا دَارَا. ایجا هَچَي دَارَا گو إرمیشا باش

نئينيت، ديه بٽ هاوتٽن ناو آگرى دا.^{۱۱} «آز و بٽ آوه تعميد دَدَم، بٽ توبَ گِرْنَه؛ بله آوه گو پاشه مِن تِت ژه مِن قاوتٽر گو آز حتا گير هنده نايم گو سُلگه وي جُت گم. او ديه و بٽ رِحا مُقدسا خدا و آگرى تعميد دَت.^{۱۲} او شنا وي دَستِي دائِي و جُخينا خو ديه بِدَت با و گِنمه خو انباره دا ديه خُدان گَت، بله گايه ناو آگرگه گو چه جارا نائامِريت ديه بِشَوتينيت.^{۱۳}

غُسلا تعمیدا عیسی

پاشه عیسی. ژه حَرِیْمَا جَلِیْلَه هَات بُ چَمَه اَرْدَنَه گُو ژه دَسْتَه يَحِیَا غُسْلا تَعْمِیدَه بِکَرِیْت. ^{۱۴} بَلَه يَحِیَا دِخَاسْت پِشِیْه لَه بِکَرِیْت و دِكَّت وَی: «أَوْ أَزْمَ گُو دَبِی ژه دَسْتَه تَعْمِیدَه بِکَرِیْم، و نَهَّتِ تِی لَارَه مِن؟» ^{۱۵} بَلَه عیسی. جِیْوَاب دَا وَی: «بِهَلَّ نَهَّ وِسَا بَیْت، چَوْن گُو يَا دُوز آوَی گُو آم صَالِح بُونَه كَامِل بَیْنَ جِی.» ایْجَا يَحِیَا قَبُول گِر. ^{۱۶} وَفْتَه عیسی. غُسْلا تَعْمِیدَه گِرت، جِیدَا نَاو آوه دَا هَات دَرَو. هَه وَه دَمَه آسْمَان بُ وَی وَبَو و آوَی رِحَا مُقْدَسَا خَدَا دَیْت گُو وَگُو گَتْرَگَه زُرْدَا دَهَات گُو سَر وَی روْنِت. ^{۱۷} و دَنَگَک ژه آسْمَانِی گَهَشت گُو «آوَی گُورَه من يَه عَزِيز گُو آز ژه وَی رَاضِیْم.»

عیسی ناو امتحانه دا

١ پاشه عیسیٰ- بِ هدایتا رِحا خدا چو ناو چُلہ گو بِ دَسته ابلیس بِت
امتحان گِرِن. ٢ و پاشه چل رُز و چل شوا رُزی گِرتنه، عیسیٰ- بِرسی بو. ٣ ایجا
امتحانگر، هات لاره عیسیٰ و گَتَ وی: «هَگوْتِ گوره خدای، بُ وان بَرَان آمر
گو بِینَ گرده نانی!» ٤ بله عیسیٰ گَت: «تَوراَتِه دا هاتَ نِویسانِنْ گو:
» انسان تنه ب نان ساخ نَبَنْ،

بَلْكُو بِهِرْ قِسَيَّگَه گُو ژه دَوْه خَدَادا دَرَدَگَويَت.»

پاشه ابليس آو بِرَ شَهْرَه مُقدَّس و آو دانا سَرِيلَنْدَرِين جيَه معبدَه^۱ و گَتَه دا: «هَگَو تِ گوره خدای، خو پاوَرَ عَرَدَی، چون گو زَبُورَا داَوَودَه هَاتَه نُوسانَدَن:

”راستا ٿدا بُ میلیا گئیت خو دیه آمِر گت“

و "آو دیه ت سَر دَسته خو بَین،

نگو تِ پیه خو بَرگه بَدی.»

^٧ عیسی گته دا: «آو رئی توراته دا هاتئ نویساندن گو،
”خاده، خدایه خو امتحان نگ.»

^٨ جارگ دی، ابلیس عیسی- بِر سَر سَرَه چیباییگه گلک بِلند و تواوی مملکته
عالمه و شکوه و جلالا وان نیشا وي دا^٩ و گت وي: «آزه وان همویا بِدم ت،
هگو تِ بر مِن بِکوی سَرْچُکا و مِن بِپرسقی.» ^{١٠} عیسی. دیسا گت وي: «دور
بِکو آی شیطان! چون گو توراته دا هاتئ نویساندن:

”خاده، خدایه خو بِپرسَت
و تنه وي عِبادَت گ.»

^{١١} ایجا ابلیس او هلا و چو و پاشه، میلیاگت هاتن و خدمتا ویدا بون.

عیسی خدمتا خو دستبه دگت

^{١٢} وقته عیسی- بیهیست گو یحیا هاتئ گرتین، رُوری حَریما جلیله. ^{١٣} پاشه
ناصره دا دَرگوت، چو بُ کَفرناحومه و ما وَدره. کَفرناحوم بَ لِوا گلا جلیله و
ناو منظقا زیبولونه و نفتالیه دا بو. ^{١٤} آو قومی گو قِسَا إشعاعیا یه پیغمبر بِت جی
گو گته بو:

^{١٥} «ولاته زیبولونه و ولاته نفتالیه،
ریا بحره، آلیه دی اردن،
جلیلا ّقوما؛

^{١٦} جماعتًا گو ناو تاریتیه دا دِرْیان
روناهیگه عَظیم دیتین،
و سَر آونه گو ناو ولات و سیبَرَ مِرنَه دا دِرْیان،
روناهیگ پیدا بو.»

^{١٧} ژه وہ پاشو عیسی. دستبه وعظ گرنا وہ قِسَه گر گو: «تَوبَ گن، چون گو
پادشاهیا آسمانی نیزوك!»

شاگردت عیسی یه آولی

^{١٨} وقته عیسی- بَ لِوا گلا جلیله ره دچو، دو بِرا دیتن ب ناوه شمعون،
ناودنگ بِ پطُرس، و بِرایه وي آندریاس، گو تُر دِهاوِتن ناو گله دا، چون گو
ماسیگر بون. ^{١٩} عیسی گت وان: «دوو مِدا وَرِن گو آزه و بِگم نِچیروانه مِرْوا.»
^{٢٠} اوان جیدا ژره خو هلانَ جي و دوو ویدا چُن. ^{٢١} و عیسی. وقته ژه وَدره دَرباز

بو، دو بِرایه دی ژی دیت، یعقوب گوره زِبَدی و بِرایه وی یوحنا گو گل با به خو زِبَدی قَيیقه دا بون و تُرِت خو حاضر دِگِرن. عیسی. گاز وان گِر، ^{۲۲} آوان جیدا قَبیق و با به خو هلانَّ جی و دوو ویدا چُن.

شفا گِرتنا نَساخا

^{۲۳} عیسی. همو جیه خَریما جَلیله دِگِریا و دیرت واندا دَرس دِدا و خَبَرا خوش پادشاهیا خدا وَعْظِ دِگِر و هر اش و نَسَاخِیگ گو ناو خلقه دا هَبُو شفا دِدا. ^{۲۴} ایجا، ناوَنگه وی تواوی سوریه دا گِریا و جماعتِه تواوی نَسَاخ گو همو جور نَسَاخی و اش هَبُون، و هَمَرْثی مِرْوت جن هَبی و آونه فَرَا دِهات وان و مِرْوت فَلَح تینان لاره عیسی. و آوی شفا دِدا وان. ^{۲۵} ایجا جماعتِ عَظِیم ژه خَریما جَلیله و دِکاپولیسه، ژه اورشلیمه و یهودیه و آلیه دی چَمَه اردنه دو و ویدا چُن.

۵

وعظا سَر چِبیا

^۱ وقتِه عیسی. او جماعتِ مِرْوا دیت، چِبیا یگه دا ژَلَل چو و رونشت. هِنگه شاگرده وی هاتَن لاره وی ^۲ و عیسی- گل وان صُحبت گِر و دَرس دا وان و گُت:

^۳ خَنیگه حاله آونه گو له رِح دا فقیر و ژارِن،
چون گو پادشاهیا آسمانی يا وان.

^۴ خَنیگه حاله آونه گو تازیدارِن،
چون گو او دیه إِمِن بِن.

^۵ خَنیگه حاله آونه رِح سوک،
چون گو دیه بِن وارِثه عَرْدی.

^۶ خَنیگه حاله آونه گو پِرسی
و تِرْنیه صالح بونه نَ،
چون گو او دیه تِر بِن.

^۷ خَنیگه حاله آونه گو رَحْمَه دِگَن
چون گو رَحْم دیه وان بِت گِرن.

^۸ خَنیگه حاله آونه دِلپاک

چون گو آو ديه خدا ببینن.
٩ خَنِيَّكَه حَالَه آُونَه آشْتِيَّكَه

چون گو آو ديه زاروگه خدا
بنَ گاز گِرَن.

١٠ خَنِيَّكَه حَالَه آُونَه گَو

بر خاطره صالح بونه آذیته دبینن
چون گو پادشاهيا آسمانى
يا وان.

١١ خَنِيَّكَه حَالَه وَ، هِنِّكَه گَو خَلْقَ زَه بَر خاطره مِن، دِزْوَنَا بِدَنَ وَ وَ آذِيَّتَا وَ
بِكَن وَ هَر قِسَيَّكَ خِرَاب دِرُودَا لَه ضِدَ وَ بِرَنَ. ١٢ كَيْفَ بِنَ وَ شَادِيَه بِكَن چون
گَو خَلَاتَه وَ آسمانِي دا عَظِيمَ. چون هَ وِسَا بِيَعْمَبَرَه گَو بِشَ وَدا بُونَ، آذِيَّت
گِرَن.

نور و خه

١٣ «اون خِيَا دُنِيَا يَهَنَّ. بَلَه هَكَو خَه طَاما خَو زَه دَسَت بِدَت، چاون دبِيت آوه
ديسا شور گَن؟ ايدي گِير چَه شُلَه نَايَت خِنْجَى هِنَدَه گَو بِتَ رِزَانِدَنَ وَ بِنَ بِيه
خلقه دا بِت بِيَس گِرَن.

١٤ «اون نورا عَالَمَه نَ. شَهْرَگَه گَو سَر سَرَه چِيَيَايَگَه چَه بُويَ، نَايَت وَشارِتَنَ.
١٥ هَمَزِيَ چَه كَس چِرايَه بَرَنَادَه گَو آوه دَانِتَ بِنَ سَلِكَگَه، بَلَكَو آوه دِدانِتَ سَر
جيَه چِرايَه گَو نوره بِدَت تَواوى مِرُوه مَالَه. ١٦ هَ وِسَا بِهِلَنَ نورا وَ بِكَوَيَت سَر
خلقه گَو شُلِتَ وَ يَه قَنْج بِبِيَنَ وَ سِتاپِيشَا باَبه وَ، گَو آسمانِي دَائِيَ، بِكَن.

مسِيَّح و شِريَّعَت

١٧ «وَ فِكَر نَكَن گَو آز هَاتِمَ تَورَاتَه وَ نَوِيسَارَه بِيَغَمَبَرَا باطِلَ گَم؛ آز نَهَايَتَمَ گَو
آوان باطِلَ گَم، بَلَكَو هَاتِمَ گَو آوان كَامِل بِيَنَمَ جَيَ. ١٨ چون گَو بَرَاستَيَ، بُ وَ
دِبِرَمَ، حَتَّا آسمانَ وَ عَرَدَ بَيَنَ تَقْيِيتَ، نُقطَيَّكَ آن هَمَزِيَّكَ زَه تَورَاتَه چَه جَارَا گَم
نَابِيَّتَ حَتَّا وَقْتَه گَو هَمَو بَقَوِيَّمنَ. ١٩ بَهْنَدَه هَجَى كَسَه يَكَرَهَ گَو شَهْرَه
آمرَانَ بَه اهْمِيَّت بِكَرِيتَ وَ فَرَمُوتَ دَيَ زَيَ بِكَتَ گَو وِسَا بِكَنَ، پادشاهيا
آسمانِي دَاء، گَوشَكَتَرِينَ دَيَه بِتَ گَاز گِرَن. بَلَه هَجَى كَسَه وَان آمرَانَ بِيَنِيَّتَ جَيَ وَ
آوان فَرَمُوتَ دَيَ بِكَتَ، آو پادشاهيا آسمانِي دا مَزِنَ دَيَه بِتَ گَاز گِرَن. ٢٠ چون
گَو آز بُ وَ دِبِرَمَ، حَتَّا صالحَ بُونَا وَ سَرِّترَ زَه صالحَ بُونَا مَامُوسَتَاپَتَ تَورَاتَه وَ

عالیمت فِرقا فَریسیا نَبیت، اون چه جارا نِگارِن بِچَن ناو پادشاهیا آسمانی دا.

گرب

۲۱ «وَبِهِيْسْتَىٰ گُو بُ مِرْوَت بَرْ هاتَىٰ گُتن، ”مِرْوَا نَكْزِن، وَ هَچِي گَسَه مِرْوا بِكْزِيت، دِبِي دِيوانا وي بِتَ كِرِن.“^{۲۲} بله آز بُ و دِبِرْم، هَچِي گَسَه گُو گَرِيه خو بِرايه خو وَكْت، دِبِي دِيوانا وي بِتَ كِرِن؛ وَ هَچِي گَسَه بِرِيشِت بِرايه خو“ به مَثِرِي”， دِبِي حُضورا شورایه دا دِيوانا وي بِتَ كِرِن؛ وَ هَچِي گَسَه بِرِيشِت بِرايه خو “آحمق”， مُسْتَحَقَه آگِره جَهَنَّمَه ي.^{۲۳} ایجا هَكُو دَمَا پِشِكِش گِرنا دِياريا خو سَر قُربانِگَهه، بِتَ بِيرَا تَ گُو بِرايه تَ زَهَ تَ دِشَدَگ مَائِ دَلِي دَا،^{۲۴} دِياريا خو بِهِلَ بَر قُربانِگَهه وَ أَولِي هَرَ وَ گَل بِرايه خو پِكَ وَ رَاهِه وَ رَاهِه وَ رَاهِه خو پِشِكِش گَهه.^{۲۵} گَل آو مِرْوه گُو زَهَ تَ شِكَائِيت گِرِي، حَتَّا گَلَاوَا گُو گَل وي رَه دَاي وَ دِچِي بُ مَحَكَمه، زو پِكَ وَ رَاهِه، تَبِيت گُو تَ سِپَارِيت قاضِي وَ قاضِي تَ سِپَارِيت ماموري وَ بِكُوي زيندانه دا.^{۲۶} تَراسِتِي، آز بُ تَ دِبِرْم گُو حَتَّا قِرَانِي دومایيگه نَدَى، زيندانه دا دَرَنَاكُوي.

شهوت

۲۷ «وَبِهِيْسْتَىٰ گُو هاتَىٰ گُتن، ”زِنَايِه نَكْنَ.“^{۲۸} بله آز بُ و دِبِرْم، هَچِي گَسَه گُو بُ چاوه هِيز بَرخُودَت ژِنَگَهه، هَه وَ دَمَه ناو دَلَه خُودا گَل وي زِنَا گِرِي.^{۲۹} بَهِنَدَه هَكُو چاوه تَ يه راسته باعِيث بِيت تَ گُنَهِه بِيَّغِي، آوه دَرَخِينَ وَ پَاوِرَز دور، چون گُو يا باش بُ تَ آوَيَ گُو آندامَگ زَهَ آندامَه خو زَهَ دَسَت بِدَي حَتَّا هِنَدَه گُو تَواوِي بَدَنَات بِتَ هاوتِن ناو جَهَنَّمَه دا.^{۳۰} وَ هَكُو دَسَتِه تَ يه راسته باعِيث بِيت تَ گُنَهِه بِيَّغِي، آوه بِيرَ وَ پَاوِرَز دور، چون گُو يا باش بُ تَ آوَيَ گُو آندامَگ زَهَ آندامَه خو زَهَ دَسَت بِدَي حَتَّا هِنَدَه گُو تَواوِي بَدَنَات بِچِيت ناو جَهَنَّمَه دا.

ژِنِبردان

۳۱ «هَمَرِي تَوراَتِه دا هاتَىٰ گُتن گُو“ هَچِي گَسَه زِنَا خو بَرَدَت، دِبِي كَاغِذا طلاقِه بِدَت وي.^{۳۲} بله آز بُ و دِبِرْم، هَچِي گَسَه گُو زِنَا خو خِنْجِي زَهَ بَر سَبَبا خِيانَتِه بَرَدَت، باعِيثِه زِنَا گِرنا وَ ژِنَگَهه دِبِيت؛ وَ هَچِي گَسَه ژِنَگَهه بَردايِي بِخازِيت، زِنَايِه دِيَگَت.

٣٣ «وَ دِيْسَا بِيهِيْسِتَى گُو بُ مِرْوَه بَرْ هَاتِيْ گُتَنْ، "سُونَدَا دِرَوْيِنْ تَخُو. بَلْكُو
دِبِّيْ آو سُونَدَا گُو تَبْ خَادِه خَارِيَ بَيْنِيْ جِيْ." ٣٤ بَلِه آز بُ وَ دِبِّيْثِمْ، چِه جَارَا
سُونَدَ تَخُنْ، نَه بِ اَسْمَانِيْ، چُون گُو تَخْتَه پَادِشَاهِيَا خَدَائِيْ، ٣٥ وَ نَه بِ عَرْدِيْ
چُون گُو كُرسِيْه بِنْ بِيْه وَيِّيْ، وَ نَه بِ شَهْرِه اُورْشَلِيمِه، چُون گُو شَهْرِه اوْ پَاشَايِه
مَزَنْ. ٣٦ وَ سَرَه خَوْرَيِ سُونَدَ تَخُنْ، چُون گُو تَبِ نِكَارِيْ توْكَگَهْ، سِبِّيْ آن رَشْ گِيْ.
٣٧ بَهْنَدِه "تِيلِيا" وَ "تِبلِه" بَيْت وَ "نِيَا" وَ "نَه"، چُون گُو خِنْجِي وَيِّنْ، زَه پِيسِيتِيِه
تَتْ.

تُل وَگَرْن

^{٣٨} «وَبِهِيْسِتَىْ گُو هَاتِيْ گُتْن، "چاو بَدَلا چاوى و دِدان بَدَلا دِدانى." ^{٣٩} بِلَه آز بُ و دِبِرْم، پِشيا مِرُوه شُل پِيس نَراوْسِتَن. هَگُو هَچِى گَسَه سِيلِتِكَه سَر لَامَات يَا راسته بَدَت، لَامَا خَو يَا دَى زَى بِزُورِين بُ آلِيه وَى. ^{٤٠} و هَگُو هَچِى گَسَه بِخازِيت تَ بِكِشِيت بُ مَحَكَمَه و گِراسَه تَ زَه تَ بِسِتِنِيت، عَباِيه خَو زَى بَدَ وَى. ^{٤١} هَگُو سِيرَاڭَه رومى تَ مَجْبُورَگَت دُو كِيلوْمِترَا گَل وَى رَه بِچِى، تَ چار كِيلوْمِترَا گَل وَيدا هَر. ^{٤٢} هَگُو گَسَگ بُ لاواهِيَا دِشَدَگَه زَه تَ بِخازِيت گُو مَحْتاجِي وَه دِشَدَه يَ بَدَه دَا و هَگُو گَسَگ زَه تَ قَر بِخازِيت، روَيِه خَو زَه وَى نَزُورِين.

هَرَّ دُرْمِنْتْ خو بَگْن

^۱ «هیشیار بِن گو شله خو یه خیر بَ چاوه خلقه جی نَین، بِ قصدا هنده
گو و بِبین، نَخو و چه خیرگ ره آلیه با به خو گو آسمانی دای، چه نابیت.
^۲ «بَجا وقته گو کمکا محتاجگه دِگی، دودگه ره نَیخن، هَ وسا گو ریاکار
دیرادا و کوچادا دِگن گو خلق مَحته وان بِگت. بَراستی، آز بُ و دِبِزم، آوان
خیرا خو استاندی.^۳ بله تِ وقته کمکا محتاجگه دِگی، نهلَ دَسته تِ یه چپه
بِزانیت گو دَسته تِ یه راسته چه دِگت،^۴ گو کمکا ثَ وشارتی بیت؛ هِنگه با به
تِ گو دِشده وشارتی دِبینیت، دیه خیرات بِدَت تِ.

دعا گِرِن

^۵ «وقته تِ دعا یه دِگی، نابی تِ بینا ریاکارا بی. چون گو او هز دِگن دیرادا و
سَره کوچا راوَسِن و دعا یه بِگن گو خلق وان بِبینیت. بَراستی، آز بُ و دِبِزم،
آوان خیرا خو استاندی.^۶ بله تِ، وقته گو دعا یه دِگی هَر ادا خودا، دَری گِردَ و
خُضورا با به خودا گو تَرچاو نَین، دعا یه بِگ. هِنگه با به تِ گو دِشده وشارتی
دِبینیت، دیه خیرات بِدَت تِ.

^۷ «همزی، گاوا دعا گِرن، دوویگرا قِسه پوج نَین، او جورا گو قَومه بت
پرست دِگن، چون او و فِکر دِگن گو بَر خاطره زِد گُتنا وان، دیه دعا یا وان
قَبول بیت.^۸ بینا وان نَین، چون با به و پِش هِنده گو اون ره وی بِخازن،
دِزانیت و چه لازم.

^۹ «بهنده اون وسا دعا یه بِگن:
«آی با به مَ گو آسمانه دای،
ناوه تِ مُقدس بیت.

^{۱۰} پادشاهیا تِ بت.

إرادا تِ، هَ وسا گو آسمانی دا دِقومیت،
سر عَردى ره بِقومیت.

^{۱۱} نانه مَ یه همو رُزه ایرو بِدَ مَ.

^{۱۲} و قَرِت مَ بِبخشَ،
هَ وسا گو آم ره قَردارت خو دِبخشن.
^{۱۳} و مِ امتحان نَگَ،

بلگو مَ ره پیسیتیه خَلاص گَ. چون گو پادشاهی و قُدرَت و شُکوه و
جلال، حَتا آبده یا تَ. آمين.

١٤ چون هَگو اون تقصیراته خلقه بِتَخْشِن، بابه آسمانیه و ژئ دیه و بِتَخْشِن.
١٥ بله هَگو اون تقصیراته خلقه نَبَّاخِشِن، بابه و ژئ تقصیراته و نابخشیت.

رُزَى گِرتِن

١٦ «وقته گو اون رُزِيَا دِگِرن، بینا ریاکارا خُلقه خوشین نَگن، چون او رویه خوتِگ دِدَن گو لاره خلقه، خو رُزِي نیشان دِدَن. بَراستی، آز بُ و دِبِرِم، آوان خیرا خو استاندَي. ١٧ بله تِ وقته رُزِيَا دِگِرى، سَره خو رون گَ و رویه خو پِشو گو رُزِي گِرتِنا تَ، بُ چه گسە خِنجى بابه تَ گو بَرچاو نین نِيت دِيتِن، و بابه تَ گو دِشدَه وَشارقى دِبِينِيت، ديه خِيراتِ بِدَتَ تَ.

خِزِينا آسمانى دا

١٩ «سَر رویه عَردى بوخو خِزِينا خِر نَگن، جيه گو خويىك و رِنگ، ضَرَرَه دَگَھَشِينِيت و دِزِتِن و دِزِيَه دِگَن. ٢٠ بلگو خِزِينا خو آسمانى دا خِر گَن، جيه گو خويىك و رِنگ ضَرَرَه ناگَھَشِينِيت و دِزِنَايِن و دِزِيَه ناگَن. ٢١ چون هَچى جيه گو خِزِينا تَ وِدرَى، دله تَ ژئ ديه وِدرَه بيت.

٢٢ «چاو، چِرايا بَدَنَه يَ. هَگو چاوه تَ ساخ بيت، تواوى بَدَنَات ديه تِرَى ژه نور بيت. ٢٣ بله هَگو چاوه تَ پيس بيت، تواوى بَدَنَات ديه تِرَى ژه تاريقي بيت. بَهندَه هَگو نورا ناو تَدا تاريقي، چه تاريتييگه عَظيمِ!

٢٤ «چه گس نِگاريت بُ دو آريابا خِذمتَه بِگَت، چون گو آن ديه نَفَرَتَه يَگَه بِگَت و ديه هَرَّ آوه دِيتَر بِگَت، و آن بُ يَگَه ديه وفادار بيت و آوه دِيتَر بُ وي ديه به قَدِير بيت. اون نِشِين هم عَودَه خدا بِن، هم عَودَه دِراوى.

نياران نِين

٢٥ «بَهندَه آز بُ و دِبِرِم، نه نيارانه زيانا خو بِن گو چه بُخُن آن چه وَخُن، و نه نيارانه بَدَنَه خو گو چه بَرَگَن. ما زيان ژه رسقى و بَدَن ژه جِلَگا مُهمِتِر نِين؟ ٢٦ بَرخودَن ظيره آسمانى گو نه دِچيَن و نه دِدورون و نه چه دِشدَه خِر دِگَن انبارادا، بله ديسا ژئ بابه آسمانیه و رسقه وان دِدَت. ما اون ژه وان قَدِيرِر نِين؟ ٢٧ كَي ناو وَدا گو بِگاريت ب نيارانِيه، سَعْتَگَه دَائِنَت سَر عَمَرَه خو؟

٢٨ «و بُچى اون نيارانه جِلَگ بَرَگِرنَه ن؟ بَرخودَن سُسِنه ناو چُله دا گو چاون شين دِبن؛ او نه زحمته دِكِشِن و نه دِوهُون. ٢٩ بله ديسا ژئ آز بُ و دِبِرِم گو حتا سليمان پاشا ژئ ب تواوى شُكوه و جلالا خو وَگو يَگَ وان نَهَات

خِمَلَانِدَنْ. ۳ بَهْنَدَه هَكُو خَدَا گِيَا يِه چُلَه گُو اِيرَو هَي و سِبَه تِت هَاوِتَن ناو
طَنْدُورَه، و سَا جِلِلَه دِيَگَت بَدا، ما لَكْ باشِتِر جِلِلَه ناگَت بَوَادَا آيِ مِرُوت گُو
ايِمانَا وَ كِم؟

۳۱ «بهنده نیاران نِین و نِین آم چه بُخُن آن آم چه وَحْن و آن آم چه بَرْگَن.

۳۲ چون گو قومه دیت دوو تواوی دِشده وسا دان، بله با به آسمانیه و دِزانیت
گو اون هوجی وان همویان.^{۳۳} بلگو آولی دوو پادشاهیا خدا و صالح بونه دا
بِن، گو آون همو ری دیه بُ و بِن دایین.^{۳۴} بهنده نیارانه سِبَه نِین، چون گو
سِبَه دیه نیارانیا خو هَبَّیت. دَرَدَه ایرو تِرا ایرو هَی!

خلقه قضاوت نَگَن

۱ «قضاوته نَگن گو اون نَيَن قضاوت گِرين. ۲ چون هَ او جورا گو اون قضاوتنا مِرُوت ديتِر بِگن، سَر و زَي قضاوت ديه بِت گِرين و بِ هَچى پيوانا گو اون بِپيوون، بِ هَمن پيوانه ديه بُ و بِپيوون. ۳ بُچى تِ پوروشگا گايى ناو چاوه بِرايه خودا دِبىنى، بله كُتگە دارگە گو ناو چاوه تَ بوخودا هَن نابىنى؟ ۴ آن تِ چاون دِكاري بِزى بِرايه خو، "بِهلَ پوروشگا گايى گو ناو چاوه تَدai دَرخينم،" حال او حال گو كُتىگە ناو چاوه تَدai؟ ۵ آى مِرُوه رياكار، أويلى تِ كُتگە دارگە ناو چاوه خودا دَرخين، هِنگە ديه باشتِر بِبىنى گو بِكارى پوروشگا گايى ناو چاوه بِرايه خودا دَرخيني.

^٧ «او دِشدا گو مُقدس، نَدَنَ گوچَّا و مرواریده خو نهَاوِرْنَ بَرَبَرازَ، نَگَوْ أوانَ پِيسَ گَنْ و بِزُورِنَ گو هجومه بینَ وَ.

ٻخارِن، له ٻگِرِن، دَرِي ٻڱُتن

۷ «بِخَازِنْ گُو بُ وَ دِيه بِتْ دایین؛ لَه بِگُرِنْ گُو اوْنَه پِيدا گَنْ؛ دَرِي بِكْتِنْ گُو
دِيه سَر وَدا وَبِيت. ۸ چون گُو هَچِي گَسَه بِخَازِنْ، دِيه بُ وَى بِتْ دایين و
هَچِي گَسَه لَه بِكْرِت، دِيه پِيدا گَت؛ وَ هَچِي گَسَه دَرِي بِكْتِت، دِيه سَر وَى
وَبِيت. ۹ كِيشَگَه وَ هَكَو گُورَه وَى نَانِي وَى بِخَازِنْ، بَرَگَه دِيه بِدَتَه؟ ۱۰ آن هَكَو
ماسيه بِخَازِنْ، مَارَگَه دِيه بِدَتَه؟ ۱۱ ايجا هَكَو اوْن بِ تواوى پِيسِيتيا خو دِيزَنْ
گُو دِبِي دِشَدَه قَنْج بِدَن زَارُويه خو، چه قِياس گَلَكْتِر باَبه وَ گُو آسمانِي دَاي بُ
هَچِي گَسَه گُو زَه وَى بِخَازِنْ، دِشَدَت قَنْج دِيه بَدَت. ۱۲ بَهَنَدَه گَل خَلقَه هَ وَه

جوزی رِفتار گن گو اون دخازن گل ودا وه رِفتاره بِگن. چون گو آوی سر و بِنه توراته و نویسarde پیغمبَرا.

ریا ژيانه

^{۱۳} «دره تنگاودا هرن ژر، چون گو فری او در و پان او وه گو دِچیت بُ بین چینه و آونه گو وه دری دا دِچن ژر لکِن. ^{۱۴} بله تنگاو او در و زحمت او وه گو دِچیت بُ ژيانه، و آونه گو آوه دری پیدا دِگن گِمن.

دار و إرمیشا وی

^{۱۵} «ژه پیغمبَرت دِروین دور بِن. او ناو چلگه پَزی دا تِن لاره و، بله باطنا خودا گره درِندَن. ^{۱۶} اونه آوان بِ إرمیشه وان ناسگن. ما تره ژه دارگا قلمه و هژیرا ژه قیفارالو دِگن؟ ^{۱۷} ایجا، هر دارگه قنج إرمیشا قنج دِدت، بله داره خرابویي إرمیشا خراب دِدت. ^{۱۸} داره قنج نِگاریت إرمیشا خراب بِدت، و داره خراب ژی نِگاریت إرمیشا قنج بِدت. ^{۱۹} هچی دارا گو إرمیشا باش نَدَت، دیه بِت بِرین و دیه بِت هاوِتن ناو آگری دا. ^{۲۰} بهنده، اونه آوان بِ إرمیشه وان ناسگن.

^{۲۱} «هچی گسه گو گاز گت مِن» خادیه مِن، خادیه مِن» ناچیت ناو پادشاهیا آسمانی، بلگو تِنه او کس گو داخازیا بابه مِن گو آسمانی دای، بینیت جی. ^{۲۲} وه رُزه دا لک مِرُو دیه بِرِن مِن: «خادیه مَ، خادیه مَ، ما مَ ب ناوه تَ نَبَوت نِگر؟ ما مَ ب ناوه تَ آجن نَدرخستن دَرَو؟ ما مَ ب ناوه تَ لک مُعِجز نِگرِن؟ ^{۲۳} بله آزه آشگرا بِرِم وان، مِن چه جارا اون ناس نِگِرن. ژه مِن دور گون آی مِرُوت شُل خراب!»

معماره زانا و معماره نَزان

^{۲۴} «بهنده هچی گسه وان قِسِت مِن دِبِهیسیت و آوان تینیت جی، وَگو مِرُوگه زانای گو مala خو سَر بَری چه گر. ^{۲۵} وقتَه باران باري و لمِشت هات و با رابو و آوال اخِسَت زُره، خرا بَبو، چون گو خیمه وه سَر بَری هاتِبُو دانانِدن. ^{۲۶} بله هچی گسه گو وان قِسِت مِن دِبِهیسیت و آوان ناینیت جی، وَگو مِرُوگه نَزان گو مala خو سَر خیزی چه گر. ^{۲۷} وقتَه باران باري و لمِشت هات و با رابو و آوال اخِسَت زُره، هات خاره، و ورانیا وه عَظَيم بُوا! ^{۲۸} وقتَه عیسی. او قِسَنْ خلاص گِرن، خلق ژه دَرس دایينا وي صِفت گرتی

بیون،^{۲۹} چون گو بِ اقتداره دَرس دِدا و نه بینا ماموستاپت وان یه توراته.

۸

عیسی شفایه دَدَت مِرُوگه جذامی

وقته عیسی. چیادا رُردا هات، جماعت عظیم دوو ویدا چن.^۱ وه ناوه دا مِرُوگه جذامی هات لاره وی و بَر وی سر چُکا رونشت و گُت: «آغا یه مِن، هَگو تِ هَز گی تِ دِگاری شفایه بِدَی من.»^۲ عیسی دسته خو درز گر و دسته خو دانا سر وی و گُت: «آز هَز دِگم؛ شفایه بِگر!» هَ و دَمه، زه جذامه شفا پیدا گر.^۳ پاشه عیسی. گُت وی: «هیشیار بِ گو چه دِشدی نِثُری چه کَسَه، بَلگو هَر خو نیشا کاهین بِدَ و دیاریا گو موسی اِمر گَری، پِشکش گَ گو بِ وان نیشانگ بیت گو تِ زه جذامه شفا پیدا گَری.»

ایمانا افسره رومی

وقته عیسی. چو ناو شَهره گَفرناحومه، افسرگه رومی هات لاره وی و بِ هُویا^۴ گُت وی: «آغا یه مِن، خِدمتکاره مِن فلچ گَتی مالدا و گَلک اِش هَی.»^۵ عیسی گُت وی: «آزه بِم و شفایه بِدَم وی.»^۶ افسری جیواب دا: «آغا یه مِن، آز گَیر هِنده نایم تِ بِ ناو مالا مِن. بله تِ تنه قِسَیگه بِزَ و خِدمتکاره مِن دیه شفایه بِگریت.^۷ چون گو از بوخو ژی مِرُوگم بِن امره یگَ دیتردا. هِنَد سریاز ژی بِن امره مِدان. آز دِبِرْم یگه، «هَر»، دِچیت؛ دِبِرْم یگ دِت، «وَر»، تِت. دِبِرْم خُلامه خو، «وه شُله بِگ»، دِگت.^۸ عیسی. وقته آو بِهیست، صِفت گَرتی بو و بُ آونه گو دوو ویدا دِهاتن، گُت: «براستی، آز بُ و دِبِرْم، مِن ایمانگه وسا حتا ناو بُنی اسرائیله دا ژی نَدیتی.^۹ و آز بُ و دِبِرْم گو گَلک زه رُزْهَلاته و رُزاوایه دیه بِن و ناو پادشاهیا آسمانی دا دیه گَل ابراهیم و اسحاق و یعقوب سر سِرفَگَگه رونِن،^{۱۰} بله زاروگه و پادشاهیه دیه بِن هاوِتن ناو تاریتیه دا، وه جیه گو گیریان دیه هَبَیت و دِدان سر یگودو هَسوِن.^{۱۱} پاشه عیسی گُت وه افسری: «هَر! گَوریگی ایمانا ت بُ تِت بِت جی.» هَ و دَمه خِدمتکاره وی شفا گِرت.

عیسی گَلکا شفا دَدَت

وقته عیسی. چو مالا پِطُرس، خَسُویا وی دیت گو گَلِزان گَرتی و ناو جیا^{۱۲}

دای. ^{۱۵} عیسی. دسته خو دسته وی دا و گلزارنا وی بُریا. ایجا رابو و بُ عیسی.
خدمت گر.

^{۱۶} وقته رژاوبونه، گلک ژه مِرُوت جن هی اینان لاره وی و آوی ب کلاما خو
رِخت پیس ژه وان دَرخِستَ دَرَقَ و شفا دا تواوی نساخا. ^{۱۷} او شُلَ قومی گو
پشگتنا إشعاییه پیغمبر بِتَ جی گو گته بو:
«اوی إشتَ مَ راگِرِن
و نَساختِ مَ سَرِشتَا خو بِرِن.»

شرطه گتنا دوو عیسی دا

^{۱۸} وقته عیسی. دیت جماعتگه عظیم دُرا وی خِر بون، آمر گر: «آم بِچَن بُ
آلیه دی آوه.» ^{۱۹} وه ناوه دا ماموستایگه توراته هات لاره وی و گت: «آی
ماموستا، تِ کَوَ بِچَی، آزه دوو تَدَا بِم.» ^{۲۰} عیسی. گت وی: «رُویا گن هَنَ و
طیره آسمانی هلوون، بله گوره انسان چه جی چنین گو سره خو دانیت.» ^{۲۱} یگ
دیتر له شاگردا گت وی: «آغايه مِن، آولی ایجازه بَدَ آز پِحَم، وقته باهه مِن مِر
و مِن آو تسلیمی آخه گر، ایجا پاشه آزه دوو تَدَا بِم.» ^{۲۲} بله عیسی. گت وی:
«دوو مِدا وَرَ و بِهَلَ گو مِری، مِریت خو تسلیمی آخه بِگَن.»

امِن گِرنا طوفانه

^{۲۳} وقته عیسی. سیواری قیيقه بو، شاگردت وی ژی دوو ویدا چُن. ^{۲۴} نِشگادا
طوفانگه مِزِن گله دا دَستبه گر، وسا گم مابو شیپله گله قیيقه بات گن.
بله عیسی. رازا بو. ^{۲۵} ایجا شاگردد چُن لاره عیسی. و آو شار گِرِن و گُتن: «آغايه
مَ؛ مَ نجات دَ، گِم مای آم بات بِن.» ^{۲۶} عیسی. جیواب دا: «آی مِرُوت گو ایمانا
و گِم، اون بُ دِتَرسِن؟» پاشه رابو و سَر با و شیپلا گر هَوار و همو جي کامل
امِن بو. ^{۲۷} شاگردا صِفت گِرتی ژه یگودو پیسیار دِگِرِن: «آو چجور مِرُوت گو
حتا با و شیپلِن آمره ویدان!»

شفا گِرتنا دو مِرُوه جن هی

^{۲۸} وقته عیسی گَهشتَ ولاته جَدریانه گو آلیه دی گله بو، دو مِرُوه جن هی
گو ناو مَزارادا دهاتَن دَرَقَ، گَهشتَن وی. او دو هند قیاسا هار بون گو چه کسه
نِدگاری وه رِیه دا دَریاز بیت. ^{۲۹} آوان گِرَن هَوار: «چه شُلاتَ مَ گَتَی، آی گوره
خداء؟ ما تِ هاتی گو پِش وقته معلوم بويی دا عذابه بَدَی مَ؟» ^{۳۰} گوشگه

دورتر له وان گارانگه مَزِن ژه بَرازا مشغولي خارنه بون.^{۳۱} آجنا بِ لواهيا گُتن عيسى: «هَكْوَتِ مَ دَدَرخِيني دَرَو، مَ رِكَ ناو گارانا بَرازا.»^{۳۲} عيسى. گُتَ وان: «هَرِن!» ايجا آجَنَ دَرَكُوتِن دَرَو و جُنَ ناو بَرازا دا و تواوى گاران ژه سَرِزْرَدالِيگا گِرگي هجوم بِرِنَ ناو گُله و ناو آوه دا حَنْدِقين.^{۳۳} گَاوانه بَرازا حِلاتِن، چُنَ ناو شهرى و باسه وان دِشدا همويا گِرين، مخصوصان او دِشدا گُو بُ وان مِرُوت جن هَيَ قَوِيَ بو.^{۳۴} پاشه تواوى خلقه شهرى بُ دِيتنا عيسى. هاتَن دَرَو و وقتَه آو دِيتنا هَوي له گِرين گُو منظقا وان بِهليت و بِچيت.

۹

عيسى شفایه دِدَت مِرُوگَه فلچ

^۱ ايجا عيسى سيواري قييقه بو و چو آلية دى آوه، بُ شهره خو.
^۲ وه ناوه دا هِندَ مِرُوا مِرُوگَه فلچ گُو سَر تَختَگه دِرِزْگري بو، اينانَ لاره وي.
^۳ عيسى. وقتَه ايمانا وان ديت، گُتَ مِرُوه فلچ: «دله تْ قُرص بيت گوره مِن، گُنهه تَ هاتَن بَخشين!»^۴ وه ناوه دا، هِندَ ماموستاپت تُوراته گُل خو گُتن: «او مِرُو گُفرِيَا دِگت.»^۵ بله عيسى گو فکره وان دِزانِي، گُت: «اون بُچى ناو دله خودا فِكره وِسا پيس دِگن؟^۶ ما گُتنا كِيشگه هِسانتر: «گُنه تَ هاتَن بَخشين،» آن گُتنا "رابَ و ره هَر؟"^۷ بله بُ هِنده گُو اون بِزانِن گوره انسان سَر عَردي اقتدارا بَخشينا گَهَا هَي!»^۸ گُتَ مِرُوه فلچ: «راب، جيه خو راگَ و هَر مال.»^۹ او مِرُو رابو و چو مال.^{۱۰} وقتَه خلقه آو دِشَد دِيتنا، تِرسِيان و آو خدايه گُو اقتدارگه وِسا دائِ بَشري، سِتاپِيش گِرين.

مَتَّي گَتَ دَوَو عيسى دا

^۹ وقتَه عيسى. شهري دا دَرِدَگوت، مِرُوگَ ديت گُو ناوه وي مَتَّي بو و ناو باجخانه دا رونِشته بو. گُتَ وي: «دوو مِدا وَر!» آو رابو و دوو ويدا چو.
^{۱۰} وقتَه عيسى مالا مَتَّي دا سَر سِرفَگه رونِشته بو، گُل باجِگر و گُنهكار هاتَن و گُل عيسى و شاگِرَدت وي سَر سِرفَگه رونِشتن.^{۱۱} وقتَه عالمت فرقا فَريسيَا او دِشَد دِيتنا، گُتن شاگِرَدت وي: «بُچى ماموستايه و گُل باجِگرَا و گُنهكارا رسقي دِحْت؟»^{۱۲} وقتَه عيسى آو بِيهِيست، گُت: «ئَسَاخِن گو محتاجي حَكَميَن، نه مِرُوت ساخ.^{۱۳} هَرِن و معنيا وه قِسَه تِبَكْهَشِن گُو "آز رَحْمَته دِخَازِم، نه قربانيه." چون آز نَهَايَم گازى مِرُوه صالح بِگم، بلگو هاتَم گازى گُنهكارا بِگم.»

پیسیار راستا رُزی گِرتنه

^{۱۴} پاشه شاگردت يحیا هاتن لاره عیسي و گتن: «بُچی آم و فريسي رُزیا دِگرن، بله شاگرده تَ رُزیا ناگِرن؟» ^{۱۵} عیسي. جيواب دا: «ما دِبيت موانه داونه ختا وقته گو زاوا گل وان دای، تازيه بِگِرن؟ بله آو رُز ديه بِن گو زاوا ژه وان ديه بِت إستانِن، هِنگه ديه رُزیا بِگِرن. ^{۱۶} چه کس گرگه پِرچه گو هِشتا نهاتن شُستِن سَر گِراسگه گون پین ناگت، چون گو پین ژه گِراسى لَو دِبيت و جие دِريابي خِرابتِر دِبيت. ^{۱۷} و هِمثى شَرابا تازَ بَرنادانَ ناو مَشِكت گون دا، هَگو وِسا بِگُن، مَشك دِدرِن و شَراب دِرِزت و مَشك بَين دِچن. شَرابا تازَ بَرددَن ناو مَشِكت تازَدا گو هر دوگ ساخ بِميَن.»

ساخ گِرنا گِچِگه و شفا گِرتنا ژِنگه نَساخ گو خون له دِچو

^{۱۸} هَ وَ حاليدا گو عیسي. او قِسَن دِگت وان، سُرگ هات لاره وي وَ بر وي گت سَر چُکا و گت: «گِجا مِن آهان تازَ مِر. بله ديسا ژي وَر و دَسته خو دانه سَر وي وَ آو ديه ساخ بيت.» ^{۱۹} عیسي. رابو و گل شاگردت خو گت دوو ويدا. ^{۲۰} هَ وَ ناوه دا، ژِنگ گو دانزَدَه سالا بَر خاطره خون له چوينه اش دِكشا، بِشتودا نِيزوکي عیسي. بو و دَسته خو لوا عبايه وي دا. ^{۲۱} آوي گته بو خو: «هَگو آز حتا دَسته خو عبايه وي بِدم، آزه شفایه بِگِرم.» ^{۲۲} عیسي. زُوري، آو ديت و گت: «گِجا مِن، دله ت قُرص بيت، ايمانا ت شفا دايَت.» آوه ژِنگه هَ وَ دَمه شفا گرت. ^{۲۳} وقته گو عیسي. چو ناو مالا وي سُرکي دا و بيلوروان و جماعتَا گو شين دانا بون ديت، ^{۲۴} گت: «هَرَن دَرَو. گِچِگ نِمرَى بِلگو خَوه دايَ.» بله آو عیسي گَنْيان. ^{۲۵} بله وقته جماعت دَرخستِن دَرَو، عیسي چو رُر و دَسته گِچِگه گِرت و آو رابو. ^{۲۶} خَبرا وَ شُلَه تواوى وَ مَنظقه دا گَرِيا.

شفا گِرتنا دو مِروه گُور

وقته عیسي. ژه وَدره دا دَرياز دِبو، دو مِروه گُور دوو ويدا چُن و دِگِرن هَوار: «آي گوره داود پاشا، رَحْمَه مَ بِك!» ^{۲۷} وقته چو ناو ماله دا، آو دو مِرو هاتن لاره وي. عیسي وان پیسیار گر: «وَ ايمان هَي گو آز دِگارِم وَ شُلَه بِگِم؟» جيواب دان: «بله، آغايه مَ.» ^{۲۹} پاشه عیسي. دَسته خو دانا سَر چاوه وان و گت: «گَورَيِگ ايمانا وَ بُ وَ بِت جي.» ^{۳۰} ايجا چاوت وان وَبو. عیسي. مِجد وان: «هَيسيار بِن گو چه کس وَ مسله نَزانِيت.» ^{۳۱} بله آو چُن دَرَو و

تواوی شله عیسی وه مَنْطَقَه دا گِرَنَّ دَنَگَ.
٣٢ هَوَهَ حَالِيدَا گُو او دِچُنَّ دَرَوَ، مِرْوَگَه جَنَّ هَيَّ گُو لَالَّ بُو، اينانَ لَارَه
عیسی.- ٣٣ وقتَه عیسی- جَنَّ وَيِدا دَرِخَسَتَ، مِرْوَه لَالَّ گَارِي قِسَّ گَتَّ. خلق
صِفَتَ گِرتَي بُونَ و دَكْتَنَ: «دِشَدَگَه وَسَا چَه جَارَا نَاوَ بَنَى اسْرَائِيلَه دَاهَاتَي
ديتنَ!» ٣٤ بَلَه فَرِيسِيَا گَتَنَ: «آوَ آجَنَا بِ آريكاريا سَرُكَه آجَنَا دِدرِخِينَيَتَ.

حاصل گَلَكَ، بَلَه پَالَ كِمَنَ

٣٥ عیسی- دِچو تواوی شَهَرَا و گَنَدَا و نَاوَ دَيرَتَ وَانَدا دَرسَ دِدا و خَبَرَا خَوشَ
پادشاھيا خَدا وَعَظَ دِگَرَ و هَرَ إِشَ و نَسَاخِيَّيَ شَفَاءِ دِدا. ٣٦ وقتَه عیسی- او
جماعتَ زَدَ دَيَتَ، دَلَه وَيِ بُ حَالَه وَانَ شَوَّتِي چَوَنَ گُو وَكَوَ پَزَتَ بَهْ شُوانَ، پَرِيشَ
و بَهْ چَارَ بُونَ. ٣٧ پَاشَه گَتَ شَاكِرِدَتَ خَوَ: «حاصل گَلَكَ، بَلَه پَالَ كِمَنَ.
٣٨ بَهَنَدَه، زَهْ خُدانَه حاصلَه لاواھيا بِگَنَ پَالَ بُ دورَونَا حاصلَه خَوَ رِگَتَ.

١٠

دانزَدَه رسول

١ هِنَگَه عیسی دانزَدَه شَاكِرِدَه خَوَ گَازَ گِرَنَ لَارَه خَوَ و اقتدار دَا وَانَ گُو بِگَارِنَ
رِحَّتَ پَيِسَ دَرِخِينَ و شَفَاءِيَه بِدَنَ هَرَ إِشُّ و نَسَاخِيَّيَه. ٢ آوي نَاوَه دانزَدَه
رسولا: أَولَى، شَمعونَ گُو گَازَ دِكَنَه بِطُرُسَ و بِرِايَه وَيِ آندَرياس؛ يعقوبَ گُورَه
زَيَّدَى و بِرِايَه وَيِ يوحَنَنَ؛ ٣ فيليپَسَ و بِرِتَولَمَاء؛ تومَا و مَتَّى باجِگَرَ؛ يعقوبَ گُورَه
حَلَفَاءِ، و تَدَّاَيَ؛ ٤ شَمعونَه ولاطِپَارِزَ و يهودَيَه آسْخَريوطَى گُو خِيانَتَ عیسِي-
گَرَ.

٥ عیسی او دانزَدَه مِرْوَنَ رِگَنَ و بُ وَانَ أمِرَ گَرَ: «نَچَنَ نَاوَ قَوْمَه دَيَتَرَ و نَچَنَ
نَاوَ چَيِ يَكَ ژَهْ شَهِرِت سَامِريَادَ، ٦ بَلَگَوَ هَرَنَ لَارَه پَزَتَ بِزِريوَيَ قَوْمَه بَنَى
اسْرَائِيلَه. ٧ وقتَه گُو اوَنَ دِچَنَ، وَه پَيَامَه وَعَظَ گَنَ گُو پادشاھيا آسمانَيِ نِيزَوكَ.
٨ شَفَاءِيَه بِدَنَ نَسَاخَه، مِرْوَتَ مَرِي سَاخَهَنَ، شَفَاءِيَه بِدَنَ جَذَامِيَه، آجَنَا دَرِخِينَ.
وَ مَفتَ إِسْتَانَدَيَ، مَفتَ رَيِ بِدَنَ. ٩ چَه سِكَه زِرَ آنَ زِيوَ آنَ مَسَى- نَاوَ بِشَتِينَتَه
خَودَا تَبَنَ ١٠ و بُ نَاوَ رَه، ثُربَ آنَ گِراَسَه زَدَ آنَ سُلِّيَ آنَ گِيَالِي نَرَاغَنَ؛ چَوَنَ گُو
پَالَ مُسْتَحَقَه إِسْتَانِدَنَا رِسَقَه خَوَيَ. ١١ هَچَيِ شَهَرَ آنَ گَنَدَه گُو اوَنَ دِچَنَ تَدا،
مِرْوَگَه گِيرَهاتَيَ بَيِدا گَنَ و خَتا وقتَه گُو اوَنَ وَه شَهِرِي دَا دِدرَگُونَ مَلاَ وَيِدا
بِيمِينَ. ١٢ وقتَه اوَنَ دِچَنَ نَاوَ مَالَگَه، سِلاَوه بِگَنَ. ١٣ هَگَوَ اوَ مَالَ گِيرَ سِلاَوه

بٰت، آشٰتی و سِلامتیا و دیه سَر وه ماله بیت و بله هَگو گِیر سِلاوهٰ بٰت، آشٰتی و سِلامتیا و دیه بِزُوریت و بوخو.^{۱۴} هَگو گَسگ و قَبُول نَگت آن گَوھه خو نَدَت قِسَه و، وقته اون وه ماله دا آن وي شَھری دا دَدَگون، آخا پٰیت خو داگٰتین.^{۱۵} بَراستی، آز بُ و دِبِرْم، رُزا قِيامته، طاقّتا جَزایه بُ شَھرہ سُدوم و غُمُورَه هِساندیر دیه بِبیت حَتَّا بُ وي شَھری.

^{۱۶} «بِزَانِ گو آز و گو پَزی رِدَگَم ناو گَرادا. بَهنده وَگو مارا شَارَزا بِن و بِينَا گُترا صَاف و سَاد.^{۱۷} خلقه هِيشيار بِن. چون آو دیه و تسلیمی مَحَگما گَن و ناو دیرت خودا دیه شَلاقا و بِدان.^{۱۸} بَر خاطره مِن دیه و بِين لاره واليا و پاشايا گو اون لاره وان و قَوْمه دیتَر شَھادَتَه بِدان.^{۱۹} بله وقته و تسلیم گَن، نیاران نَین گو اونه چاون قِسَن گَن آن چه بِرْن. چون وَه سَعَتَه او دِشدا گو اون دبِ بِرْن دیه بُ و بِيت دایین.^{۲۰} بَهنده اوه گو قِسَن دِكَت اوون نَین، بَلَگو رِحا مُقدسا بابه و يه آسمانی گو بِ آزمانه و قِسَن دِكَت.^{۲۱} بِرا، دیه بِرایی تسلیمی مِرِنَه بِكَت و بَاب زاروگه خو. زارو دیه راپَن ناو چاوه داییگ و بابه خو و دیه اوان بِدان گُشتَن.^{۲۲} خلق همو بَر خاطره ناوه مِن دیه نَفَرَتَه و بِكَت. بله او كَسَه گو حَتَّا دوماییگه طَيِّغ راوَستَت، دیه نجاتَه پَيدا گَت.^{۲۳} وقته شَھرَگه دا آذیتَا و گِرَن، بِحلِن بُ شَھرَگه دیتَر. بَراستی، آز بُ و دِبِرْم، پِش هِنده گو اون بِکَارِن بِچَن بُ تِواوی شَھرَه بُنی اسرائِيله، گُوره انسان دیه بِت.

^{۲۴} «نه شاگِرد ژه ماموستايه خو سَرِتَر و نه خُلام ژه آغايه خو.^{۲۵} بُ شاگِردي هِند بَسَن گو بِينا ماموستايه خو له بِت و هَمَزِي بُ خُلامِي گو بِينا آغايه خو له بِت. هَگو گاز گَن مَزِنَه ماله، بِعلَزِيول، دیه چه گاز گَن جَماعَتَا دَي ماله؟

^{۲۶} «بَهنده، ژه وان نَتِرسِن. چه دِشده وَشارقَي چَنِين گو نَيَت آشَگرا گِرَن و چه دِشده سَرِگرتَي چَنِين گو نَيَت مَعْلُوم گِرَن.^{۲۷} او دِشدا آز ناو تارييَه دا بُ و دِبِرْم، اون ناو روناهيه دا بِرْن و او دِشدا گوھه وَدا هات گَتن، ژه سَر بانا بِ دَنَگا بِلنَد بِرْن.^{۲۸} ژه او كَسِت گو بَدَنَه دِكَرْن بله بِنَگارِن رِحة بُكَرْن، نَتِرسِن؛ ژه وه كَسَه بِتِرسِن گو دِكَاريَت هم رِحة و هم بَدَنَه ناو جَهَنمَه دا بَين بِت.^{۲۹} ما دو جوجَگا نافِرُشَن قِرَائِنَگه؟ بله ديسا حتَّا يِگ وان ژي به إرادا بابه و ناگويَت عَرَدى.^{۳۰} حتَّا توکه سَرَه و همو هاتَن هَزَمَارِتَن.^{۳۱} بَهنده نَتِرسِن، چون گو قَدره و ژه هزاران جوجَگا زِدَتَر.

^{۳۲} «هَچَي كَسَه لاره خلقه بِينيَت آزمان گو گَل مِدَاي، آزه ژي حُضورا بابه خو گو آسمانی دَاي، بِينَم آزمان گو او گَل مِدَاي؛^{۳۳} بله هَچَي كَسَه لاره خلقه مِن

هاشا گت، آزه ژى حُضورا بابه خو گو آسمانى دائى، آوى حاشا گم.
 ٣٤ «گمان نىڭ گو آز هاتىم ىصلحە بىنەم سەر رویه عَردى. آز نەھاتىم گو ىصلحە
 بىنەم، بىلگو هاتىم گو شەمشىرىي بىنەم! ٣٥ چون آز هاتىم گو:
 «گورى بِگم ضِد بَايى،
 گَجَه بِگم ضِد دايىگە و
 بوگە بِگم ضِد خسويَا وي.

۳۷ دژمینت هر گسگه، دیه بین مِروه مala وی بوخو.
 ۳۸ «هچی گسه زدتر ژه مِن هَرَ باب آن داییگا خو بِگت، لاییقه مِن نین؛ و
 هچی گسه زدتر ژه مِن هَرَ گور آن گِجا خو بِگت، لاییقه مِن نین. ۳۹ هچی
 گسه خاچا خو تراگت و دوو مِدا نیت، لاییقه مِن نین. هچی گسه بخازیت
 جانه خو خُدان گت، دیه آوه ژه دَست بِدَت و هچی گسه جانه خو بَر خاطره
 من، ژه دَست بِدَت، دیه آوه خُدان گت.

۴۱ «هَچِيْ كَسَهُ وَ قَبُولُ گَتْ، آزْ قَبُولُ گَرِمْ وَ هَچِيْ كَسَهُ مِنْ قَبُولُ گَتْ، أَوْ كَسَهُ گُو آزْ رِگَرِمْ قَبُولُ گَرِيْ. ۴۲ هَچِيْ كَسَهُ پِيْغَمْبَرَگَه بَرْ خَاطِرَه هِنْدَه گُو پِيْغَمْبَرَ قَبُولُ گَتْ، دِيه خَلَاتَه پِيْغَمْبَرَگَه بِسْتِينَتْ، وَ هَچِيْ كَسَهُ مِرْوَگَه صَالِحَ بَرْ خَاطِرَه هِنْدَه گُو مِرْوَگَه صَالِحَ قَبُولُ گَتْ، دِيه خَلَاتَه مِرْوَگَه صَالِحَ بِسْتِينَتْ. هَچِيْ كَسَهُ هَتِنَه طَاسِيْكَه آوا تَرَزِيْ ژِيْ بِدَتْ يِكَ وَانْ مِرْوَه گُوشَگَه بَرْ خَاطِرَه هِنْدَه گُو شَاسِيْكَه مِنْ، بَرَاسِتِيْ، آزْ بُ وَ دِبِرْمَ، چَه جُورَا بَه خَلات نَامِينَتْ.»

قِسْت عَيْسَى رَاسْتَا يَحْيَا يَهُ گُو غُسْلًا تَعْمِيدَه دِدَا

۱ پاشه هِنده گو عیسیٰ۔ او امرَنَ دانَ دانزَدَه شاگردَه خو، ژه وَدره چو گو
بِحیت ناو شَھرِت واندا دَرسه بِدَت و وَعَظَ بِگَت.
۲ وقتَه يَحِيَا ناو زیندانَه دا، مَحتا شُلِّت مسِيحَ بِيهِيسَت، شاگردَت خو رِگَرَن
لاره وی ۳ گو پیسیار گن: «تِ هَمَنْ آوی گو دِبِی بِت، آن آم هِویا یگَ دیتَر
بِنِ؟» ۴ عیسیٰ جیواب دا: «ھَرِن و آو دِشَدَه گو اون دِبِھِیسَن و دِبِنِن بُ يَحِيَا
بِرِن، گو ۵ چاوهِ مِرُوت گُور ساخِ دِبِن، مِرُوت شِل ره دِچَن، جذامی شفایه
دِکَرَن، مِرُوت گر دِبِھِیسَن، مِری ساخِ دِبِن و خَبَرَا خوش بُ فقیر و ژارا تَت
وَعَظَ گَرَن. ۶ خَتَنِگَه حاله وی مِرُوى گو شِنگَه مِن تَنگَت.»

^٧ وقته شاگردت يحيا چن، عيسى راستا يحيادا دستبه قىدانه گر و بُ خلقه
گُت: «اون بُ ديتنا چيگه چو بون چله؟ بُ ديتنا قاميشگه گو بِ با دهَرت؟
^٨ بجا بُ ديتنا چه اون چن؟ بُ ديتنا مِروگه گو گِراسىگه نرم بَر خودا هَن؟ آونه
گو گِراسه نرم بَردىگن ناو ڦصريت پاشايا دان.^٩ بجا بُ ديتنا چه اون چن؟ بُ
ديتنا ٻيغمبرگه؟ بله، آز بُ و دېڙم گو زه ٻيغمبرگه زى سرتز.^{١٠} او هَمن آو گو
كِتِيت مُقدس دا راستا ويدا هاتي نويساندن:

«آهَ آزه رسوله خو پِش تدا رِگم،

گو ديه ريا ت بَر پِيه ت حاضر گت.

^{١١} براسي، آز بُ و دېڙم، گو چه گس زه يحيا مَزِنْتَر داييگا خو ٻَبُوي، بله ديسا
ڦي آوه گو پادشاهيا آسماني دا همويا گوشگٽر، زه وي مَزِنْتَر.^{١٢} زه رَمانه يحيائيه
گو غُسلا تعميده دِدت حَتا هَن، پادشاهيا آسماني گلک ٻِن ظلم و آذيته دا بوئه
و مِروت خُدان رُر بِ رُره له دِبن خُدان.^{١٣} چون گو تواوي ٻيغمبرَا و توراته
حتا ڏورانه يحيا راستا دشده گو دبِي ٻِقُومِن نَبَوت گِرن.^{١٤} و هَگو اون ٻخارزِن
قبول گن، يحيا هَمن الیاس ٻيغمبر گو دبِي ٻِت.^{١٥} هَچجي گسه گوه بُ
بيهيسنه هَن، بلا بَيْهِيسِيت.

^{١٦} «آز وه نسله گل چه مقاييس گم؟ او بينا وان زارويت ناو بازاره دان گو
دِرونن و گاز دِگن آونه گو گل واندا دِليزن:

^{١٧} «م بُ و بيلور لِدا، اون نِرِقصين؛

م بُ و لاوره تازيه خانِن، اون نِگيريان.

^{١٨} چون گو يحيا هات گو نه دُخت و نه دَوْخُت؛ او دِبِّين: "جن هَن." گوره
انسان هات گو دُخت و دَوْخُت؛ او دِبِّين: "بَرخودنَه، مِروگه زِگي و مَه وَخار،
دُسته باجِگرا و گُنهكاراي." بله راستيا هر حكمتگه دومايمىگا وه نيشان دِدت.»

وَى بُ حاله شَهِرٍ گو تَوبَ ناگَن

پاشه عيسى دستبه سرزنش گِرنا وان شَهرا گر گو پِشكَ زِدَى مُعِجزَت وَى
ناو واندا هابِبو ڦومن، چون گو تَوبَ نِگره بون.^{٢١} «وَى بُ حاله تَ، آى شَهِرَه
خُوزَين! وَى بُ حاله تَ، آى شَهِرَه بِيتِ صِيدِا! چون هَگو مُعِجزَت گو ناو وَدا
ڦومن ناو شَهِرَه صور و صيدونه ڦومني بان، خلقه وَدره كِمزَّو ديه پالاس بَرِگره
بان و خولييه دا تَوبَ گرها بان.^{٢٢} بله آز دِبِّرم و گو رُزا قيامته، طاقتا جَزايِه بُ
صور و صيدونه هِساندِر ديه بِبيت، حَتا بُ وَ.^{٢٣} وَتِ، آى گَفْرَناحوم، ما حَتا

آسمانی دیه بِلند بی؟ چه جارا، بَلگو ختا ناوگا جهَنَمَه دیه ُزَردا بِچی. چون هَگو مُعِجزَت گو ناو تَدَا قَوْمِین ناو سُدومه دا قَوْمِی بان، ختا ایرو دیه جیه خودا مابا.^{۲۴} بله آز دِبِرَم تَ گو رُزَا قیامتَه، طاقَتَ جَزایَه بُ ولاتَه سُدومه هِساندر دیه بِبیت، ختا بُ تَ.»

وَرَنَ لاره مِن، آزه رِحْتَيَه بِدَمَ وَ

۲۵ وَه وقتیدا، عيسى. گُت: «بابو، خُدانه آسمان وَ عَرَدَى آز شُكرا تَ دِگم گو تَ او دِشَدَنَ زه مِرْوت زانا و شارزا وَشارتَه و بُ بِچوگه گوشگَ آشَگَرَى. ۲۶ بله، بابو، چون گو إرادا تَ يا پُر زه لطف وَسائِي. ^{۲۷} بابه مِن همو دِشد سِپاردى مِن. چه گس گورى ناس ناگَت خِنجى بابى، و چه گس بابى ناس ناگَت خِنجى گورى وَ او مِرْوت گو گور بِخازىت بابى بُ وان آشَگَرَى بِگَت.

۲۸ «وَرَنَ لاره مِن، آى اوون تواوى آونه گو بِن زحمتَه دانَ و بارگِرانَ، گو آزه رِحْتَيَه بِدَمَ وَ ^{۲۹} نيره مِن دابنَ سَرِمله خو وَ زه مِن فِرَن، چون گو آز روخوش وَ رِح سوِكم، و ناو جانه خودا اوونه رِحْتَيَه پِيدا گَن. ^{۳۰} چون گو نيره مِن رِحَّتَ و باره مِن سوِكَ.»

۱۲

خُدانه رُزَا شَنبِيا مُقدس

۱ وَه وقتیدا، عيسى. رُزَا شَنبِيا مُقدس يهوديا ناو رَوْبَت گِنَمِي دا دَرياز دِبو. شاگِرده وي بَر خاطره هِنده گو بِرسى بون دَستِبه لَوْگَرَنا قُلت گِنَمِي و خارِنا وان گِرَن. ^۲ وقتَه عالِمت فِرقا فَرِيسِيا او دِشَدَ دِيتَن، گُتنَ وي: «بَرخُودَه، شاگِرده تَ شُلَكَه دِگَن گو رُزَا شَنبِيا مُقدس دا نابِي بِتَ گِرَن.» ^۳ عيسى. گُت وان: «ما و ناو كِتِبت مُقدس دا نَخانَدَى گو داَوودَ پاشا چه گِر، وقتَه گو بوخو و مِرْوت وي بِرسى بون؟ ^۴ گو چاون چو ناو مالا خدا و نانه مُقدس خار، او نانه گو خارِنا وه گوَرَىگَ شِريعتَه نه بُ وي و نه بُ مِرْوت وي دوز بُو، چون گو تِنه کاهينا حَقَه خارِنا وه هَبُون؟ ^۵ آن ما و تُوراتَه دا نَخانَدَى گو چاون رُزَت شَنبِي مُقدس دا، کاهين ناو معبدَا خادَه، حُرَمَتَا رُزَا شَنبِيا مُقدس خُدانَ ناگَن، بله ديسا رَى به گِنَهِن؟ ^۶ آز بُ و دِبِرَم دِشَدَگَ معبدَه مَزِنَتِر اَرَى! ^۷ هَگو اون معنيا وه قَسَه تِكَهَشِتَبَان گو دِبِرَيَت "آز رَحْمَتَه دِخَازِم، نه قربانِيه،" ايدى و مِرْوت به گِنَهِنَه مَحْكُوم نَدِيَرَن. ^۸ چون گوره انسان خُدانه رُزَا شَنبِيا مُقدسَه.»

عیسی شفایه دَدَت مِرْوَگَه گو دَستَه وی هِشک بوی بو^۹
 عیسی. ژه وَدرَه دَرَگَوت و چو ناو دیرا واندا.^{۱۰} مِرْوَگ وَدرَه بو گو دَستَگَه
 وی هِشک بِبو. آوان ژه عیسی-پیسیار گَر: «شفا دایین رُزا شَنبَیا مُقدس دا
 گوریگی شِریعته دوز؟» چون دوو هِنْجَدَگَه بون گو تُهمَتا وی بِدن.^{۱۱} عیسی-
 گُتَ وان: «کَی ناو وَدا گو پَزَا وی رُزا شَنبَیا مُقدس بِکَویَت ناو بِیره و آوه نَگَریت
 و درَیخینیت؟^{۱۲} حال او حال گو بَشَر چه قیاسا پَزِی قَدِیرَت! بَجا باشیتی گِرِن
 رُزا شَنبَیا مُقدس دا دوز.»^{۱۳} پاشه گَت وی مِرْوَی: «دَستَه خو دِرَز گَ! آوی
 دَستَه خو دِرَز گَر و آو دَستَ، بینا دَستَه وی يه دِیتر ساخ بو.^{۱۴} بله فَریسی-
 چُنَ دَرَو و لَه ضِدَّ وی نَقَش کِشان گو چاون عیسی بَین بَن.

خِذْمَتَکَارَه بِرَازَتِیَه خَدَا

عیسی گو آو دِشدَ دِزانِی، آودَر هِلا و چو. و گَلَک مِرْو دوو ویدا چُن و آوی
 شفا دا وان همویا^{۱۵} و آو قدغن گِرِن گو لاره خلقه باس نَگَن گو آوی^{۱۶}. آو
 دِشدَ قَوَمِی گو قِسَا اشعيایه پِيغمَبَر بِتَ جَي گو گَتَه بو:^{۱۷}
 «آوی خِذْمَتَکَارَه مِن گو مِن آو بِرَازَتَ^{۱۸}
 عزیزه مِن گو جانه مِن ژه وی گَلَک راضی.
 آزه رِحا خو دَانِم سَر وی
 و آو دِيه عدالَتَه بُ قَوَمَه دِیتر بِدَت بِهیسِتِن.^{۱۹}
 شَرِی ناگِتَن و ناگَتَ هَوار؛
 و چه کَس دَنَگَا وی ناو کوچادا نابِهیسِت.^{۲۰}
 قامیشا خار بوی ناشِگَنیت
 و تَلیتا نیوشَوَتی ناتَمَرِینیت،
 حَتَّا عدالَتَه سَر بِخَنَیت.^{۲۱}
 و ناوه وی دِيه بِبیتَ أَمِیدَا قَوَمَه دِیتر.»

كُفر گِرِن لَه ضِدَّ رِحا مُقدَسَا خَدَا

پاشه مِرْوَگَه جن هَیِ گو گُورَ و لال بو اینانَ لاره وی و عیسی شفا دا وی،^{۲۲}
 وِسا گو گاری هم قِسَن گَت و هم بِبینیت.^{۲۳} ایجا خلق همو صِفتَ گِرتی بون
 و گُتن: «تَبَيَّت آو مِرْوَگَوره داودَ پاشا بَیت؟»^{۲۴} بله وقتَه فَریسیا آو
 بِهیسِتِن، گُتن: «تِنه بِ آریکاریا بِعَلِیبَول، سَرُکَه آجنَائِ گو آو مِرْوَآجنَا

دِدرخینیت!»^{۲۵} عیسی گو فِکره وان دِزانی، گُت وان: «هَچی مملکته گو رابیت له ضِد خو، دیه بین بِچیت و هر شَهر آن مالگ گو رابیت له ضِد خو بَردَوام نامینیت.^{۲۶} هَگو شیطان، شیطانی درخینیت، رابوی له ضِد خو؛ بَجا چاون سلطنتاً وی دیه بَردَوام بِمینیت؟^{۲۷} و هَگو آز ب آریکاریا بِعلزیبول آجنا دِدرخینِم، شاگردت و ب آریکاریا چه گَسگه آوان دِدرخینِم، بَجا پادشاهیا خدا قضاوته بِگن.^{۲۸} بله هَگو از بِ رِحا خدا آجنا دِدرخینِم، بَجا پادشاهیا خدا هاتَ سَرَو.^{۲۹} هَمژی، چاون گَسگ دِگاریت بِچیت ناو مالا مِرُوگه قاوت و ماله وی تالان گُت، هَگو آولی اوه مِرُوی گر نَدَت؟ پاشه ایدی دِگاریت مالا وی تالان گُت.^{۳۰} هَچی گَسگه گل مِدا نین، له ضِدِ مِن، و هَچی گَسگه گل مِدا خِر نَگَت، دیه پِلاتی گُت.^{۳۱} بَهنده آز بُ و دِبِرِم، هر جوَر گُتَه و کُفرَگ گو بَشَر. بِگَت، دیه بِت بَخشین، بله کُفرَگِن له ضِدِ رِحا خدا ناپِت بَخشین.^{۳۲} هَچی گَسگه قِسَیگه له ضِد گوره انسان بِزیت، دیه بِت بَخشین، بله هَچی گَسگه بُ رِحا مُقدسا خدا کُفره بِزیت ناپِت بَخشین، نه وی زَمانی دا و نه زَمانه پَاشوقتیه دا.^{۳۳}

«داره ساخ گُن ارمیشا وی دیه ساخ بیت، داره خِرا گُن ارمیشا وی دیه خِراب بیت. دار ب ارمیشه وی تِت ناس گِرن.^{۳۴} آی نَسلا آفعیا، اون گو پیسِن، چاون دِگارِن قِسَه قَنْج بِرِن؟ چون گو آزمان ژه او دِشدا گو دل ژه وه سَرَرَ، قِسَه دِگَت.^{۳۵} مِرُوه قَنْج، ژه خِزینا قَنْجیا دله خو قَنْجیه دِگَت و مِرُوه پیس ژه خِزینا پیسیا دله خو، پیسیه.^{۳۶} آز بُ و دِبِرِم گو رُزا قیامته دا خلق بُ هر قِسَیگه به چَن گو بِزیت، دیه حسابه بِدَت.^{۳۷} چون گو اونه آن بِ قِسَه خو به گُنه بِن ناس گِرن و آن اونه بِ قِسَه خو بِن مُحکوم گِرن.»

نیشانا یونس

پاشه هِنَدَگ ژه ماموستایت تَوراتِه و عالِمَت فِرقا فَریسِیا گُتن وی:^{۳۸} «ماموستا، آم دِخازن نیشانگه ژه ت بِبینن.»^{۳۹} بله عیسی. جیواب دا وان: «آو نَسلا پیس و زِنَاغر هَ دوو نیشانگه دان! بله چه نیشان بُ وان ناپِت داین خَنجی نیشانا یونس بِیغَمَبَر.^{۴۰} چون هَ وسا گو یونس سه رُز و سه شَوا ناو زِنگه ماسیگه مَزِن دا بو، گوره انسان ژی دیه سه رُز و سه شَوا ناو دله عَردي دا بیت.^{۴۱} خلقه نینوایه له رُزا قیامته دیه گل وه نَسله راِن و وان مُحکوم گُن، چون گو آوان بَر خاطِرِه وَعْطا یونس بِیغَمَبَر تَوب گِرن، و حال آو حال گو

دِشْدَگَ يوْنُس مَزِنْتَر اَرَى. ^{٤٢} لَه رُّزَا قِيَامَتَه، مَلَكَا باشُورَه دِيه گَل وَه نَسْلَه رَابِيت وَانْ مَحْكُوم گَت، چون گُو اوْ زَه آَلِيه دَى دُنْيَا يَه هَات گُو حَكْمَتَا سَلِيمَان بِعَمَرِ بِبِهِيَسِيت، وَحال آَو حال گُو دِشْدَگَ سَلِيمَان مَزِنْتَر اَرَى.

^{٤٣} «وقته گُو رِحا پِيس مِرْوَگَه دا تِت دَرَو، ناو جِيَت هِيشَك وَبه آَودَا دِكْرَت گُو جِيَگَه بُ بِهِن وَدانَه پِيدَا گَت. بَلَه پِيدَا نَاگَت. ^{٤٤} اِيجَا گَل خُودَا دِبِرِيَت "آَزَه بِرُورِم بُ وَه مَالَا گُو تِدا بَوم." بَلَه وَقْتَه دِكَهْشِيت وَدَرَه وَمَالَه بَطَال، گِزِي گِرِي وَسَرِيرِ دِبِينِيت، ^{٤٥} دِجِيَت وَهَفَت رِحَه خُو پِيسِتَر ژِي تِينِيت وَهَمُو دِجِنَ رُر وَوَدَرَه دا دِمِين. اِيجَا، عاقِبَتَا وَيِ مِرْوَى خِرَابِتَر ژِه حَالَه وَيِ يَه آَولِي دِبِيت. عاقِبَتَا وَه نَسْلَا شُل پِيس ژِي دِيه هَ وَسا بَيت.»

دَايِيَگَ وَ بَراِيَت عِيسِي

^{٤٦} هَ وَه حَالِيدَا گُو عِيسِي هِشتَا گَل خُلقَه قِسَ دِكَر، دَايِيَگَ وَ بَراِيَت وَيِ دَرَو رَاؤَستَا بُون وَ دِخَاسِتَن گَل وَيِ قِسَ گَن. ^{٤٧} مِرْوَگَه گَتَه دَا: «دَايِيَگَ وَ بَراِيَت ثَدَرَو رَاؤَستَان وَ دِخَازِن گَل تَ قِسَ گَن.» ^{٤٨} عِيسِي. جِيوَابَا وَيدَا گَت: «دَايِيَگَا مِنْ كَي؟ وَ بَراِيَت مِنْ كِنْ؟» ^{٤٩} پَاشَه دَسَتَه خُو دِرِرَ گِر آَلِيه شَاكِرَدَا وَ گَت: «أَوْنَ دَايِيَگَ وَ بَراِيَت مِنْ!» ^{٥٠} چون گُو هَچِي گَسَه دَاخَازِيا بَابَه مِنْ گُو أَسْمَانِي دَائِيَبِينِيت جِي، بِرا وَ خُوشَگ وَ دَايِيَگَا مِنْ.»

١٣

مَثَلا مِرْوَه كَشاورَز

^١ هَمَن وَه رُزَه، عِيسِي. مَالَدَا دَرَكَوت وَ چَو وَ بَلِوا گَلَه رُونِشت. ^٢ بَلَه هِند جَمَاعَتِت عَظِيمَ دُرَا وَيِ خِر بُون گُو سِيَوارِي قَيِيقَه بُو وَ تِدا رُونِشت وَ خُلقَه هَمُو بَلِوا آَوه رَاؤَستَا بُون. ^٣ پَاشَه گَلَك دِشَد بِ مَثَلا گَت وَان. عِيسِي. گَت: «رُزَگَه كَشاورَزَگ چَو بُ تُ چَانِدَنَه.» ^٤ وَقْتَه تُ دِرِشَانَد، هِنَدَگَ رِزِيانَ سَر رَه وَ طَيَر هَاتَن وَأَو خَارِن. ^٥ هِنَدَگَه دِي رِزِيانَ سَر عَرَدَه خِيزَگ گُو آَخَا وَه گَم بُو؛ اِيجَا زَو شَين بُون، چون گُو آَخَا وَان كُورَنَبُو. ^٦ بَلَه وَقْتَه رُزَ دَرَكَوت، شَوَّتِين وَ بَر خَاطِرَه هِنَدَه گُو رَه چِنَبُون، هِيشَك بُون. ^٧ هِنَدَگَ رِزِيانَ ناو قَلَماَدا. قَلَمَ شَين بُون وَأَو خَنِدَقَانَدَن. ^٨ بَلَه ثِيَه ماَيِي رِزِيانَ ناو آَخَا قَنْج وَ حَاصِل اِينَان: هِنَدَگَ صَد جَارَا هِنَدَه، هِنَدَگَ شَصَت وَ هِنَدَگَ سَي جَارَا هِنَدَه. ^٩ هَچِي گَسَه گُوه بُ بِبِهِيَسِتنَه هَي، بِلا بِبِهِيَسِيت.»

١٠ هِنگه شاگرده وي هاتن لاره وي و له پيسيار گرين: «بُچي ت گل وه جماعته ب مَثلاً قِسَ دِي؟»^{١١} عيسى. جيواب دا وان: «زانينا سِرت پادشاهيا آسماني ب و هاتن دايين، بله ب وان نهاتن دايين.^{١٢} چون ب او گسه گو هي، گلکتير ديه بٽ دايين گو زِدَتِر هَبَيْت، بله ژه وه مِرُوه گو چنин، او دِشدا گو هي ژي ديه بٽ إستاندين.^{١٣} بهنهه آز گل وان ب مَثلاً قِسَ دِكَم، چون گو: «دِبَرخودنه بله نابين؟»

دِبيهيسن، بله گوه نادنه و فام ژي ناگن.

١٤ براسيتى نَبَوَّتا إشعيايه پِيغَمْبَر راستا واندا دِقَومِيت گو دِبَرَيْت: «بِ گوهه خو اونه بِبيهيسن، بله اون چه جارا نِگارِن فام گن؟» بِ چاوه خو اونه بِبين، بله اون چه جارا نِگارِن بِزنِن.

١٥ چون گو دله وي ڦومي بوئ بَر،
گوهه وان گران بوئ،
و چاوه خو گِرداَن،
گو نَگَوِ بِ چاوه خو بِبين،
و بِ گوهه خو بِبيهيسن
و ناو دله خودا فام گن
و بِرُورِن و آز شفائيه بِدم وان.»

١٦ بله خَنِيَّيَّه حاله چاوه و گو دِبَيْن و گوهه و گو دِبيهيسن.^{١٧} براسيتى، آز بُ و دِبَرَم، گلک ژه پِيغَمْبَر و صالحان داخاريما هِننده هَبُون آو دِشدا اون دِبَيْن، بِبين و نَدَيْتَن، و آو دِشدا اون دِبيهيسن، بِبيهيسن و نَبَيْهيسن.

١٨ «نَة معنيا مَثلاً آوه چُيِّي ت چانِدِنِه بِبيهيسن:^{١٩} وقته گو مِرُوهَگ كلاما پادشاهيا خدا دِبيهيسيت بله آوه فام ناگت، آوه شُل پيس تٽ و آو دِشدا گو ناو دله ويدا هاتن چانِدِن، دِدَرَيْت. آو هَمَنْ تُيَّ گو سَر ره هَاٽِبُو چانِدِن.^{٢٠} بله آو تُيَّه گو سَر عَرَدَه خِيزِگ هات چانِدِن مِرُوهَگ گو كلاما خدا دِبيهيسيت و هَه وه دَمه آوه ب شاديye قَبُول دِگَت^{٢١} بله چون ناو ويدا ره نِگرَقَت، تِنه مَذَنَگَه گِرم دَوامه تينيت و وقته بَر خاطره كلاما خدا، بَلَا آن آذِنَتَگ بُ وي چه دِبَرَيْت، آو جيدا دِگويت.^{٢٢} آو تُيَّه گو ناو ٿِلَمَادا هات چانِدِن، مِرُوهَگ گو كلاما خدا دِبيهيسيت، بله نيارانيت وه دُنيايه و لِبانِدِنا ماله دُنيايه، آوي دِخَنِدِقينيت و به حاصل دِميئيت.^{٢٣} بله آو تُيَّه گو ناو آخا ڦنج هات چانِدِن مِرُوهَگ گو كلاما خدا دِبيهيسيت و آوه فام دِگَت. آو هَرَاسَتِي حاصله تينيت و صد، يِصْحَّت آن

سی جارا هِند حاصله دِدت.

مَثْلًا گیایه به چن

۲۴ عیسیٰ۔ مَثْلًا که دیتِر بُ وان اینا و گُت: «پادشاهیا آسمانی دِگاریت بینا مِرُوگه بیت گو تُیه قنج ناو رُویا خودا چاند۔»^{۲۵} بله وقتہ گو مِرُوه وی خَوه دا بون، دُرمِنه وی هات و ناو گِنیمی دا، گیایه به چن چاند و چو.^{۲۶} ایجا وقتہ گِنیم شین بون و گُل دان، گیایه به چن رُی شین بو.^{۲۷} خُلامه خُدانه ماله چُن لاره وی و گُتن: «آغا، ما تَ تُیه قنج ناو رُویا خودا نچاند؟ بِجا گیایه به چن کیدره دا هاتی؟»^{۲۸} آوی جیواب دا: «او سلا دُرمِنی.» خُلاما، وی پیسیار گِرن: «تِ دخازی آم بِچن و آوان خِر گُن؟»^{۲۹} گُت: «نه! هَکو اون بخازِن گیایه به چن خِر گُن، رَنگ اون گِنیمی رُی گُل واندا رَهه دا دَرخین.»^{۳۰} بِھلن هر دوگ چتا وقتہ دورونه بِگھَشِن. هِنگه آزه بِزِم مِرُوت گو دَدورون آولی گیایه به چن خِر گُن و بِگُن دَستِگ گو بِن شوتاندِن، پاشه گِنیمی خِر گُن، بین انبارا مدا.»

مَثْلًا دِنِدگا خردله و مَثْلًا هِونه

۳۱ عیسیٰ مَثْلًا که دیتِر بُ وان اینا و گُت: «پادشاهیا آسمانی وَگو دِنِدگا خردله ی گو مِرُوگه او راگر و ناو رُویا خودا چاند۔»^{۳۲} دوز گو دِنِدگا خردله رُه تو اوی دِنِدگا گوشگِتر، بله وقتہ شین دبیت ژه تو اوی گیایه ناو با غچَدا مَزِنِتِر دبیت و دبیت دارگ، وسا گو طیره آسمانی تِن و سر چِقله وہ هلونا چه دِگن.»^{۳۳}
۳۳ پاشه مَثْلًا که دیتِر بُ وان اینا و گُت: «پادشاهیا آسمانی وَگو هِونگه ی گو زِنگِگه او راگر و بِ سه کیسگه آردي تِگل گر ختا تو اوی هَویر تِرش بو.»^{۳۴}
۳۴ عیسیٰ تو اوی او قِسَن، بِ مَثْلًا گُت جَماعتَه و بَراستَی خِنجی بِ مَثْلًا چه دِشدَنگَت وان. آو قومی گو قِسَا بِعَمَبری بِت جی گو گُته بو:
«آزه دَوہ خو بِ مَثْلًا وَگم
و او دِشدا گو ژه دَستبه گِرنا عالَمه وَشارقی مائے،
آزه بِزِم.»

معنیا مَثْلًا گیایه به چن

۳۶ پاشه عیسیٰ جَماعت هِلا تِنہ و چو ناو مالدا. هِنگه شاگِرِدِت وی هاتَن لاره وی و گُتن: «معنیا مَثْلًا گیایه به چَئی رُویه بُ مَ بِز.»^{۳۷} آوی جیواب دا: «آوه گو تُیه قنج ناو رُویه دا دِچینیت، گوره انسان.»^{۳۸} رُوى، او دُنیاَيی؛ و تُیه

قنج، زاروگه پادشاهيا خدان. گيایه به چن، زاروگه آوه شُل پیسن؛^{۳۹} و دُزمنه گو آوان دِچينيت، ابلیس. وقته حاصله، آخرzmanان؛ و مِرُوت گو دیدورون، میلياگتن.^{۴۰} ه وسا گو گيایه به چن تَن خر گِرن و ناو آگري دا تَن شوتاندن، آخرzmanane دا ژي ديye وسا له بِت.^{۴۱} گوره انسان ديye ميلياگتت خو رِگت و آو هچي دشده گو باعيشه گنه دِبن و همژي تواوى مِرُوت شُل خراب ژ ناو پادشاهيا ويدا ديye خر گن^{۴۲} و ديye آوان پاوِزن ناو كورا آگري دا، وه جие گو گيريان ديye هبیت و دیدان سر پِگودو هَسوتن.^{۴۳} هنگه مِرُوت صالح ناو پادشاهيا بابه آسمانيه خودا، و گو رُزه ديye پِرسقِن. هچي گسه گوه بُ بيهيسنه هَى، بلا بِبيهيسيت.

مَثَلا خَزِينَا وَشَارِقَة

^{۴۴} «پادشاهيا آسماني بینا خِزینيگه ئى، وشارتى ناو دله عَردى دا گو مِرُوت و بَيدا دِگت و ديسا دِوشريت. پاشه ژه گيف خوشيه دِچيت و هچي دشدا هَى، دِفرُشيت و وه عَردى دِكِريت.

مَثَلا مَروارِيدا گَلْك بُها

^{۴۵} «همژي پادشاهيا آسماني بینا بازِرگانگه ئى گو دوو مرواريده گَلْك باش داي.^{۴۶} ايجا وقته مرواريده گَلْك بُها بَيدا دِگت، دِچيت و هچي دشدا هَى، دِفرُشيت و آوه مرواريده دِكِريت.

مَثَلا تُرا مَاسِي گِرتَنَه

^{۴۷} «و ديسا پادشاهيا آسماني بینا تُرگه ئى گو تاوِزن ناو بَحره دا و همو جوز ماسي دِگون ناودا.^{۴۸} وقته گو تُر تِرزي دِبيت، آوه دِكِشن بِ لِوا بَحره. پاشه دِرونِن و يه باش خر دِگن ناو سَلگه دا، بله يه خراب تاوِزن.^{۴۹} بَجا آخرzmanane دا ژي ديye وسا له بِت. ميلياگت ديye بِن و ديye مِرُوت شُل پیس ژه مِرُوت صالح جدا گن^{۵۰} و ديye آوان پاوِزن ناو كورا آگري دا، وه جие گو گيريان ديye هبیت و دیدان سر پِگودو هَسوتن.

^{۵۱} «و آو دِشَدَن همو فام گِرن؟» جيواب دان: «بله!»^{۵۲} عيسى- گت: «بهنده هر ماموستايگه توراته گو بُ پادشاهيا آسماني هاته بيت گهشتِن، و گون تينيت دَرَو.»

به ايمانيا خلقه ناصره

وقته عیسیٰ او مَثَلْ خُلاصِ گِرِن، وَدَرَهِ دَرَگَوت^{۵۴} وَ چُوبُ شَهْرِهِ خَو ناصِرِهِ وَ نَاوِ دِيرَا وَانِدا دَسْتِبِهِ دَرسِ دِاينَا خَلَقَهِ گِر. خَلَقَ صِفَتَ گِرْتِي بِبُونِ و پِيسِيارِ دِيرِن: «أَوَى مِرْوِيَّ أَوْ حِكْمَتْ وَ قُدْرَتَا گِرِنَا وَانْ مُعِجزَانَ كِيدَرِهِ دَا اِينَيَّ دَسَتْ؟^{۵۵} ما آَوَ گُورَهِ آَوَهِ نَجَارِنِيَّ؟ ما نَاوِهِ دِاينِيَّا وَيِ مَرِيمِ نِيَّنَ؟ وَ بِراِيتِ وَيِ يَعْقوبِ وَ يَوسَفِ وَ شَمَعُونِ وَ يَهُودَا نِيَّنَ؟^{۵۶} ما تَواوِي خَوشِكَتِ وَيِ نَاوِ مَدَا نَاثِرِنَ؟ بَجا وَانِ دِشَدَانَ كِيدَرِهِ فِرْ بُويَ؟^{۵۷} اِيجَا آَوِ بِقِسَهِ عِيسِيٰ. تَرِحَتِ بُونِ. بَلهِ عِيسِيٰ گُتَّ وَانِ: «پِيغمَبَرِ چَهِ جِيا بِهِ حُرْمَتِ نِيَّنَ خِنجِيِ شَهْرِهِ خَوْدَا و مَالَا خَوْدَا!»^{۵۸} وَ دَرَهِ دَا بَرِ خَاطِرِهِ بِهِ اِيمَانِيَا وَانِ، لَكَ مُعِجزَ نِيَّرِن.

۱۴

گُشتِنا يَحِيَا يَهِ گُو غُسْلا تَعمِيدَهِ دِدا

وَهِ وقتِيَا نَاوَدَنَگِ بُونَا عِيسِيٰ گَهَشَتَ گُوهَهِ هِيرَوِدِيِسِهِ حَاكِمِ،^۲ وَ أَوَى گُتَّ خِذْمَتِكَارِتِ خَو: «أَوِ مِرْوِيَّ يَحِيَا يَهِ گُو غُسْلا تَعمِيدَهِ دِدايِ. أَوِ زَهِ نَاوِ مِريادَا رَابُويَّ وَ زَهِ وَهِ سَيَّبِيَّ گُو قُدْرَتَا وَانْ مُعِجزَانَ وِيدَا دُووْهَارِ دِنَنِ.»^۳
وَ بَلهِ هِيرَوِدِيِسِهِ حَاكِمِ بَرِ خَاطِرِهِ هِيرَوِدِيَا گُو زِنَا بِرِايِهِ وَيِ فِيلِيُّسِ بُو، يَحِيَا گِرْتِهِ بُو وَ أَوِ زِنجِيرِ گِرِهِ بُو وَ هَاوِتِهِ بُو زِينَدانِهِ دَا.^۴ چُونَ گُو يَحِيَا دِگَتِ وَيِ: «حَلَالِ نِيَّنَ گُو تِ گَلِ وَهِ زِنَگَهِ دَا بِيِ.»^۵ دُورَ گُو هِيرَوِدِيِسِ دِخَاستِ يَحِيَا بِيَگُزِيتِ، بَلهِ زَهِ خَلَقَهِ دِترِسِيَا، چُونَ گُو آوانِ يَحِيَا پِيغمَبَرِگِ دِزانِينِ.
بَلَهِ رُزَا جَشْنَا دُنيَا هَاتِنَا هِيرَوِدِيِسِ، گِجا هِيرَوِدِيَا نَاوِ مَجلِسَهِ دَارِقَصِيِ. وَ وِسا دَلَهِ هِيرَوِدِيِسِ گَيْفِ خَوشِ گِرِ^۶ گُو هِيرَوِدِيِسِ سُونَدِ خَارِهَقِيِ دِشَدا آَو بِخَازِيتِ بِدَتِهِ دَا.^۷ گِجَگَهِ زَيِ بِقِسَا دِاينِيَّا خَوِ گِرِ وَ گُتَّ: «سَرَهِ يَحِيَا يَهِ گُو غُسْلا تَعمِيدَهِ دِدَتِ نَاوِ مَرْمَكَگَهِ دَا بَدِ مِنِ.»^۸ هِيرَوِدِيِسِ شُرِ بُو، بَلهِ بَرِ خَاطِرِهِ سُونَدَا خَوِ وَ بَرِ حُرْمَتِا مِوانِتِ خَوِ اِمِرِ گِرِ گُو دَاخَازِيَا وَيِ بِتَ جِي.^۹ اِيجَا بِ اَمِرهِ وَيِ سَرَهِ يَحِيَا زِينَدانِهِ دَا زَهِ بَدَنَا وَيِ لِوَ گِرِنِ^{۱۰} وَ آوانِ مَرْمَكَگَهِ دَا اِينَانِ و دَانَ گِجَگَهِ وَ آوَى زَيِ آَوِ بِرِ لَاهِ دِاينِيَّا خَوِ.^{۱۱} شَاكِرِدَتِ يَحِيَا هَاتِنِ وَ مَيِتَهِ وَيِ بِرِنِ، تَسلِيمِيِ آخِهِ گِرِنِ وَ پَاشِهِ چُنِ وَ گُتَّنِ عِيسِيٰ.

رِسْقِ دِاينِ بِ پِنْجِ هَزارِ مِرْوا

وقته عیسیٰ آَوِ بِيهِيَسِتِ، سِيوارِيَ قَيِيقَهِ بُو، زَهِ وَدَرَهِ چَوِ جَيِيَگَهِ دورِگَتِيِ گُو چَهِ كَسِ وَدَرَهِ نَبو. بَلهِ وقتِهِ جَمَاعَتِهِ آَوِ دِشَدِ بِيهِيَسِتِ، زَهِ شَهِرِتِ خَوِ پِيَاتِ دَوَوِ

ویدا چن.^{۱۴} وقتنه عیسی زه قیيقه هات خاره، جماعتگه عظیم دیت و دله وی بُ حاله وان شوئی و شفا دا نساخٽ وان.

نیزوکی رُزاوابونه، شاگرد هاتن لاره وی و گتن: «اَر جیگه دورگتی و دِرنگ^{۱۵} ژی. خلقه رِگ گو بِچن ناو گندیت دُر و بَر و بوخو رسقی بِکرِن.»^{۱۶} عیسی- گت وان: «لازم نیئ آو بِچن. اون بوخو رسقی بِدَن وان.»^{۱۷} شاگردا گتن: «مِ ار تِنه پنج گِرد و دو ماسی هن.»^{۱۸} عیسی گت: «آوان بینَ لاره مِن.»^{۱۹} پاشه بُ خلقه امِر گِر گو سَر چیمنه رونن. ایجا آو پنج گِرد و دو ماسی راگرِن و برخودا آسمانی و برکت دا وان. هنگه آو پنج گِرد گِرِن و دا شاگردا و آوان ژی دان خلقه.^{۲۰} ایجا همویا خارِن و تِر بون و زه گِرت بَجی مای، دانزدَه سَلگه تِرثی خر گِرن.^{۲۱} آونه گو رسق خارِن، خنجی ژِنگا و بِچوگا، پنج هزار مِر بون.

ره چُبینا عیسی سَر رویه آوه

عیسی- هَ و دَمه بُ شاگردا امِر گِر گو و هَ حالیدا گو آوى خلق ره دِخست، سیواری قیيقه بِن و پِش ویدا بِچن آلیه دَی آوه.^{۲۲} پاشه ره اِخستنا خلقه، بوخو چو سَر چیبا گو تِنتیه دا دعايا بِگت. بو شَو و آو وَدره تِنه بو.^{۲۳} و هَ ناوه دا، قیيق ژه لِوا آوه گَلک دور بو و توشی شیپلا بو، چون گو با آلیه پِشیه دا دهات.^{۲۴} نیزوکی شَفَقَه، عیسی. و هَ حالیدا گو سَر رویه آوه ره دِچو هات لاره وان.^{۲۵} بله وقتنه شاگردا آو دیتن گو سَر رویه آوه ره دِچیت، بِزدیان و گتن: «او رِحَگ»، و تِرسادا گِرِن هَوار.^{۲۶} بله عیسی. جیدا گت وان: «دله و فُرص بیت. آزم، نَتِرسِن!»^{۲۷}

پِطُرس جیواب دا: «آغايه مِن، هَگو تِي، بُ مِن امِر گَ گو سَر رویه آوه بِم لاره ت.»^{۲۸} عیسی گت: «وَرَا!» ایجا پِطُرس ژه قیيقه هات دَرَو و سَر رویه آوه چو بُ آلیه عیسی. ^{۲۹} بله وقتنه با دیت، تِرسیا و هَ حالیدا گو زُردا دِچو ناو آوه دا، گِرت هَوار: «آغايه مِن، من نجات بِدَ!»^{۳۰} عیسی. هَ و دَمه دَسته خو دِرِز گِر و آو گِرت و گت: «آی مِرُوه گِم ایمان، ثُبْچی شِنگ گِر؟»^{۳۱} وقتنه هاتن ناو قیيقه دا، با رازا.^{۳۲} پاشه آونه ناو قیيقه دا عیسی. پِرسِشن گِرن، گتن: «بَراسَتی گو تِ گوره خدای!»^{۳۳}

شفا گِرتنا نَساخا چُنیسارتَه دا

وقته دَرباز بون آلیه دَی آوه، منظقا چُنیسارتَه دا هاتن خاره.^{۳۴} وقتنه آهله وَدره عیسی. ناس گِرن، مِرُوه گِرن دُر تا دُرا و هَ منظقه و نَساخ همو اینان

لاره وي. ^{۱۶} آوان لاواهی عيسى. دِگرِن گو بِهليت تِنه دَسته خو لِوا عبایه وي
بِدَن. و هَچَي گَسَه دَسته خو له دِدا، شفا دِكِرت.

۱۵

^۱ پاشه دَستَگَه زه عالِمت فِرقا فَريسيَا و ماموستاپت تُوراته زه شَهره
اورشليمه هاتَن لاره عيسى و گَتن: ^۲ «بُجَي شاگِرده ت سُنتا مَنِزَه قَومِ دِشكِن؟
چون گو آو دَسته خو پِش رسق خارِنه دا ناْشن!» ^۳ عيسى. جيواب دا وان:
«بُچي اون بوخو بُ خُدان گِرنا سُنتا خو، آمره خدا دِشكِن؟ ^۴ چون گو خدا
آمر گَري: «احتراما بابه خو و داييگا خو خُدان گَن» و هَمَرَي «هَچَي گَسَه
قِسيَگَه خِراب بِرثِيت باب آن داييگا خو، دِبي بِت گَشِتن». ^۵ بله اون دِيشِن هَگو
مِرُوك بِرثِيت بابه خو آن داييگا خو: «هَچَي آريكاريا گو من دِبا بُ و گِره با،
وقفي خدا بوَي،» ^۶ وي جوزي، ايدي سَر وي واجب نين احتراما بابه خو
بِرگريت. وسا اون بُ خُدان گِرنا سُنتا خو كلاما خدا باطل دِگن. ^۷ آي مِرُوت
رياكار! إشعيايه پِيعَمَر راستا وَدا چه باش پِشكِن گَر، وقته گو گُت:
^۸ «آو چَوَم بِدَوه خو احتراما مِن خُدان دِگن،
بله دله وان زه من دور.

^۹ او به چَن مِن پِرسِتش دِگن،
و امرِت بَشَري بِ ناوه آمره خدا فِر خلقه دِگن.»

او دِشدا گو انساني مِرار دِگت

^{۱۰} پاشه عيسى. او جماعت گاز گَر لاره خو و گَت وان: «گوهه خو بِدَن مِن
و بِزانين. ^{۱۱} او دِشدا گو دِچيت ناو دَوه انسان دا، وي مِرار ناگَت بِلَگو آو دِشدا
گو زه دَوه ويدا تِت دَرَو، آو گو انساني مِرار دِگت.» ^{۱۲} پاشه شاگِرده وي هاتَن
لاره وي و گَتن: «تِ دِزانِي گو فَريسي- بِ وه قِسَات نِرَحت بون؟» ^{۱۳} عيسى.
جيواب دا: «هر شِتلا گو بابه آسمانيه مِن نَچاندي بيت، ديه رَهَو دَرَگويت.
^{۱۴} آوان بِهيلَن بُ حاله خو. او رِيره گُورَن. هَكُو گُوريگ بِبيَت رِيره گُوريگ دَي،
هر دوگ ديه بِكُون ناو بيره دا.» ^{۱۵} پطرس گَت وي: «معنيا وه مَثَله بُ مِ بِرَّ.»
^{۱۶} عيسى گَت: «ما اون زَي هِشتا فام ناگَن؟ ^{۱۷} ما اون نِزانِن گو هَچَي دِشدا دَوه
مِرُودا دِچيت زُر، دِچيت ناو زِي و پاشه دِچيت دَرَو؟ ^{۱۸} بله آو دِشدا گو زه
دَوه انسان تِت دَرَو زه دل دا دَرَدِگويت، و آوى گو انساني مِرار دِگت. ^{۱۹} چون
گو زه دل داي گو فِكريت پيس، مِرُو گَشِتن، زِنَا، به ناموسى، دِزِي، شَهادتا

دِرَوْيَن و بُختَان تِنَ دَرَقَ. ۲۰ آونَنَ گو مِزُو مِرار دِگَن نه رِسق خارِن بِ دَسَتَه
نَشْسَتَى!»

ایمانا زِنگَا کَنْعَانِي

۲۱ عِيسَى وَدَرَه دَارَگُوت و چو بُ مَنْظَقا صور و صِيدُونَه و ما وَدَرَه. ۲۲ رُزْگَه
زِنگَه کَنْعَانِي ژَه خَلْقَه وَدَرَه، هَاتَ لَارَه وَي و بِ دِنَگَ بِلَنَد گَت: «آغَايَه مِنْ، آيَ
گُورَه دَاوُود پَاشا، رَحْمَه مِنْ بَكَ! كِجا مِنْ رُزْپِيس جِينَوَيِي بُويَ.» ۲۳ بلَه عِيسَى
چَه دِشَدَنَگَت، حَتَّا هِنَگَه گُو شَاگِرَدَه وَي هَاتَنَ پِش و هِويَ لَه گِرَن، گَتن:«
آوه زِنگَه رَه بِخَنَ، چُونَ گُو دُوو مَدَا دِكَت هَوار هَوار.» ۲۴ عِيسَى. جِيوَاب دَاه:
«آز تِنَه بُ پَزِيت بِزِريَوَيِي بَنِي اسْرَائِيلَه هَاتِيم رِكَنَن.» ۲۵ بلَه آو زِنگَه هَات وَبَر
عِيسَى. گَت سَرْ چُكَا و گَت: «آغَايَه مِنْ، آريِكَارِيَا مِنْ بَكَ!» ۲۶ عِيسَى. جِيوَاب دَاه:
دا: «دوَز نِينَ گُو نَانَه زَارُوكَان بِكَرَن و پَاوِرَن بَر گُوجَگَا.» ۲۷ زِنگَه گَت: «بَلَه،
آغَايَه مِنْ، بلَه حَتَّا گُوجَگ رَي گَرِيت نَانَه گُو رَه سَرْفَگَا خُدانَه وَانَدا دَكَوَيَت
خارِه، دِخُن!» ۲۸ هِنَگَه عِيسَى. گَت: «آيَ زِنَ، ايمانَا تَ عَظِيمَ! داخَازِيا تَ بِتَ
جي!» هَه وَه دَمَه گِجا وي شَفَا گَرت.

رِسَق دَايِن بُ چار هَزار مِرْوا

۲۹ عِيسَى. ژَه وَدَرَه چو و بَ لِوا گُلا جَلِيلَه پِيَاتِي چو حَتَّا گَهَشت سَرْ چِيبَا و
وَدَرَه روَنَشَت. ۳۰ جَمَاعَتِت عَظِيمَ هَاتَنَ لَارَه وَي و گَل خَو مِرْوه شِل و گُورَه
فلَج و لَال و گَلَك نَسَاخَه دِيتِر اينَان وَأو دَانَانَ بَر پِيه عِيسَى. وَأَوَى شَفَا دَاه
وَان. ۳۱ جَمَاعَتِه وقتَه دَيَت گُو لَال قِسَ دِكَن، فَلَج سَاخ دِين، شِل رَه دِچَن و
گُورَه دِبيَن، صِفَت گِرتَي بُون و خَدِيَه بَنِي اسْرَائِيلَه سِتاپِيش گَرن.

۳۲ عِيسَى. گَاز گِرَ شَاگِرَدَت خَو و گَت: «دَلَه مِنْ بُ حَالَه وَه جَمَاعَتِه
دِشَوَتِيت، چُونَ نَه سَه رُزْ گُو گَل مِدانَ وَه چَه دِشَد بُ خارِنَه چِينَن. نَاخَامِ
وَان بِرسِي رَه بِخِينَم، نَكَو رَه دَابِرسِيادَا بِكَون.» ۳۳ شَاگِرَدَه وَي گَتن: «آم وَه جَيَه
دُورَگَتِي دَا كِيدَرَه دِيكَارِن تِرا تِر گِرِينا جَمَاعَتِكَه وَسَا عَظِيمَ نَانِي پِيدَا گَن؟»
۳۴ عِيسَى پِيسِيار گَر: «وَهَنَدَه گِرَدَه هَنَ؟» آوان گَت: «هَفَت گِرَدَه وَهَنَدَه مَاسِيه
گُوشَگ.» ۳۵ عِيسَى. بُ جَمَاعَتِه أَمِير گَر گُو روَنَن سَر عَرَدي. ۳۶ ايجَا او هَفَت
گِرَدَه وَهَنَدَه مَاسِيه رَاكِرَن وَهَنَدَه شُكْر گِرِينَه، او گَر گِرَن وَهَنَدَه شَاگِرَدَت خَو و
آوان ژَه دَا جَمَاعَتِه. ۳۷ هَموَيَا خَارِن وَهَنَدَه بُون وَهَنَدَه شَاگِرَدَه هَفَت سَلِكَه تِرَي ژَه
گِرَت بِجي مَايِ خِر گَرن. ۳۸ آونَه گو رِسَق خَارِن، خِنجِي زِنگَا و بِچُوَگَا، چار هَزار

مِر بون.^{۳۹} پاشه هِنده گو عیسی. جَماعَت ره اخْسَت، قَييقَه سیوار بو و چو بُ مَنْظَقا مَجْدَانَه.

۱۶

خاستِنا نیشانگه آسمانی

عالِمِت فِرقا فَرِيسِيا و صَدَّوقِيا هاتَن لاره عیسی گو آوی امتحان گن. بَهندَه نیشانگه آسمانی ژه وی خاسِتَن گو نیشا وان بِدَت.^{۴۰} عیسی. جیواب دا وان: «گَاوا رُزَاوابونه، اوون دِبِرِن» هوا دیه خوش بیت، چون گو آسمان سور،^{۴۱} و سِیزِو اوون دِبِرِن» ایرو هوا دیه نَخوش بیت، چون گو آسمان سور و گِرتی.» اوون باش دِزانِن چاون وضعِاً آسمانی تعییر گن، بله اوون نِگارِن نیشانه زَمانا تعیير گن!^{۴۲} نَسْلَگَه پیس و زِنَگَر هَ دوو نیشانگه دان، بله چه نیشان بُ وان ناپَت دایین خِنجِی نیشانا یونس پِیغمَبر.» ایجا عیسی او و هِلان و چو.

هُونا فَرِيسِيا و صَدَّوقِيا

وقته گَهشتَن آلیه دی آوه، شاگِردا بِيرا وان چو بو گو گل خودا نانی بِبن.^{۴۳} عیسی- گَت وان: «هیشیار بِن و ژه هُونا فَرِيسِيا و صَدَّوقِيا دور بِمِینِن.»^{۴۴} ایجا شاگِردا ناو خودا صُحبَت گِرن، دِگَتن: «بَر خاطره هِنده وسا گَت چون مَ گل خودا نان نَینَیَه.»^{۴۵} بله عیسی زانی و گَت وان: «آی مِزوت گِم ایمان، اوون بُچی ناو خودا راستا و هِنده گو و نان چنیَن صُحبَتِه دِگَن؟^{۴۶} ما اوون هِشتَن ژی فام ناگَن؟ ما او و پِنج گِرده بُ پِنج هزار مِرُوا و چند سَلِگَه گو و خَر گِرن ناپَت بِيرا و؟^{۴۷} آن او هَفت گِرده بُ چار هزار مِرُوا و چند سَلِگَه گو و خَر گِرن؟^{۴۸} بَجا او و چاون گو اوون فام ناگَن من گل و راستا نانی دا قِسَن نِگر؟ ژه هُونا فَرِيسِيا و صَدَّوقِيا دور بِمِینِن.»^{۴۹} هِنگه شاگِردا فام گِرن گو راستا او و دِشَدَه گو فَرِيسِيا و صَدَّوقِيا دَرس دِدان آو هیشیار گِرن، نه راستا هِونا نانی.

اعترافا پِطُرُس راستا عیسی دا

وقته عیسی. گَهشتَ مَنْظَقا قِيسِرِيَا فِيلِيپِيه، ژه شاگِرَدت خو پِيسِيار گِر: «گَتنا خلقَه، گوره انسان کِي؟»^{۵۰} آوان جیواب دان: «هِنَدَگ دِبِرِن يَحِيَا يه گو غُسلا تعمیده دَدَت. هِنَدَگه دی دِبِرِن الیاس پِیغمَبر، و هِنَدَگ ژي دِبِرِن اِرمِيا آن یگ ژه پِیغمَبرای.»^{۵۱} عیسی گَت وان: «بله اوون چه دِبِرِن؟ گَتنا و آز کِم؟»

۱۶ شَمَعُونَه بِطَرْسٍ جِيَوَاب دا: «تِي مسيح، گوره خدایه حَى و حاضر!»
 ۱۷ عيسى گُت: خَنِيَّه حَالَه تَ، آى شَمَعُون، گوره يُونَا! چون او راستي جسم و
 خونه بُ ث آشگرا نَگر، بَلَگو باهه مِن گو آسمانى داي بُ ث آشگرا گر.^{۱۸} آز
 ژي دِبِرَم تَ گو تِي بِطَرْس آنى بَر، و سَر وى بَرِي، آزه كليسايا خو چه گم و
 دروازه جَهَنَّمَه نِكَارِن سَر وه مسلط بِن.^{۱۹} آزه كيليده پادشاهيا آسمانى بِدَم تَ.
 او دِشدا گو تِ سَر عَرَدِي گِرَدِي، ناو آسمانى دا ديه بِت گِرَدان و او دِشدا گو
 تِ سَر عَرَدِي وَيَّي، ناو آسمانى دا ديه وَبَيت.^{۲۰} پاشه عيسى شاگرده خو قدغن
 گِرِن گو نِيزَن چه گسَه او مسيح.

پِشْگُتنا عيسى راستا مِرن و ساخ بونا خودا

۲۱ زه و داتير عيسى بُ شاگرِدت خو دَستبه آشگر گِرَنا وه راستيه گِر گو او
 دِبِي بِچيت بُ شَهَرَه اوريشليمه و وَدَره زه دَسته مَزَنَت قَومِي و سُرُكت كاهينا و
 ماموستاپت تَوراتِه گِلَك رَجَره بِكشيت و بِت گَشَتن و له رُزا سِيه رابيت.^{۲۲}
 ۲۲ بِطَرْس او بَر سوييَّه و له گِر هَوار و گُت: «دورى تَ بيت آغايه مِن! او
 دِشَد چه جارا ناپِت سَرَه تَ.»^{۲۳} عيسى رُوري و گُت وى: «دور مِن بِگو، آى
 شيطان! تِ سَر رِيَا مِنِي، چون گو فِكَرَه تَ انسانيَّه نه خدائي.»^{۲۴}

پاشه عيسى بَرخودا شاگردا و گُت: «هَكَو گَسَگ بخازيت دوو مِدا بِت،
 دِبِي خو حاشا گَت و خاچا خو راگت و دوو مِدا بِت.^{۲۵} چون گو هَچي گسَه
 بخازيت جانه خو نجات بِدَت، ديه آوه زه دَست بِدَت؛ بله هَچي گسَه بَر
 خاطره مِن جانه خو زه دَست بِدَت، ديه ديسا آوه بِينيت دَست.^{۲۶} چه خِيرِگ
 بُ انسانى ديه هَبَيت گو تواوى دُنيايه بِينيت دَست، بله جانه خو خِسار

گُت؟ انسان بُ هِنَدَه گو جانه خو بِينيت دَست چه دِكاريَت بِدَت؟

۲۷ «چون گو گوره انسان ناو شُكوه و جلالا باهه خو گل ميلياكت خودا ديه
 بِت و بُ هر مِرُوكَه گورِيَّيِي اعماله وي ديه خَلاتَه وي بِدَته دا.^{۲۸} بِراستي، آز بُ
 و دِبِرَم، هِنَد مِرُو إَر راوستان گو حَتا گوره انسان تَبَيَّن گو ناو پادشاهيا خودا
 تِت، مِرنَه طام ناگَن.»

۱۷

عوض بونا صومَته عيسى

۱ پاشه شَش رُزا، عيسى، بِطَرْس و يعقوب و بِرِيَّه وي يوحنا دان گل خو و او

بِرِنَ سَرَ سَرَه چِيَايَگَه بِلَند گُو تِنه بِمِينَن. ^۲ وَدَرَه، لَارَه وَان، صَوْمَتَه عِيسَى-عَوْض بُو وَ روْيَه وَيِّ وَگُو رُزَه دِبِرسَقَى وَ گِراسَه وَيِّ وَگُو نورَه، سِپَى بِبو. ^۳ وَه دَمَه، مُوسَى پِيَغَمَبَر وَ الِيَاس پِيَغَمَبَر بَر چَاوَه وَان دُووَهَار بُون وَ گَل عِيسَى-قَسَ دِكَرَن. ^۴ پِطَرْس گَت عِيسَى: «آغاَيَه مِن، باش گُو آم إِرنَ. هَكَو تِبَخَازَى، آزَه سَه سِيَرَا چَه گَم، يِكَه بُت، يِكَه بُ مُوسَى پِيَغَمَبَر وَ يِكَه زَي بُ الِيَاس پِيَغَمَبَر.» ^۵ أَوْ قَسَى. هِشتَا سَرَ دَوْه پِطَرْس بُو گُو نِشَكَادَا أَوْرَكَه رُونَاهِي سَرَ وَان گِرَ سِيَرَ وَ دَنَگَكَه نَاوَ آورَه دَأْتَ: «آوَيَ گُورَه مِن يَه عَزيَز گُو ژَه وَيِّ رَاضِيَم؛ گُوهَه خَو بِدَنَ وَيِّ!» ^۶ وقتَه شاِگَرَدَا آوَ دَنَگَ بِيهِيَسَت، گَلَكَ تِرسِيَان وَ سَرَ روْيَه خَو، كَتَنَ سَرَ آخَه. ^۷ بَلَه عِيسَى. چَو نِيزَوكَى وَان وَ دَسَتَه خَو دَانَا سَرَ وَان وَ گَت: «رَائِنَ وَ نَتِرسِن!» ^۸ وقتَه چَاوَه خَو وَگَرِن، خِنْجَى عِيسَى. چَه گَسَه دَى تَدِيتَن. ^۹

وقَتَه چِيَادَا زُرَدا دِهاتَن، عِيسَى. بُ وَان آمِر گِر: «آو دِشَدا گُو وَ دِيت نِزَنَ چَه گَسَه، حَتَا وقتَه گُو گُورَه انسَان نَاوَ مِريَادَا رَابِيت.» ^{۱۰} شاِگَرَدَا ژَه وَيِّ پِيسِيار گِرَن: «بُچَى مَامُوسَتَاپَت تَورَاتَه دِبِرِنَ گُو آولَى دِبِي الِيَاس پِيَغَمَبَر بِت؟» ^{۱۱} عِيسَى-جيَواب دَا: «دوَرَ، الِيَاس دِيه بِت وَ هَمُو دِشَدَى دِيه بِيناً آولَى سَرَاست گَت.» ^{۱۲} بَلَه آز بُ وَ دِبِرِمَ گُو الِيَاس پِيَغَمَبَر هَاتَى، بَلَه آو نَاس نِگَرِن وَ چَه دَلَه وَان خَاست گَل وَيدَا گِرَن. هَوِسا گُورَه انسَان زَي بِ دَسَتَه وَان دِيه زَجرَه بِكَشَيت.» ^{۱۳} هِنَگَه شاِگَرَدَا زَانِين گُو آوي رَاستَا يِحَيَا يَه گُو غُسَلا تَعمِيدَه دِدا گَل وَان قِسَن دِكَرَ.

شَفَا گِرتَنا گُوزَگَه جَنَ هَيَ

وقَتَه زُورِينَ لَارَه جَمَاعَتَه، مِرْوَگ نِيزَوكَى عِيسَى. بُو وَ بَرَ وَيِّ كَتَ سَرَ چُكَا وَ گَت: ^{۱۵} «آغاَيَه مِن، رَحْمَه گُورَه مِن بِيَكَ، أَوْ فَرَاتَه وَ گَلَكَ زَجرَه دِكَشَيت. گَلَ جَارَا دِكَوَيَت نَاوَ آكِرى دَا وَ گَلَكَ جَارَا دِكَوَيَت نَاوَ آوه دَا.» ^{۱۶} مِن آو اينَا لَارَه شاِگَرِدتَت، بَلَه آوان نِكَارِين شَفَا يَه بِدَنَ وَيِّ.» ^{۱۷} عِيسَى. گَت: «آيَ نَسَلا بَه ايمَان وَ منحرَف، حَتَا كَنَگَه آزَه گَل وَدا بِم؟ حَتَا كَنَگَه آزَه وَ تحَمَل گَم؟ آوي بِيَنَ لَارَه مِن.» ^{۱۸} عِيسَى. لَه جِنَيَ گَرَهَوار وَ جَنَ گُورَگَي دَا دَرَگَوت وَ گُورَگَي هَه وَه دَمَه شَفَا گِرت. ^{۱۹} پَاشه شاِگَرَدَهاتَن لَارَه عِيسَى وَ تِنَتِيه دَا وَيِّ پِيسِيار گِرَن: «بُچَى مَ نِكَارِي وَ جَنِي دَرَخِينَ دَرَوَ؟» ^{۲۰} عِيسَى. جَيَواب دَا: «بَرَ خَاطَرَه هِنَدَه گُو ايمَانا وَ گَم. بَرَاسَتَى، آز بُ وَ دِبِرِمَ، هَكَو وَ ايمَانَگَه هِنَدَى دِنِدَگَا گُوشَگَى

خردله هَبَيت، اون دِگارن بِرِئَنَ وي چيياني "اَز هَر وَدرا هانه" و آو ديه بِچيت و چه شُل نبين گو اون نَگارِن بِيگن.^{۲۱} بله آو جنسن خِنجي بِ رُزى گِيرتنه و دعا گِيرنه ڈرناگويت.»

عيسى جارگه ديتير باسه مِرن و ديسا رابونا خو دِگت
وقته گو خَريمَا جليله دا دُرَا يِگودو خِربون، عيسى. گت وان: «گوره
انسان ديه تسليمى دسته خلقه بيت.^{۲۲} و ديه وي بُكْرِن و آو له رُزَا سِيه دا ديه
رابيت.» شاگرد گلک پِرش بون.

باجا معبده

^{۲۴} پاشه هِنده گو عيسى و شاگردت وي گَهشتن شَهره گَفَرناحومه، آو ماموره
گو باجا دو دِرْهميا معبده خِر دِگِرِن، هاتن لاره بِطْرس و گُتن: «ما ماموستايه
و باجا معبده نادت؟»^{۲۵} آوي جيواب دا: «معلوم گو دَدت!» وقته بِطْرس چو
ناو مالدا، پش هِنده گو او دِشدَگه بِرثيت، عيسى. گت وي: «شَمعون، تِ چه
فيِكِر دِي؟ پاشايه دُنيايه زه چه جور مِروان باجه و بِشه دِستين؟ زه مِلته خو
آن زه بياني؟»^{۲۶} بِطْرس جيواب دا: «زه بياني.» عيسى. گت وي: «بَجا مِلت
مُعاف دا!»^{۲۷} بله بَر خاطره هِنده گو آم وان نِاشين، هَر لوا گله و قُلابه پاوَر.
ماسيا آولي گو تِ گِرت، دَوه وي وَگ. تيه سِكِيگه چار دِرْهمي پِيدا گي. بِ ې
پِشگا مِن و خو بِد وان.»

۱۸

كه همويا مَزِنِتَر؟

^۱ وه ناوه دا، شاگرد هاتن لاره عيسى- و پيسيار گِرن: «كه ناو پادشاهيا
آسماني دا مَزِنِتَر؟»^۲ عيسى- گاز بِچوگَه گِر و آو دانا ناوگا واندا^۳ و گُت:
«براستي، آز بُ و دِيزم، حَتا اون عوض تِين و بینا بِچوگا له تِين، اون چه جارا
ناچَن ناو پادشاهيا آسماني دا.^۴ هَچي گَسَه خو بینا وي بِچوگي گوشَگ گت،
ناو پادشاهيا آسماني دا همويا مَزِنِتَر. و هَچي گَسَه بِچوگَه وِسا سَر خاطره
ناوه مِن قَبول گت، آز قَبول گِرم.

^۵ «بله هَچي گَسَه باعيث بيت يِگ زه وان مِروه گوشَگ گو ايمان مِن هَن
بِكويت گِنه، بُ وي باشتير آو بو گو بَرگه مَزَن آشه سُكرا وي وَگن و بِنه بحره

دا بِخَنْدِيقَت! ^٧ وَى بُ حَالَهُ وَهُ دُنْيَا يَهُ گُو بِ وَسَوْسَا باعِيَثِ دِبَيْتِ خَلْقِ بِكَوْيَتِ
گُنْهَهُ! چُون گُو ژَهُ وَسَوْسَهُ بُونَهُ رِيَا رَوَهُ چَنِيَّ، بَلَهُ وَى بُ حَالَهُ وَهُ گَسَهُ گُو
بِبَيْتِ باعِيَثِ وَسَوْسَهُ!

^٨ «هَكَوْ دَسْتَهُ تَ آن بِيَهُ تَ باعِيَثِ دِبَيْتِ تِ گَنْهَهُ بِيَگَيْ، آوَهُ لَوْ گَ وَ پَاوِرْ دُورِ،
چُون گُو بُ تَ باشِتِرْ آوَ گُو فَلْجُ آن شِلَ بِيَچِيَ نَاوِ زَيَانَا آبَدِيَ دَهَ حَاتَهُ هِنْدَهُ گُو
تِ بُ دُو دَسْتَا آن دُو پِيَا بِيَ هَاوِتِنَ نَاوِ آكِرَهُ آبَدِي*. ^٩ وَهَكَوْ چَاوِهُ تَ باعِيَثِ
دِبَيْتِ تِ گَنْهَهُ بِيَگَيْ، آوَهُ دَرَخِيَّ وَ پَاوِرْ دُورِ، چُون گُو بُ تَ باشِتِرْ آوَ گُو تِ بُ
چَاوِگَهُ بِيَچِيَ نَاوِ زَيَانَا آبَدِيَ حَتَهُ هِنْدَهُ گُو تِ بُ دُو چَاوا بِيَ هَاوِتِنَ نَاوِ آكِرَهُ
جَهَنَّمَهُ.

مَثَلاً بَزَهُ بِزِرِيَوَيِ

^{١٠} «هَيِشِيَارِ بِنَ گُو چِي يَگَ ژَهُ وَان بِچُوكَانَ بَهُ قَدِيرِ نَگَنَ، چُون آَزُ بُ وَ دِبِرِمُ
گُو آَسَمَانِيَ دَاهُ، مِيلِياكِتَ وَان هَمَشَ روَيِه بَابَهُ مِن گُو آَسَمَانِيَ دَاهُ، دِبِيَنَ.
^{١١} چُون گُورَهُ انسَانَ هَاتَيَ گُو نِجَاتَهُ بِدَتَ آوَهُ بِزِرِيَوَيِ. ^{١٢} اون چِه فِكِرِ دِكَنَ؟
هَكَوْ مِرْوَكَهُ صَدَ بَزَهُ بَيِتِ وَ يَگَ لَهُ وَان بِزَرَ بَيِتِ، مَا وَان نَهَودَ وَ نَهَ بَزَهُ دَيِ
نَاهِلِيتَ نَاوِ چِيَادَا وَ نَاجِيَتَ دُوو بِيدَا گِرِنَا اوَ بَزَهُ بِزِرِيَوَيِ؟ ^{١٣} بِراستِيَ، آَزُ بُ وَ
دِبِرِمُ، گُو هَكَوْ آوَهُ بِيدَا گَتِ، بُ وَهُ بَزَرِيَ دِيه گَلَكِتِرِ كِيفِ خَوَشِ بَيِتِ حَتَهُ بُ
وَان نَهَودَ وَ نَهَ بَزَا گُو چِه جَارَا بِزَرِيَوَنَ. ^{١٤} هَوِسَا، دَاخَازِيَا بَابَهُ وَ گُو آَسَمَانِيَ
دَاهُ آَوَ نَيِّنَ گُو حَتَهُ يَگَ ژَهُ وَان بِچُوكَانَ ژَيِّ بَيِنَ بِچِيتِ.

رِيَا رِفتَارِ گِرِنَ گَلِ بِرَايِه گُنْهَهَا كَارِدا

^{١٥} «هَكَوْ بِرَايِه تَ رَاستَا تَدَا گُنْهَهَا كَارِدا بَيِتِ، هَرَ لَارَهُ وَيِ وَ تِنَهُ نَابِيَنا خَوِ وَ وِيدَا،
خَطَايَا وَيِ بِزَدَا. هَكَوْ قِسَاتَ قَبِيلَهُ گَتِ، تَ بِرَايِه خَو دِيسَا اينَيَ دَسَتِ؛ ^{١٦} بَلَهُ
هَكَوْ قَبِيلَهُ نِكَرِ، يَگَ آن دُو مِرْوَهُ دِيتِرِ گَلِ خَوَدَا بِتَهُ گُو "هَرَ قِسَيَيِكِ بِ
شَهَادَتَا دُو آن سَهَ شَاهِدَا ثَابَتَ بَيِتِ". ^{١٧} هَكَوْ نِخَاسَتَهُ گُوهَهُ خَو بِدَتَ وَان،
بِزَهُ كَليِسَايِه؛ وَهَكَوْ آويَ قَبِيلَهُ نِكَرِ گُوهَهُ خَو بِدَتَ كَليِسَايِه ژَيِّ، هِنَگَهُ آوِ بلا
بُ تَ بَيِنَا بَيِانِي آن باجِرَگَهُ بَيِتِ. ^{١٨} بِراستِيَ، آَزُ بُ وَ دِبِرِمُ، هَچِي دِشَدا گُو اوَنَ
سَرَ عَرَدِيَ گِرَدانَ، نَاوِ آَسَمَانِيَ دَاهِ دِيه بِتَهُ گِرَدانَ؛ وَهَچِي دِشَدا گُو اوَنَ سَرَ
عَرَدِيَ وَگَنَ، نَاوِ آَسَمَانِيَ دَاهِ دِيه وَبَيِتِ. ^{١٩} دِيسَا آَزُ بُ وَ دِبِرِمُ گُو كَنَگَهُ دُو مِرْوَهُ لَهُ
وَسَرَ روَيِه عَرَدِيَ رَاستَا دِشَدا گُو دَخَازِنَ دَاهِ دَلَهُ وَان يَگَ بَيِتِ، آَوَ ژَهُ آَلِيه بَابَهُ
مِن گُو آَسَمَانِيَ دَاهِ دِيه بُ وَان بِقَوْمِيَتِ. ^{٢٠} چُون گُو جِيَگَهُ گُو دُو آَن سَهِ مِرْوَهُ

بِ ناوه مِن خِر بِن، آز وَدَرَه ناو وَاندا حاضِرِم.»

مَثَلًا خِدْمَتَكَارَه گُو نَابَخْشِيت

^{٢١} پاشه بِطْرُس هات لاره عيسى. و پيسيار گِر: «آغايه مِن، حتا چند جارا هَگُو بِرايه مِن راستا مِدا گَنْهَكار بيت، دِبِي أَوي بِبَخْشِم؟ حتا هَفَت جارا؟»

^{٢٢} عيسى جيواب دا: «آز ناِيزِمَتَه هَفَت جارا، بلَگُو هَفَته جار هَفَت جارا.»

^{٢٣} «بهنهده، پادشاهيا آسماني شِبه پاشاييگه ئى گو قِرار دانا گُل خِدْمَتَكَارَت خو حساب و كِتابه بِگَت.» ^{٢٤} وقتَه دَستَه حساب و كِتابه گِر، مِرْوُگ اينان لاره وي گو ده هزار كيسىگه زِرِي هِنْدِي حَقَه دو صد هزار ساله پالىگه قرداره وي بو.

^{٢٥} وقتَه أَوي نَگاري قَرَه خو بِدَت، آغايه وي أمِير گِر گُو آو گُل ژِن و زاروگان و تواوى ماله وي بِت فِرْتُن و قَرَه وي بِت دان. ^{٢٦} خِدْمَتَكَارَه بَر بِيه آغا گَت سَر چُكَا و بِ لواهيا گَت: «مُهلته بِدِ مِن حتا آز تواوى قَرَه خو بِدَم.» ^{٢٧} ايجا دله آغا بُ حاله وي شَوِي و قَرَه وي بَخْشِي. و آو آزاد گِر. ^{٢٨} بلَه وقتَه گُو آو خِدْمَتَكَار دِچو دَرَو، هَوالَّگَه خو يه خِدْمَتَكَار دَيَت گو صد دينارا هِنْدِي حَقَه سه هَويه پالىگه قرداره وي بو. ايجا آوا او گِرت و دَستَه خو هاوت گُوبَا وي و گَت: «قَرَه خو بِدَا!» ^{٢٩} هَوالَّه وي بَر بِيه وي گَت سَر چُكَا و بِ لواهيا گَت: «مُهلته بِدِ مِن حتا آز قَرَه خو بِدَم.» ^{٣٠} بلَه آوي قَبُول نَگَر، بلَگُو چو و آو هاوت زيندانه دا گو قَرَه خو بِدَت. ^{٣١} وقتَه گو خِدْمَتَكَارَت دَيَت آو دِشدا گو قَوِيَّى ديتين، گَلَك بَرِيشَن بون و چُن لاره آغايه خو و تواوى آو دِشدا گو قَوِيَّى بو گُتن.

^{٣٢} ايجا آغا، او خِدْمَتَكَار گاز گِر لاره خو و گَت: «آي خِدْمَتَكَارَه شُل پيس، مِن بَر خاطره لواهيه ت تواوى قَرَه ت بَخْشِي.» ^{٣٣} ما نابِي ت ژِي رَحْم هَوالَّه خو گِربا، هَ وِسا گو من رَحْم ت گِر؟» ^{٣٤} ايجا گَربه آغا وَبو، آو هاوت زيندانه دا گو إاشكَنج بيت حتا تواوى قَرَه خو بِدَت. ^{٣٥} هَ وي جورِي ژِي با به آسمانيه مِن گُل وَدا ديه رِفتاره بِگَت، هَگُو اون بِرايه خو ژِه دل دا نَبَخْشِن.»

١٩

پيسيار راستا ژِن بَردانه

وقته گو عيسى. او قِسَنْ حُلاص گِر، حَريما جليله دا دَرْكَوت و چو و آليه دَيَّ چَمه اردنَه دا هات بُ مَنَظِقا يهوديه. ^١ جَمَاعَتِت عَظِيم دُوو وِيدا چُن و عيسى وَدَرَه شَفا دا وَان.

۳ عالیمت فرقا فریسیا هاتن لاره وی گو وی امتحان گن. آوان پیسیار گرن: «گوزنیگ شریعته دوز گو مِر زنا خوب هر سنتگه بردت؟»^۴ عیسی. جیواب دا: «ما و توراته دا نخاندی گو خالقه عالمه ه اوپلیدا» او مِر و زن آفراند،^۵ و گوت "بر خاطره وه هنده مِر زه باب و داییگا خو دیه جُدا بیت و دیه بِرلقيت زنا خو و او دو دیه بین یگ بَدَن؟"^۶ بهنده، ایدی او دو نین بنگلو یگ بَدَن. بجا او دشدا گو خدا گریگ، انسان نابی لگ جُدا گت.»^۷ فریسیا گتن وی: «ب بُچی موسی پیغمبر امر گر گو مِر کاغذا طلاقه بَدَت زنا خو و اوی بَرَدَت؟»^۸ عیسی. گت وان: «موسی پیغمبر بر خاطره دله و یه بینا بَری هلا گو اون زنه خو بَرَدَن، بله آولیدا وسا نبو.»^۹ آز بُ و دِبِرِم، هچی گسه زنا خو خنجی زنایه بُ خاطره دشدا گه دی بَرَدَت و زنگه دی بِخازیت، زنا گری.»^{۱۰}

۱۱ شاگردا گتن وی: «هَگو وضعاع مری گل زنا خودا وسای، بجا زنگ تَخاستن باشترا!»^{۱۱} عیسی گت وان: «همو گس نگاریت وه قِسَه قبول گت، خنجی وان مِرْوا گو بُ وان هاته بیت دایین.»^{۱۲} چون گو، هندگ نمِرِن چون زه زنگه داییگه وسا هاتن دُنیایه؛ هندگ ری ب دسته خلقه بون نِمر؛ و هندگ ری بر خاطره پادشاهیا آسمانی خو نِمر خُدان دِگن. هچی گسه دِگاریت وین قبول گت، بِلَ وسا بِگت.»^{۱۳}

بهلن بِچوگ بَن لاره مِن

۱۴ هنگه خلقه بِچوگ اینان لاره عیسی گو دَسته خو دانست سَر وان و بُ وان دعایا بِگت. بله شاگردا له خلقه گِرِن هوار.^{۱۴} عیسی. گت: «بهلن زارو بَن لاره مِن؛ پیشیا وان نِگرِن، چون گو پادشاهیا آسمانی یا مِرْوه بینا وائی.»^{۱۵} ایجا دَسته خو دانا سَر وان، بَرکت دا وان و زه وَدره دَرکوت و چو.

زلامه دَولمند

۱۶ رُزگه مِرْوَگ هات لاره عیسی. و پیسیار گر: «ماموستا، آز دِبِی چه شُلگه قنج بِگم گو بِبِم خُدانه زیانا آبدی؟»^{۱۷} عیسی. جیواب دا وی: «ت بُچی مِن پیسیار دِگی گو شلا قنج چی؟ تنه یگ هَی گو قنج. هَگو ت دِخازی بِچی ناو زیانا آبدی، امرِت شریعته بین جی.»^{۱۸} آوی مِروی پیسیار گر: «کیشگ امراء؟» عیسی. گت: «قتله نَگ، زنایه نَگ، دِزیه نَگ، شهادتا دِرَوین نَد،»^{۱۹} احتراما داییگ و بابه خو خُدان گی و "جیناره خو وَگو خو هَزه بِگ."^{۲۰} آوی زلامی گت: «تواتی او امرَن مِن اینان جی؛ ایدی مِن چه گِم هَی؟»^{۲۱} عیسی. جیواب

دا وي: «هَنْكُوْتِ دِخَازِي كَامِل بِي، هَرَ وَهَچِي دِشَدَا تَهَ بِفِرْشَ وَ بَدَ فَقِيرَ وَ
ثَارَا گُو آسَمَانِي دَاتِيَه خِزِينَ هَبِيت. هِنْكَه وَرَ وَ بِكَوْ دَوَوِ مِدا.»^{۲۲} آوي زَلَامِي
وقته آو بيهيست، نِرَحَت بُو وَ ژَه وَدَرَه چُون گُو ثَرَوَتَكَه عَظِيمَه هَبِو.

^{۲۳} هِنْكَه عِيسَى. گَتِ شَاگِرِدِت خُو: «بَرَاسِتِي، آز بُ وَ دِبِرِم، چُينَنا دَولَمَنْدَكَه
ناو پادشاهيا آسماني دا گَلَكِ زَحْمَت.^{۲۴} دِيسَا آز بُ وَ دِبِرِم گُو دَرِبَاز بُونَا دَوه
ژَه كُنَا دَرَزِيه هِسَانِدَرَ ژَه چُينَنا مِرُوه دَولَمَنْدَنَاوِ پادشاهيا خَدَا.»^{۲۵} وقتَه
شَاگِرِدَا آو قِسَى- بيهيستِن، گَلَكِ صِفَتِ گِرتَي بُونَ وَ پِيسِيارِ گِرنِ: «بَجا كَه
دِكَارِيت نِجَاتِه پِيدَا گَت؟»^{۲۶} بَله عِيسَى. بَرَخُودَا وَانَ وَ گَتِ: «وَه شُلَه بَشَرِ-
نِشت بِكَتِ، بَله بُ خَدَا گِرِنَا هَمُو شُلَه هِسانَ.»^{۲۷}

پاشِه بِطَرُسِ گَتِ: «بَرَخُودَه، مَهْمُو دِشَدَ بَرَدَائِ وَ آم دَوَوَ تَدَا هَاتَنِ. بَجا
ديه چَه بِكَهْشِيتَ مَ؟»^{۲۸} عِيسَى. گَتِ وَانِ: «بَرَاسِتِي، آز بُ وَ دِبِرِم، لَه وي
زَمانَه گُو هَمُو دِشَدَ تَأَزِ دِبِيتِ، وقتَه گُو گُورَه انسَان سَرَ تَختَه پادشاهيا خُو يَا
پُر ژَه شُكُوه وَ جَلَالِ رُونِتِ، اون ژَي گُو دَوَوَ مِدا هَاتَنِ، اونَه سَر دَانِزَدَه تَختَا
رُونِنِ وَ سَر دَانِزَدَه عَشِيرَتَه بَنِي اسْرَائِيلِه قَضَاوَتَه بِكَنِ.^{۲۹} وَهَچِي گَسَه بَر خاطِره
ناوِه مِن مَال آن بِرا آن خوشَگَ آن بَاب آن دَايِيَگَ آن زَارَو آن مِلَكَه خُو بَرَدَتِ،
صدِ جَارَا هِنَدِ دِيه بِسْتِينِيتِ وَ زَيانَا آبَدِي دِيه بُ وي بِتِ دَايِينِ.^{۳۰} بَله گَلَكِ گُو
يه آوليَنِ دِيه بِيَنِ يَه دُومَايِيَگَهِ، وَ آونَه گُو يَه دُومَايِيَگَ دِيه بِيَنِ يَه آوليَ!

۲۰

مَثَلاً بِالْتَّرْزِي

^۱ «پادشاهيا آسماني بِينَا آريابَجِيَّ گُو سِبيَزو چُو دَرَوَ گُو بُ رَزَه خُو هِنَدَ پَالَ
بِيَگِريتِ. آوي گَلِ وَان قِرار دَانَا گُو رُزَه دِينَارَگَه بُ شُلِ گِرِنَا نَاوَ رَزَي دَاهِنَتَه
هِرِيَگَه وَانِ. پاشِه او رِگِرِنَ نَاوَ رَزَه خُو دَاهِنَتَه. ^۲ نِيزِوكِي سَعَتَ نَهَه سِبيَزو دِيسَا چُو
دَرَوَ وَ هِنَدَ مِرُوه دِيتَنَ گُو مَيَدَانَا شَهِري دَاهِنَتَه رَأَوَسَتَانِ. ^۳ گَتِ وَان ژَيِ:
«اون ژَي هَرَنَ نَاوَ رَزَه مِن وَ آو دِشَدَا گُو حَقَه وَيَ آزَه بِدَمَ وَ.» ^۴ ايجَا او ژَيِ
چُنِ. دِيسَا نِيزِوكِي سَعَتَ دَانِزَدَه وَ سَعَتَ سِيهِ پاش نِيُورُو چُو دَرَوَ وَه وِسا گَرِ.
^۵ نِيزِوكِي سَعَتَ پِنْجَه إِوارَه ژَي چُو دَرَوَ وَ دِيسَا هِنَدَ مِرُوه دَه ژَي گُو بَه شُلِ
رَأَوَسَتَانِ بَونِ دِيتَتِ. ژَه وَان پِيسِيارِ گِرنِ: «اون بُچِي تَواوى رُزَه إِزَ به شُلِ
رَأَوَسَتَانِ؟»^۶ جِيَوابِ دَانِ: «چُون گُو چَه گَسَه آم نِيرَن سَر شُلَهِ.» آريابِ گَتِ
وانِ: «اون ژَي هَرَنَ نَاوَ رَزَه مِدا.»^۷ گَاوا رُزَّوابُونَه، خُدانَه رَزَي گَتِ پِشَكارَه خُو:

”گاز پالا بِگَ و زه يه دوماييگه دَستبه بِگَ خَتايه آولي، خَقه وان بِده.“^۹ او پاله گو نيزوکي سَعَت پِنجه اوارة هاته بون سر شُله، هريگه دينارگ إستاندين.^{۱۰} وقته دُرآونه گو پِش همويادا هاته بون گَهشت، فِكَر گِرن گو ديه زَدَر بِستين. بله آوان ژي هريگه دينارگ إستاند.^{۱۱} وقته خَقه خو إستاندين، گازنَد گِرن و گَتن خُدانه رَزَى:^{۱۲} ”تَ آونه گو وه دوماييگه هاتن و تِنه سَعَتگه شُل گِرن، گل مَدا گو مَ تواوى رُزَه بن قالا رُزَه دا شُل گِر و زَحْمَت كِشا، يگ گِرتى!^{۱۳} خُدانه رَزَى بَرخودا يِگَ وان و گَت: ”آى هَوال، مِن چه تَحْقى تَنگرى. ما قراره مَ دينارگ تَبُو؟^{۱۴} بَجا خَقه خو بِگَر و هَر! آز دِخازِم بُ آوه دوماييگه ژي بِينَت حَقى بِدمه دا.^{۱۵} ما مِن حَق چِنَيَن بِ ماله خو هَچى شُلا گو دِخازِم بِگَم؟ تَ چاوه ديتينا مَرد بونا مِن چِنَيَن؟^{۱۶} بَهنه، يه دوماييگه ديه بِينَ يه آولي و يه آولي ديه بِينَ يه دوماييگه!“

عيسى بُ جارا سِيه باسه مِرن و ديسا رابونا خو دِگَت

وقته گو عيسى ره دا دِچو بُ آليه شَهره اورشليمه، دانزَدَه شاگِرده خو بِرَن سوييگه و گَت وان:^{۱۷} »ئَةَ آمه بِچَن اورشليمه. ديه وَدَرَه گوره انسان تسليمى سرُكَت كاهينا و ماموستاپت توراته بِگَن. او ديه آوى مَحَكُومه مِرنَه بِگَن^{۱۸} ديه آوى تسليمى قَومَه گو يهودى نِينَ بِگَن گو بِكَنى له بِت گِرن و شَلاقا بُخت و خاچَو وَبيت. بله آو ديه له رُثَا سِيه رابيت.«

داخازيا داييگَه

هِنگه داييگا گورت زِيدى گل دو گوره خو هات لاره عيسى. و پِشيا وي كَت سر چُكا گو دِشدَگَه وي بِخازيت.^{۲۱} عيسى- زه وي پيسيار گر: »تِ چه دِخازى؟« ژنگه گَت: »بِهلَ گو او دو گوره مِن ناو پادشاهيا تَدا، يگ سر دَسته تَ يه راسته و يه ديتير سر دَسته تَ يه چَپه رونِن.^{۲۲} عيسى. جيواب دا: «اون نِزانِن گو اون چه دِخازِن! ما اون دِكَارِن ژه وه طاسِگا گو آز قِرار وَخُم دا، وَخُن؟» آوان گَت عيسى: »بَله، آم دِكَارِن.^{۲۳} عيسى. گَت: »اونه ژه وه طاسِگا گو آز قِرار وَخُم دا، وَخُن، بله بِزانِن گو روْنشِتن سر دَسته مِن يه راسته و چَپه دَسته مِدا نِين گو آوه بِدمَ كَسَگَه. او جى يه وان مِروَاتي گو بابه من بُ وان حاضر گَرى.^{۲۴}

وقته وان ده شاگِرده ديتير آو دِشدَ بيهيسِتن، گربه خو وان دو بِرايا وَگِرن.^{۲۵} عيسى. گاز گَر وان و گَت: »اون دِزانِن گو حاكِمَه قَومَه گو يهودى نِينَ سر

وان آغاتیه دِگن و مَزِنْت وان حُكمه وان دِگن. ^{۲۶} بله ناو وَدا دِبِي وسا نَبيت. ناو وَدا هَچى كَسَه دِخازيت مَزِن بَيْت، دِبِي خِدمتکاره وَ بَيْت. ^{۲۷} و ناو وَدا هَچى كَسَه دِخازيت يه اولى بَيْت، دِبِي خُلامه وَ بَيْت. ^{۲۸} هَ وسا گو گوره انسان رَئيْهات گو خِدمتا وي بِتَ گِرين، بَلَگو هات گو خِدمته بِگت و جانه خو بَدلا آزاديا گَلَكَا بِدت.»

شفا گِرتنا دو مِرُوه گُور

^{۲۹} وقته گو عيسى- و شاگِردت وي شَهره آريحايه دا دِچُنَ دَرَو، جَماعَتَگَه عظيم دوو ويدا چُن. ^{۳۰} بَ لِوا ره، دو مِرُوه گُور رونِشته بون و وقته بيهيسِتن عيسى. وَدره دا ڏرياز دِبَيْت، گِرين هَوار: «آغايه مَ، آي گوره داَوود پاشا، رَحْمَه مَ بِكَ!» ^{۳۱} جَماعَتَه له وان گِرين هَوار و گُتنَ وان گو هِيش بِن؛ بله آوان زِدَتِر گِرين هَوار گو: «آغايه مَ، آي گوره داَوود پاشا، رَحْمَه مَ بِكَ!» ^{۳۲} عيسى. راوستا و گاَز وان دو مِرُوا گَر و پيسيار گَر: «اون چه دِخازِن آز بُ و بِگم؟» ^{۳۳} آوان جيواب دان: «آغايه مَ، بِهَلَ چاوه مَ وَبن.» ^{۳۴} عيسى. بِ دِلَكَه شَوِقَي دَستَه خو دانا سَر چاوه وان و هَ و دمه چاوه وان وَبون و دوو ويدا چُن.

۲۱

عيسى واردی اورشليمه دِبَيْت

^۱ وقته عيسى- و شاگِردت وي نيزوکي شَهره اورشليمه بون و گَهشِتن گنده بَيْت فاجي گو له چياباهه رَيْتونه بُو، عيسى. دو شاگِرده خو گِرين، ^۲ بُ وان گُت: «هَرنَ و هَنَدَه گو پيشيا وَي. وقته اون گَهشِتن ناو گندى، اونه جيدا گَرگَه گَل جاَشِگا و هَردايي پَيَدا گَن. آوان وَگن و بَيْنَ لاره مِن. ^۳ هَگو گَسَگَه دِشدَگ گُت وَ، بِرَن: «خاده او لازِمن، وَ او جيدا ديه اوان رِگت.» ^۴ او شُلَ قَوِيَّي گو او قِسا إشعيايه بِيغمَبَر گَتَه بُو، بِتَ جَي گو:

«بِرَن اورشليم، گِجا صَهَيْون،

”نه پاشايه تَ تِت لاره تَ

دِل نِزم و رونِشتَي سَر گَرگَه،

سَر جاَشِگَه گَرگَه.“

^۵ آو دو شاگِرده چُن و وسا گِرين گو عيسى- بُ وان امير گَرَه بُو. ^۶ آوان گَر و جاَشِگا و هَينان و عبايه خو هاَوِن سَر وان و عيسى- سَر وان عبايا رونِشت.

^۸ جماعتنه گلکا عبایه خو سر ره پان گِرَن و هندگا ژی چقلت دارا پرین و پان
گِرَن سر ره.^۹ جماعتا گو پِش ویدا دِچُن و دستگا گو دوو ویدا دهاتن، ب
هواران دُگن:

«نجاله بَدَ آی گوره داودا!»
«مبازک او گسه گو ب ناوه خاده تِت!»
«نجات ناو عَرْشِه بِلَنْدَدَا!»

^{۱۰} وقته عیسی هات ناو اورشلیمه، تواوی شَهر گَت ولوله. خلقه پیسیار دِگر:
«آو کَي؟»^{۱۱} ووه جماعتنه جیواب ددا: «آو عیسی- پیغمبر، ژه شَهره ناصرا
حریما جلیله!»

عیسی ناو مَعْبُدا خاده

^{۱۲} هنگه عیسی چو ناو معبده و تواوی آونه گو وَدَرَه آلور دِگرِن، هاوِتنَ دَرَو
و تخته صرافا و گرسیه گترفُرشا سَرْنُقُوت گِر^{۱۳} و گَت وان: «کِتبَاه اشعیا
پیغمبردا هات نویساندن گو، "مala من دیه مالا دعا گِرنَه بَت گاز گِرَن،" بله و
آو گِرَن "هِلُونا دِزا".»

^{۱۴} ناو معبده، مِرُوت گُور و مِرُوت شِل هاتن لاره عیسی. و آوى شفا دا وان.
^{۱۵} بله وقته سرکت کاهینا و ماموستاپت توراته شُلت وي يه عِجب دیتن و
همزی دیتن گو بِچوگ ناو معبده دا دُگن هوار گو: «نجاله بَدَ آی گوره
داودا!» گلک گربه وان وَبو.^{۱۶} بهنده گُتن عیسی: «ت دبیهیسی- آون چه
دِبِرْن؟» جیواب دا: «بله. ما و زبوره دا نَخَانَدَي گو،

«ژه آزمانه زاروگان و بِچوگه سawa
سِتاپشا وي ديه بَت گِرَن؟»

^{۱۷} ایجا عیسی او هلان تِنه و شَهری دا دَرگوت، چو بِیت عَنْبَیا و شَوه ما وَدرَه.

هشک بونا دارا هَزِيره

^{۱۸} سِبیزو وقته عیسی. ره دا دُزوری ب شَهری، بِرسی بو. بَلِوا ره، دارگه
هَزِيره دیت و چو ب آلیه وه، بله خنچی پِلگا چه دِشد سر وه پیدا نَگر. ایجا
گُت داره: «وین دِاتر ایدی چه جارا ارمیشه نَدَى!» جیدا دار هشک بو.
^{۱۹} شاگِردا گو ژه دیتنا وه دِشدا گو قَومَي بو مابونَ حَيْرَه وه پیسیار گِرَن:
«چاون دارا هَزِيره جیدا هشک بو؟»^{۲۰} عیسی. جیوبا واندا گُت: «بَراسْتَي، آز
بُ و دِبِرْم، هَگُو و ایمان هَبِیت و شِگَه نَگَن، نه تِنه اون دِگارِن او دِشدا گُوبُ

دارا هَزِيره قُوِي بِگن، بلگو گنگه اون بِرَنَ وه چیایی "جیه خودا دَرَگو، بِکَو ناو بَحره دا،" دیه وِسا له بِت. ^{۲۲} هَگو وَ ایمان هَبیت، هَچی دِشدا اون ناو دعايه دا بِخازن، اونه بِستین.»

پیسیار راستا اقتدارا عیسي

ايجا عیسي. هات ناو مَعبدا خاده و دَستبه دَرس دایينا خلقه گِر. وه ناوه دا، سَرُکت کاهينا و مَنْزَت قومی هاتن لاره وي و گُتن: «تِ بِ چه حَق و اقتدارگه وان شُلانَ دِگی؟ كه او حَق و اقتدار دای تَ؟» ^{۲۴} عیسي. جیواب دا: «من رَی بِسیارگ و هَنَ. هَگو وَ جیواب دا، آزه رَی بُ و بِرِم بِ چه حَق و اقتدارگه وان شُلانَ دِگم. ^{۲۵} عُسلا تعمیدا گو يحیا دِدا رَه کیدره بُو؛ رَه آلیه خدا بو آن رَه آلیه انسان؟» آوان نابینا خودا مشورت گِرن، گُتن: «هَگو آم بِرَن رَه آلیه خدا بو، دیه بِرَیت مَ، "بِ بُچی وَ ایمان نَینا وي؟" ^{۲۶} و هَگو آم بِرَن رَه آلیه انسان بو، آم جَماعتَه دِترسِن، چون گو خلق همو يحیا پِیغمَبرگ دِزانِن.» ^{۲۷} بِجا جیواب دان عیسي: «آم نِزانِن.» عیسي. گَت وان: «آز رَی بُ و نا بِرِم بِ چه حَق و اقتدارگه وان شُلانَ دِگم.

متَّلا دو گورا

«اون چه فِکِر دِگن؟ مِرْوَگه دو گور هَبُون. چو لاره گوره خويه آولي و گُت: "گوره مِن، ايرو هَر و ناو رَزَى دا شُل گَ." ^{۲۹} آوى جیواب دا: "آز نا چِم." بله پاشه فِکره خو عوض گِر و چو. ^{۳۰} باب چو لاره گوره خويه دِيت و هَمَن قِيسَ گُت وي رَی. آوى جیواب دا: "آزه بِحَم، آغا،" بله تَچو. ^{۳۱} کيشگه وان دو گورا إرادا بابه خو اینا جي؟» آوان جیواب دان: «يَه آولي.» عیسي. گَت وان: «بَراستَي، آز بُ و بِرِم، باجِگر و فاحِشن پِش وَدا دیه بِچَنَ ناو پادشاهيا خدا. ^{۳۲} چون گو يحیا هات گو رِیا صالح بونه نيشا و بِدَت بله و باواري بِ نَینا، بله باجِگرا و فاحِشا باواري بِ اينان. و حتا وقتَه گو وَ آو دِشد ديت رَی، و فِکره خو عوض نِگر و باواري بِ نَینا.

متَّلا باغچوانِت شُل پیس

«گوهه خو بِدَنَ مَثَلَگه دِيت. آريابَگه رَزِگ چاند و دُرَا وه حِصار گِشا. آوى بُ گِرتنا آوا تِره ناو رَزَى دا حَوَضَگ گُلا و بِيرَجَگ بُ پاسوانِيَه چه گِر. پاشه رَزِکَرَه دا هِندَ باغچوانا و چو وَلاتَگه دِيت. ^{۳۴} وقتَه زَمانَه خِرگِنَا حاصله

گھشت، خلامت خو ریگر لاره باغچوانا گو پېشگا ارمیشه وی بستین. ^{۳۵} بله باغچوانا خلامت وی گرتن، يگ وان کوت دان و به دیتر گشتن و يگ دی ژی سنگسار گین. ^{۳۶} دیسا، هند خلام گلکتر ژه جارا اولى ریگرن لاره وان، بله باغچوانا گل وان ژی ه وسا رفتار گین. ^{۳۷} دوماییگه گوره خو ریگر لاره باغچوانا و گل خودا گت: «صیانتا گوره من دیه خُدان گن». ^{۳۸} بله باغچوانا وقتھ گور دیتن، گتن پکودو: «آو ورئي. ورن آم اوی بُگزنه و إرشه وی بین خُدان». ^{۳۹} ایجا او گرتن و رزی دا درخستن درو و گشتن. ^{۴۰} بجا، وقتھ خُدانه رزی بیت گل وان باغچوانادا دیه چه بیگت؟ ^{۴۱} آوان جیواب دان: «دیه وان مروه شل پیس و به رحم همويا بین بیت و رزی دیه کرە بیت باغچوانه دیتر گو پېشگا ارمیشه وی وقتھ خودا بىذنه.»

٤٤ هِنگه عیسی گُت وان: «ما و چه جارا زبوره دا نخاندی گو،

»» آو بَرَه گو معمارا رد گِرن،

بوي بره اصلی عمارتی.

خاده وسا گری

وَأَوْبَرَ چاوهَ مَعَجَبَ دُووَهَارِ دِگَتْ؟

۴۳ بهنده آز بُ و دېشم گو پادشاهيا خدا ديه ژه و بت استاندين و ديه بت داين بُ قومگه گو حاصله بین. ^{۴۴} هچي گسه گو بِگويت سر وه بری، ديه هور بيت، و گنكه او بَر بِگويت سر مِرْوَگه، ديه آوي بِهِرِشينيت.
 ۴۵ وقته سرگت کاهينا و عالمت فرقا فَرِيسِيَا مثله عيسى. بيهيستان، زانين گو راستا واندا قس دگت. ^{۴۶} بهنده قصدا هنه گرن گو وي ېگرن، بله ژه خلقه دِتِرسِيان چون گو آوان عيسى پيغمبرگ دزانين.

مَثَلاً جَشنا دَاوَتِه

عیسی. دیسا بِ مَثلاً گل وان قِسَّ گِر و گُت: «پادشاهیا آسمانی دِگاریت شبے پاشایگه بیت گو بُ گوره خو جشنا داوته دامزراند. ۳ اوی خذمتکارت خو رِگِرِن گو گاز گن داوتسیا گو بِن ناو جشنه دا، بله آو نهاتن. ۴ اوی دیسا هِندَ خذمتکاره دیتر رِگِرِن و گُت: «بِرْنَ آونه گو هاتن گازی گِرِن نَه مِن شیو حاضر گری، چِلَگَا من و گلِگِت من یه قَلُو هاتن شَوْه گِرِن و همو دِشد حاضر. ورنَ جشننا داوته.»^۵ بله آوان چه گوهه خو نَدان وی و چُن سَر شُلا خو، یگ چو

سَرَّ زَوْيَا خُو و يَه دِيتَرْ چو دُوو آلُورَا خُو.^٧ آونَه مَايِي ژى خِذْمَتَكَارَه وى گِرْتَنَ و گَلَ واندا بَه خُرْمَتِي گِرِنَ و او گَشْتَنَ.^٨ پاشَا گَرْبَه وى وَبَو و سَرِيَازِتَ خُو رِگَرِنَ و او مِرْعُوه قاتل بَينِ ېِرِنَ و آكَرْ بَرِدا شَهَرَه وان.^٩ پاشَه گَتَ خِذْمَتَكَارَتَ خُو: «جَشْنَا دَأَوَتَه حَاضِرَه، بَلَه آونَه هَاتِي گَازِي گِرِنَ لَايِقَّ تَبُونَ.^{١٠} بَهْنَدَه هَرَنَ رِيه اصْلَى و هَچِي گَسَه و پَيِدا گَرْ گَازِي گَنَ جَشْنَا دَأَوَتَه.»^{١١} او خُلامَ كَتَنَ رِيَادَا و هَچِي گَسَه پَيِدا گِرِنَ، چَه قَنْجَ و چَه خِرابَ، گَلَ خُودَا اينَانَ و تالَارَا دَأَوَتَه ژَه مِوانَا تِزْيَ بو.

^{١٢} «بلَه وقتَه گَو پاشَا بُ دَيَتَنَا مِوانَا هَاتَ ناوِ مجلسَه، مِرْوَگَ دَيَتَ گَو چَلَگَه دَأَوَتَه بَرِ خُودَا چَنْبَو؟^{١٣} پاشَا ژَه وى پَيسَيارَ گَرَه: «هَواَلَ، تِ چَاوَنَ بَه چَلَگَه دَأَوَتَه هَاتِي رُرَ؟» او هِرْ مِرْعُويَ چَه قِسَنَ بُ گَتْنَه چَنْبَو.^{١٤} پاشَه پاشَا گَتَ خِذْمَتَكَارَتَ خُو: «دَسَتَ و پِيتَ وى گَرَدَنَ و اوَيِ پَاوِرَنَ دَرَوَ ناوِ تَاريَتِيه دَه، وَه جَيَه گَو گِيرَيانَ دَيَه هَبَيَتَ و دَدانَ سَرِيَگُودَو هَسَوتَنَ.^{١٥} چَونَ گَو گَلَكَ مِرْعُوه هَاتِنَ گَازِي گِرِنَ، بَلَه يَه بِزَارَتِي گِيمَنَ.»

باج دَايَنَا بُ قِيَصَرَ

^{١٦} پاشَه عَالِمَتَ فِرقَا فَريسيَا چُنَ دَرَوَ و گَلَ پِيَگُودَو نَقَشَ كِشانَ گَو بِبيَنَ چَاوَنَ دَگَارِنَ اوَيِ بِ قِسَه وى بُوكُو بِخِنْيَنَ تَلَكَه دَه.^{١٧} آوانَ شَاگِرِدَتَ خُو گَلَ جَمَاعَتَا گَو طَايَه هِيرَو دِيسَ پاشَا بُونَ رِگَرِنَ لَارَه وى و گَتِنَ: «مامَوسَتَا، آم دِزانَنَ تِ مِرْوَگَه رَاستَيَ و رِيَا خَدا دَوزَ فِرَ خَلَقَه دِيَيَ و بُ تَ مُهِمَّ نِينَ گَو كَه چَه فَكَرَ دَيَگَتَ، چَونَ گَو تَ نَابِرَخَوَديَ ظَاهِرَا انسَانَا.^{١٨} بَجا بِرَّ مَتَ چَه فِكَرَ دِيَيَ؛ گُورِيَگَ شِريَعَتَه دِبَيَ آم بَاجَه بِدَنَ قِيَصَرَيَ آنَ نَه؟»^{١٩} بَلَه عَيَسَيَّ. گَو نِيَّتَا وَانَ يَا پَيسَ دِزانَنَ، گَت*: «آيِ مِرْعُوتَ رِيَاكارَ، بُچِي اوَنَ مِنَ امْتحَانَ دِگَنَ؟^{٢٠} سِيَّا گَو اوَنَ بِ وَه بَاجَه بِدَنَ، نِيشَا مِن بِدَنَ.» آوانَ دِينَارَگَ دَانَ وَه.^{٢١} عَيَسَيَّ. وَانَ پَيسَيارَ گَرَه: «شِكَلَ و نَاوَه سَرَ و هِسِكَه يَا كَيِ؟»^{٢٢} آوانَ جِيَوَابَ دَانَ: «يَا قِيَصَرَيَ.» گَتَ وَانَ: «بَجا مَالَه قِيَصَرَيِ بِدَنَ قِيَصَرَيِ و مَالَه خَدا بِدَنَ خَدا.»^{٢٣} وقتَه آوَ بِهِيَسِتَنَ صِفَتَ گِرتَ بُونَ و او هِلَانَ تِنه و چُنَ.

پَيسَيارَ رَاستَة سَاخَ بُونَا مِريَا

^{٢٤} هَمَنَ وَه رُزْهَ، صَدَّوقَ گَو مُنْكَرَه سَاخَ بُونَا مِريَا، هَاتِنَ لَارَه عَيَسَيَّ- وَ پَيسَيارَگَ ژَه وَه گِرِنَ،^{٢٥} گَتِنَ: «مامَوسَتَا، مُوسَى بُ مَامِرَ گِرَيَ گَو هَكَو مِرْوَگَ بَه زَارَو بِمِريَتَ، بِراَيَه وَه دِبَيَ آوَه بِوَرَنَه بِخَازِيتَ گَو نَسَلَگَ بُ بِراَيَه وَه

بِينييتَ جي. ^{٢٥} ايجا، ناو مَدا هَفت بِرا هَبون. بِرايه آولي ژنگ خاست و مِر و
چون زارو چنبو، زِنا وي ما بُ بِرايه وي. ^{٢٦} بُ بِرايه دويه وي هِسيه، حتا يه
هَفته ژي هَ وسا له هات. ^{٢٧} دوماييگه او ژنگ ژي مر. ^{٢٨} نَه، رُزا گو مري ساخ
دِبن، او ديه بِبيتِ زِنا كيشگ وان هَفت بِرايا، چون گو همويا او ژنگ
خاستن؟» ^{٢٩}

بله عيسى جيواب دا وان: «اون خَلْطِن، چون گو اون نه ژه كِتِيت مُقدس
چه دِشدي فام دِگن و نه ژه قُدرَتا خدا! ^{٣٠} چون گو له رُزا ساخ بونا مِريادا چه
گس نه ژنگه دِخازيت و نه مِر دِگت، بلگو همو بينا ميلياكت ناو آسماني دان.
^{٣١} بله راستا ساخ بونا مِريادا، ما و توراته دا نَخاندي گو خدا چه گُتقَ و؟ ^{٣٢} آزِم
خدایه ابراهيم و خدایه اسحاق و خدایه يعقوب». او نه خدایه مِريا، بلگو
صِفتَ گِرتَ بون.

آمره همويا مَزِنْتَر

^{٣٤} بله وقته فَرِيسِيَا بِيهِيَسِتَن گو عيسى. چاون بِ جيوبا با خو دَوْه صَدَّوقِيَا
گِرداي، گل پِگودو خَر بون. ^{٣٥} يگ ژه وان گو قاضيه شِريعته بو، بِ وه نِيته گو
عيسى امتحان گت، ژه وي پِيسيار گر: ^{٣٦} «آي ماموستا، شِريعته دا آمره همويا
مَزِنْتَر كيشگ؟» ^{٣٧} عيسى. جيواب دا: «خاده خدایه خو بِ تواوى دل و بِ
تواوى جان و بِ تواوى فِكره خو هَرَه بِگ.» ^{٣٨} او آمر پِكمين و همويا مَزِنْتَر.
آمره دويه ژي وَگو آمره آولي: «جيئاره خو وَگو خو هَرَه بِگ.» ^{٣٩} تواوى
تَورات و نِويساره بِيعَمَّبرا سَر وان دو آمران راَوَستَاي.

مسِيَحْ گوره كِي؟

^{٤١} وقتَه گو فَرِيسِي. گل پِگودو خَر بِبون، عيسى. ژه وان پِيسيار گِر و گُت:
^{٤٢} «اون راستا مسيح دا چه فِكِر دِگن؟ او گوره كِي؟» آوان جيواب دان: «گوره
داوودي.» ^{٤٣} عيسى گُت: «بَجا چاون گو داود بِ هدايَتِ رِحا خدا، گاز دِگت
وي خاده؟ چون گو زَبوره دا دِبِرِيَت:

^{٤٤} «خاده گُت خاديه من:

«سَر دَسْتَه مِن يه راسته رونه
حتا وه وقتَه گو دُرْمنه تَ بِگَم تخته بِن پِيه تدا.» ^{٤٥}
بَجا هَگو داود گاز دِگت وي خاده، او چاون دِگاريَت گوره داودي بيت؟»

۴۶ ایجا، چه گسە نگاری جیوابا وی بِدَت و ایدى وه ودا چه گسە نورا چه پیسیارا ژه وی بِگَت.

۲۳

وَى بُ حاله عالِمت ديني

۱ پاشه عيسى. گَت خلقه و شاگِرِدت خو: ^۲ «ماموستاپت توراته و عالمِت فِرقا فَريسيَا جيه موسى پِيعْمَبر رونِشتن. ^۳ بهنده او دِشدَا گو دِبِرَن و، خُدان گَن و بِيَنَ جى؛ بله آو شله گو آو دِگَن اون نَگَن! چون آو دِشدَا گو دِبِرَن، بوخو ناینَ جى. ^۴ آو باره گِلَكَ گِران گو بِرِنا وان زحمت دِدانَ سَرِ ملَه خلقه، بله بوخو ناخازن بُ قلقلانِدنا وان حتا تِليا خولِدن. ^۵ هَچَى شلا دِگَن بَر خاطره هِنده ي گو مِرُوه ديتَر وان بِيَنَن: جيه نوشتىه سَرِ ملَه خو پاَنِتر و رِشيه عبايه خو دِرِزِتَر دِگَن. ^۶ آو هَز دِگَن ناو موَانداريادا آليه سَرِ مجلسه رونِن و ناو ديرادا جие همويا باشتِريه وان بِيت، ^۷ و ناو بازاره دا مِرُوه ديتَر سلاوه وان بِگَن و «ماموستا» بَنَ گاز گِرن. ^۸ بله اون نَهَلِن گو گاز گَن و «ماموستا»، چون گَو و تِنه ماموستايگَ هَى و اون همو بِران. ^۹ سَرِ روَيِه عَرَدي گاز نَگَن چه گسە «بابو»، چون گَو و تِنه بابگَ هَى گو آو اَسمانى داي. ^{۱۰} و هَمَرَى نَهَلِن گو گاز گَن و «علم»، چون گَو و تِنه معلمَگَ هَى گو آو مسيح. ^{۱۱} آوه گو ناو و دا همويا مَزِنَتَر، دَبِي خذمتکاره و بِيت. ^{۱۲} چون گَو هَچَى گسە خو مَزِن گَت، ديه گوشَگَ بِيت و هَچَى گسە خو گوشَگَ گَت، ديه مَزِن بِيت.

۱۳ «بله وَى بُ حاله و آى ماموستاپت توراته و فَريسي، آى مِرُوت رياكار! اون دَرَه پادشاهيا اَسمانى سَرِ روَيِه خلقه گِرِدَن؛ چون گَو اون نه بوخو تِنْ زُر و نه دِهَلِن آونه گو قِرار بَنَ زُر، بِچَن زُر.

۱۴ «وَى بُ حاله و آى ماموستاپت توراته و فَريسي، آى مِرُوت رياكار، چون گَو اون آليَگَه دا ماله بِوَرَنَا تالان دِگَن و آليه ديتَردا، بُ رُمتا دُنيايه، دعايه خو دِرِز دِگَن. بهنده، حُكمه و ديه گِلَكَ گِرانِتر بِيت.

۱۵ «وَى بُ حاله و آى ماموستاپت توراته و فَريسي، آى مِرُوت رياكار! چون گَو اون تَحرا و هشكتيا دِگَن بَر خاطره هِنده گَو مِرُوهَگَه بِيَنَ سَرِ عَقِيدا خو و وقتَه و آو شله گِر، اون آوي دو جارا خو پِيسِتر، دِگَن زاروَگَه جَهَنَمه.

۱۶ «وَى بُ حاله و آى رِبَرت گُورَ گَو اون دِبِرَن: «هَكَو مِرُوهَگَ سوندا معبده بُخت، چله ناِت، بله هَكَو سوندا زِرَه معبده بُخت، دَبِي سَرِ سوندا خو

راوَسْتِیت." ^{۱۷} بِه عاقِلِت گُور! کیشگ مَزِنْتَر؟ زر آن مَعْبِدَا گو زَرِی مُقدِس دِكَت؟ ^{۱۸} اون هَمَرِی دِبِرِن: "هَگو مَرُوگ سوندا قُربانَگَهه بُخْت، چَلَه نَایِت، بله هَگو سوندا دیاریا گو سَر قُربانَگَهه تَث داناَن بُخْت، دِبِی سَر سوندا خو راوَسْتِیت" ^{۱۹} مِرُوت گُور! کیشگ مَزِنْتَر؟ دیاري آن او قُربانَگَها گو دیاريَه مُقدِس دِكَت؟ ^{۲۰} بِجا، هَچَی گَسَه سوندا قُربانَگَهه دِخْت، هم سوندا وَه و هَمَرِی سوندا هَچَی دِشَدا گو سَر وَی دِخْت. ^{۲۱} و هَچَی گَسَه سوندا معبدَه دِخْت، هم سوندا معبدَه و هَمَرِی سوندا خدايَه گو معبدَه دَائِي دِخْت. ^{۲۲} و هَچَی گَسَه سوندا آسمانِي دِخْت، هم سوندا تَحْتَه پادشاهيَا خدا و هَمَرِی آوه گو سَر وَه روْنِشَتَى دِخْت.

^{۲۳} «وَی بُ حاله وَ آی ماموستاپت تَوْرَاتَه و فَرِيسِي، آی مِرُوت رِيَاكَار! چون گو اون ژه نَائَع و شِشَويت و زيره گُورَيَگي شِريعتا موسى دَهادا يَگَه دِدَن، بله گُوهه خو نادَنَ آمرِت مُهمِتَر شِريعته گو هَمَن عدالَت و رَحْم و وفادارِي. وَ آون دِبا اينابا جَي وَ آونه دِيتَر ژي بِيراخو نِيرِبا. ^{۲۴} رِبَرِت گُور! اون پِشُويه دِبارِزِين، بله دَوه قُط دِكَن!

^{۲۵} «وَی بُ حاله وَ آی ماموستاپت تَوْرَاتَه و فَرِيسِي، آی مِرُوت رِيَاكَار! چون گو اون روَيه طاسِگَه و دَورِيه تَميَز دِكَن، بله باطنَه دا تَرِي ژه طمع و به نَفسيَه نَ. ^{۲۶} فَرِيسِيَه گُور، آولِي ناو طاسِگَه و دَورِيه تَميَز گَ گو روَيه وي ژي دِيَه تَميَز بَيت.

^{۲۷} «وَی بُ حاله وَ آی ماموستاپت تَوْرَاتَه و فَرِيسِي، آی مِرُوت رِيَاكَار! چون گو اون بِينا وَان مَزارِه هاتِي سِپِي گِرِين گو دَرَوَدا جِندَى دووههار دِكَن، بله ناوَدا تَرِي ژه هِسْتِيَگت مَيَيَّتا و همو جوَر حَرامِيان! ^{۲۸} هَوْسَا ژي، اون روَو خو صالح نيشا مِرُوه دِيتَر دِدَن، بله اون ناو خودا تَرِي ژه رِيَاكَارِي و شُل خِرابَيه نَ.

^{۲۹} «وَی بُ حاله وَ آی ماموستاپت تَوْرَاتَه و فَرِيسِي، آی مِرُوت رِيَاكَار! چون گو اون مَزارِه پِيغَمَبَرَا چَه دِكَن و مَزارِه صالحَان دِخَمِلِين ^{۳۰} و اون دِبِرِن: "هَگو آم زَمانَه باوانَه خودا بَان، آم چَه جارا گُشتَنا پِيغَمَبَرَا دَالَّه گَل وَان نَدِبُون شِريَگ." ^{۳۱} بَجا اون وَسَا لَه ضِدَّ خو شَهادَتَه دِدَن گو اون زاروَيَت وَان مِرُوازِين گو پِيغَمَبَر گُشتَن. ^{۳۲} ايجانَه او شلا گو باوانَه و دَستَبه گِرِين، اون كَامل گَن! ^{۳۳} آي نَسلا ماَرَا! آي نَسلا آفعِيَا! اونه چاون بَر عَذابا جَهَنَّمَه بِحلِين؟ ^{۳۴} چون گو آز پِيغَمَبَرَا و مِرُوت زانا و ماموستاپا ره دِكَم لَارَه وَ بله اونه هِنَدَگا بُكْرِن و خاچَو وَگَن، و هِنَدَگا اونه ناو دِيرِت خودا شَلاقا لَدَن و شَهَر بَ شهر بِكَون دَوَو وَانَدا.

٣٥ بەندە تواوی خونا صالحان گو سر عردى هاتى رىزانىن، ژ خونا ھابىلە صالح گىرتى حتا خونا زكريا گوره بېرخيا، گو و او نابىنا جىهە مەحرابە و قۇربانىگە گىشت، دىه سر سُگرا و بىت.^{١٦} بىراستى، آز بۇ و دېرىم، گىنە تواوی وان شلان دىه سر سُگرا وي نىسلى بىت.

^{۳۷} «آی اورشلیم، آی اورشلیم، آی شہرہ گو بیغمبرا دگڑی و آو گسہ گو ب
لارہ تِ تین ریگرن سنگسار دی! مِن چند جارا خاست و گو میریشگگہ گو
جو جگہ خو بن پرہ خودا خر دیگت، زارویہ تِ خر گم، بلہ تَ تھاست! ^{۳۸} ایجا
نه بُرخودنہ، ملا و بطال و وران مائی بُ وَ. ^{۳۹} چون گو آز بُ و دبِرِم اون ایدی
من نابین حتا وہ رُزہ گو اون بُزن: ”مبارک آو گسہ گو ب ناوہ خاده تیت.“»

پشگتن راستا خرا بونا معبدہ

عیسیٰ معبدہ دا ڈرگوت و دِچو گو وہ ناوہ دا شاگردہ وی هاتن لاره وی گو
عِمارتت معبدہ نیشا وی بُدَن۔ عیسیٰ۔ گت وان: «اون تواوی وان عِمارتہ
معبدہ دبین؟ براستی، آز بُ و دِبِرُم، بر سر بَری نامینیت بلکو همو دیه ژردا
پت۔»

وقته عیسیٰ۔ سَرْ چیاییه رِیتونه رونِشته بو، شاگرده وی تینتیه دا هاتن لاره
وی، گتن: «بُ مِبَرَّ او دِشدَنَ کنگه دیه بِقَوِیْمَن و نیشانا هاتنا ت و دوماییگا
وه دُنیایه چی؟» عیسیٰ۔ جیواب دا: «هیشیار بن گو چه گس و ره
ندَرخینیت۔ چون گو گلک مِرُو ب ناوہ مِن دیه بن و بِرَن، "آز مسیحِم،" و
دیه گلک مِرُوا ره دَرخینِن۔^۱ او نه ژه دور و نیزوک دَنگ و باسه شرا بیهیسن.
بله خو پِرِش نَگَن، چون گو او دِشدَنَ دبی بِقَوِیْمَن، بله هِشتا آخرزمان نَگَھشَتَی۔^۲
همَرَی قومَگ له ضِدَ قومَگ دی و مملکتَگ له ضِدَ مملکتَگ دی دیه رابیت.
و دیه خَلَای و عَرَد هَزیان جیه جُرو اجُردا بن۔^۳ بله آون همو تازَ دَستبه گِرنا
لَاشه زایینَ۔

۹ «وَهُوَ وَقْتِيْدَا دِيْهَ وَ تَسْلِيمِيْ دُثْمِنَا بِكَنْ گُو اونْ رَجْرَه بِكِيشِنْ، وَ دِيْهَ وَ بُكْرَنْ.

۱۰ تَواوِيْ مِلَّتِه دُنْيَا يِه بَرْ خَاطِرَه نَاوِه مِنْ دِيْهَ نَفْرَتِه وَ بِكَنْ. ۱۱ وَانْ رُزَادَا گَلَکْ مِرْوُ

۱۱ زَهَ اِيمَانَا خَوَ دِيْه بِزُورَنْ وَ دِيْهَ خِيَانَتِه پِكَوْدُو بِكَنْ وَ دِيْهَ نَفْرَتِه پِكَوْدُو بِكَنْ.

۱۲ گَلَکْ بِيَعْمَبَرَه دِرَوِينْ دِيْه رَابِنْ وَ دِيْه گَلَکْ مِرْوَا رَه دَرَخِينْ. ۱۳ بَرْ خَاطِرَه زَدَ

۱۳ بُونَا شُلْتِ خَرَاب، مُحْبَتَا گَلَکْ مِرْوَا دِيْه سَارَ بَيْت. بَلَه هَچِيْ كَسَه حَتا

دوماييگه طيگ راوستت، ديه نجاته پيدا گت.^{۱۴} و آو خبّرا خوش پادشاهيا خدا ناو تواوى عالمه ديه بٽ وعظ گرين گو شهادتگ بيت بٽ تواوى قوما. هنگه آخزمان ديه بگهشيت.

^{۱۵} «بهنهه وقته گو و، آو دشدا دانيال پيعمبر "ورانگره مرار" گاز دگته، ديت گو جие مقدس دا سرپيا راوستاي-آوه گو دخونيت دقته بگت.^{۱۶} هنگه هچي گسه يهوديه دا بيت، بحلت بٽ چيای؛^{۱۷} و آوه گو سر بانه مala خو بيت، بٽ راگرنا عبايه خو راگرنا چه دشدي، رُردا نيت؛^{۱۸} و آوه گو ناو رويه دا بيت، بٽ راگرنا عبايه خو نزوريت مال.^{۱۹} وان رُردا وى بٽ حاله زنگه پگان و آونه گو شيري دَنْ بچوگه ساوا!^{۲۰} دعايا بگن گو حلاتنا و زستانه آن رُرزا شنبيا مقدس دا نبيت.^{۲۱} چون گو هنگه بلياگه وسا مَنْ ديه بقوميت گو بينا وه ژه دستبه گرنا عالمه حتانا ن القومى، و چه جارا ژي ناقوميت.^{۲۲} هگو آو رُرْ گزْتَ نَبِان، چه انسانگه ندگاري نجاته پيدا گت. بله بَرْ خاطره آونه هاتي بِزارتن آو رُرْ ديه گزْتَ بن.

^{۲۳} «وه وقتيدا هگو كستگ بريت و، "برخودنه، مسيح إرى!" آن "مسيح ودرا هانه إ!" باوار نگن.^{۲۴} چون گو مسيحيت دروين و پيعمبرت دروين ديه راين، نيشانا و معجزت عظيم ديه بینَ حي گو هگو بيت، حتا آونه گو هاتي بِزارتن، ژي ره درخين.^{۲۵} بـرخودنه، مِنْ پـشتـر گـتـ وـ. بـجاـ، هـگـوـ بـِـزـنـ وـ، "برخودنه، او ناو چله داي،" نـچـنـ وـدرـهـ؛ وـ هـگـوـ بـِـزـنـ، "برخودنه، ناو مـالـهـ دـايـ"، باوار نـگـنـ.^{۲۶} چون هـ وـساـ گـوـ بـوروـسـگـ لـهـ رـُـهـلـلـاتـاـ آـسـمـانـيـ تـيـتـ وـ نـورـاـ وـيـ حـتـاـ رـُـرـآـواـيـهـ دـگـهـشـيتـ، هـاتـنـاـ گـورـهـ اـنـسـانـ ژـيـ دـيهـ وـساـ بـيتـ.^{۲۷} هـچـيـ جـиеـ جـندـگـ هـبـيـتـ، طـيرـهـ گـوـ جـندـگـاـ دـخـنـ وـدرـهـ خـرـ دـينـ.

^{۲۹} «دوز، پـاشـهـ بـلاـيـهـ وـانـ رـُـرـزاـ.

«رُرْ دـيهـ تـاريـ بـيتـ

وـ هـوـيـ اـيدـيـ نـورـهـ نـادـتـ؛

سـيـرـ ژـهـ آـسـمـانـيـ دـيهـ بـِـگـونـ،

وـ آـوـ قـدـرـتـ گـوـ آـسـمـانـاـ خـُـدـانـ دـگـنـ، دـيهـ بـِـنـ هـَـرـانـدـنـ.

^{۳۰} هـنـگـهـ نـيشـاناـ گـورـهـ اـنـسـانـ آـسـمـانـ دـاـ دـيهـ دـوـوـهـارـ بـيتـ وـ تـواـوىـ طـاـيفـهـ سـرـ روـيـهـ عـرـدىـ دـيهـ تـازـيهـ بـِـگـرـنـ، وـ هـنـگـهـ دـيهـ گـورـهـ اـنـسـانـ بـِـيـنـ گـوـ بـِـقـدـرـتـ وـ جـلالـ وـ شـکـوـهـگـهـ مـَنـ سـرـ آـورـتـ آـسـمـانـيـ تـيـتـ.^{۳۱} آـوـ دـيهـ مـيلـيـاـكـيـتـ خـوـ بـِـذـنـگـاـ بـِـلـنـدـ زـرـنـايـهـ رـيـگـتـ وـ آـوـ مـيلـيـاـكـيـتـ دـيهـ بـِـزارـتـيـتـ وـيـ ژـهـ چـارـ قـنـجهـ عـالـمـهـ، ژـهـ سـرـگـهـ آـسـمـانـ حـتـاـ سـرـهـ دـيـ، دـُـرـاـ بـِـگـوـدـوـ خـرـ گـنـ.

٣٢ «نَّهَ، زَهْ دَارَا هَزِيرَه وَهَ دَرَسَه فِرِّينْ: هَ وَهَ دَمَاهُ كُو چِقْلَه وَهَ جِيلِ دِدَنْ وَ تِلَكَاهَا دِدَتْ، اون بِدِهِسِينْ كُو هاوين نِيزُوكَ. ٣٣ هَ وِسا، وقتَه اون وان دِشَدانَ بِبِيَنْ، او نه بِبِهِسِينْ كُو هاتنا گوره انسان نِيزُوكَ، هَ بَرَ دَرَى. ٣٤ بَراستَيْ، آز بُ وَ دِبِرَمْ، حَتَّا تَواوِيْ، او دِشَدانَ تَقَوِّمنَ، او نَسَلَ بَيْنَ نَاجِيَتْ. ٣٥ آسمان وَ عَرَدَ دِيه بَيْنَ بِچَنْ، بله قِسَه مِنْ چَه جَارَا بَيْنَ نَاجِنْ.

چَه گَس وَه رُزَه وَه سَعَتَه نِزَانِيَتْ

٣٦ «بله چَه گَس خِنجَي بَابَه آسمانِيَّ آوه رُزَه وَ آوه سَعَتَه نِزَانِيَتْ؛ حتَّا مِيلِياكِتَتْ آسمانِيَّ وَ گورِيَّ آوه نِزَانِنْ. ٣٧ رُزَتْ هاتنا گوره انسان بَيْنَ رُزَتْ نوح دِيه بِينْ. ٣٨ چون رُزَتْ پِش لِمِيشَتَه دَاهَ، خلقَه دِخَارِنْ وَ دِوَخَارِنْ وَ ژِنَگ دِخَاسِتَنْ وَ مِر دِيَگِرِنْ حَتَّا وَه رُزَه گُونَجَه چَو نَاوَه گَمِيَّه دَاهَ. ٣٩ وَ آوان هَاهَ چَه دِشَدَيَّ تَبُو حَتَّا لِمِيشَتَه هَاتَه وَ هَمُو گُلَّ خَودَاهِنْ. هاتنا گوره انسان ژَرَ دِيه هَ وِسا بَيْتْ. ٤٠ رُزَه دُو مِرا گُو نَاوَه زَويَّه دَانَ، يَكَه دِيه بِينْ وَ يَه دِيتَرَ دِيه بِهِلَنَ جَيْ. ٤١ وَ زَه دَو ژِنَگَاهَا گُو گُلَّ يِكَوَدو آشه دِكَنْ، يَكَه دِيه بِينْ وَ يَه دِيتَرَ دِيه بِهِلَنَ جَيْ. ٤٢ بَجا شَار بِميَنْ، چون گُو اون نِزَانِنْ آغاَيِه وَ دِيه كِيشَگ رُزَه بِتْ. ٤٣ بله وَنَ بِزَانِنْ، هَگُو خُدَانَه مَالَه زَانِيَّا دِزَ كِيشَگ وقتَه شَوَه دِيه بِتْ، دِيه شَار مَابَا وَ تَدِهَلا دِيزِيَا مَالَا وَي بِكَنْ. ٤٤ بَجا اون ژَرَ دِبِي حَاضِرَه بِنْ، چون گُو گوره انسان سَعَتَه دَاه دِيه بِتْ گُو اون هَويَّه نِيَنْ.

٤٥ «ايِجا بَه او خُلامَه آمينَ وَ زانا كَيَّ گو آربَابَه وي او دانا بو سَرَه آهله مَالَا خَو گُو رِسَقَه وَان وَقْتِيدَا بِدَتْ؟ ٤٦ خَنِيَّيَه حالَه وَه خُلامَه گُو وقتَه آربَابَه سَرَه تَواوِيْ مَالَه خَو. ٤٧ بله هَكَو او خُلامَه شُلَّ بِيس بِزِيَّتَه خَو گُو "آربَابَه مِنْ مَائِ دِرَنَگَيَه،" ٤٨ وَ دَسْتَبَه كُتْ دانا خُلامَه دِيتَر بِكَتْ وَ گُلَّ مَه وَخَارَا مَسْغُولَي خَارِنْ وَ خَارِنَه بِبِيَتْ، ٤٩ هِنَگَه آربَابَه وي رُزَگَه دَاه گُو خُلام هَويَّه نِيَنْ وَ سَعَتَه دَاه گُو نِزَانِيَتْ دِيه بِتْ ٥٠ وَ دِيه آوى نَاوَگَه دَاه بِكَتْ دَو گَرَ وَ دِيه پَاوِيَّتَ جَيَّيَه گُو رِيَاكارَا تَاوِرِنَ وَدَرَه، وَ جَيَّه گُو گِيرِيان دِيه هَبَيَّتْ وَ دِدان سَر يِكَوَدو هَسوَنْ.

۱ «له وه رُزه، پادشاهيا آسماني ديه بینا ده گِچگه باکر بیت گو بَربوگ بون، آوان چراپت خو راگِرن و چُن پِشيا زاوا. ۲ پِنج ره وان به عاقل و پِنجه ديترا عاقل بون. ۳ آونه به عاقل چراپت خو راگِرن، بله گل خو رونه چرايه نِيرن. ۴ بله آونه عاقل، گل چراپت خو گلزه روني بِرن. ۵ بر خاطره هنده گو هاتا زاوا گلک كشا، چاوه همويا گران بو و خورا چُن. ۶ بله نيوه شوه، دنگكه بِلند هات گو دِگت: "زاوا وانه تِت! ورِن پِشيا وي!" ۷ هنگه تواوى او گِچگه باکر شار بون و چراپت خو حاضر گِرن. ۸ آونه به عاقل گُتن آونه عاقل: "هِند رونه خو بِدَنَ مَ، چون گو چراپت مَ وانه دِتمن. ۹ بله آونه عاقل جيواب دان: "چون رون تِرا مَ و و ناگت، هَرن و زه مِرُوت گو رونى دِفرُشن بُ خو بِكِرن." ۱۰ وقته او چو بون گو رونى بِكِرن، زاوا گَهشت و او گِچگه باکر گو حاضر بون، گل وي چُن ناو جشنا داوتنه و دَر هات گِرتن. ۱۱ پاشه وه، او گِچگه ديترا ژي گَهشتَن و گُتن: "آغايه مَ، آغايه مَ، دَرِي سَر مَ وَگَ!" ۱۲ بله آوي گُت وان: "براستي، آز بُ و دِبِشم، آز و ناس ناگم." ۱۳ بهنده هيшиار بِن، چون گو اون نه وه رُزه دِزانين و نه وه سَعْته.

مَثلاً كيسِگت زري

۱۴ «و هَ وسا ژي پادشاهيا آسماني ديه بینا مِرُوكه بیت گو دل هَبو بِچيت سَفَرَه. آوي گاز خُلامت خو گر و ماله خو سِپارَد وان؛ ۱۵ گوئيگي گارينا هر خُلامگه، آوه مِرُوي پِنج كيسِگه زري دا يگه، دو كيسِگه زري دا يگ دى و كيسِگَ زري دا خُلامگه ديترا. پاشه چو سَفَرَه. ۱۶ آوه گو پِنج كيسِگه زري إستانده بو، جيدا چو و بِ وان آلور گِر و پِنج كيسِگه دَي زري كار گِر. ۱۷ هَ وسا، آوه گو دو كيسِگه زري هَبو، دو كيسِگه دَي زري كار گِر. ۱۸ بله آوه گو كيسِگَ زري إستانده بو، چو و عَرَد گُلا و دراوه آريابه خو وشارت.

۱۹ «پاشه مَتَّگه دِرِز، آريابه وان خُلاما زُوري و حساب و كِتابا خو وان خاست. ۲۰ آوه گو پِنج كيسِگه زري إستانده بو، پِنج كيسِگه دَي زري گل خو ايـنا و گـت: "آغا، تـ پـنج كـيسـگـه زـري سـپـارـدـ مـنـ، گـرمـگـ آـوـ زـيـ پـنج كـيسـگـه دـيـ زـريـ گـوـ مـنـ كـارـ گـرـيـ." ۲۱ آغاـيـهـ ويـ گـتـهـ دـاـ: "آـفـرـينـ، آـيـ خـلـامـهـ چـاـكـ وـ آـمـينـ! تـ وـهـ هـنـداـ گـمـ دـاـ آـمـينـ بـوـيـ، بـهـنـدـهـ آـزـهـ گـلـكـ دـشـدـهـ دـيـتـرـ ژـيـ بـسـپـارـمـ تـ. وـرـ وـ شـادـيـاـ آـريـابـهـ خـودـاـ بـيـ بـشـريـگـ!" ۲۲ آـوـ خـذـمـتـکـارـهـ گـوـ دـوـ كـيسـگـهـ زـريـ إـسـتـانـدـهـ بوـ زـيـ هـاتـ پـشـ وـ گـتـ: "آـغاـ، تـ دـوـ كـيسـگـهـ زـريـ سـپـارـدـ مـنـ، گـرمـگـ

آو ژی دو کیسگه دی زری گو مِن کار گری.^{۲۳} آغا یه وی گته دا: "آفرین، آی خلامه چاک و آمین! ت و هِندا گم دا آمین بُوي، بهنده آزه گلک دشده دیتر ژی بسپارِم ت. وَر و شادیا آربابه خودا بَشِریگ!^{۲۴} پاشه او خلامه گو کیسگه زری استانده بو، هات پِش و گت: "آغا، چون گو مِن دِزانی تِ مِروگه هِشکی، ژه وه جیه گوت نَچاندی تِ دِدوروی و ژه وه جیه گوت نَرشاندی تِ خر دِگی،^{۲۵} ایجا آز ترسیام و مِن دِراوه ت ناو عَرَدی دا وَشارت. گَرمگ آو ژی دِراوه ت!^{۲۶} بله آغا یه وی جیوابا ویدا گت: "آی خلامه شُل پیس و به خیرت! ت گو دِزانی آز ژه وه جیه گو مِن نَچاندی، دِدوروم و ژه وه جیه گو مِن نَرشاندی، خر دِگم،^{۲۷} ایجا بُچی تِ دِراوه مِن نَدا صرافا گو وقته آز رُوریم آوه بِ کاره وه تِ بِستینم?^{۲۸} بَجا اوه کیسگه زری وی بِستین و بِدان اوه گو ده کیسگه زری هَی. چون گو بُ هَچی کسه گو هَی، گلکتر دیه بِت دایین گو زَدَتِر هَبَیت؛ بله اوه گو چنین، او دِشدا گو هَی ژی ژه وی دیه بِتِ استاندِن.^{۲۹} وی خلامه گِیرنهات پاوِنَنَ دَرَو ناو تاریتیه دا، وه جیه گو گِیریان دیه هَبَیت و دِدان سَر یِگودو هَسوتن.^{۳۰}"

رُزا مَحشره

^{۳۱} «وقته گو گوره انسان ناو شُکوه و جلا لا خودا، گل تواوی میلیاکتا بِت، دیه سَر تخته خو یه پُر ژه شُکوه و جلال رونت.^{۳۲} تواوی قَومه سَر رویه عَرَدی دیه خر بَنْ حُضورا وی و آو وَگو شُوانگه گو پَزی ژه بِزِنا جُدا دِگت، دیه خلقه لِگ جُدا گت؛^{۳۳} آو پَزی دیه دانِت آلیه خو یه راسته و بِزِنا دیه دانِت آلیه خو یه چَپه.^{۳۴} پاشه پاشا دیه بِثیت آونه گو آلیه وی یه راستن: "وَرِن، آی اوون آونه گو وَرَه آلیه بابه مِن بَرَکتِ استاندی، پادشاهیا گو ژه دَستبه گِرنا عالَمَه بُ وَ حاضِر بُوي بِستین. چون گو آز بِرسی بوم، وَ رسق دا مِن؛ آز تِرَنی بوم، وَ آو دا مِن؛ آز غَرِيب بوم، وَ جی دا مِن.^{۳۵} آز روت بوم، وَ چِلگ گِرِن بَرِ مِدا؛ آز نَسَاخ بوم، اوون هاتَن سَرا مِن؛ آز زِيندانه دا بوم، اوون هاتَن دیتنا مِن." ایجا مِروت صالح دیه جیوابا ویدا بِزن: "آی خاده، مَ تِ گنگه بِرسی دیت و رسق دا ت، آن تِرَنی دیت و آو دا ت؟^{۳۶} مَ گنگه تِ غَرِيب دیت و جی دات و آن روت دیت و چِلگ گِرِن بَرِ تَدا؟^{۳۷} مَ گنگه تِ نَسَاخ و آن زِيندانه دا دیت و آم هاتَن دیتنا ت؟^{۳۸} ایجا پاشا دیه جیوابا واندا بِثیت: "بَراسَتِي، آز بُ وَ دِبِشم، او دِشدا گو وَ بُ یگ ژه وان بِرايه مِن یه همويا گوشگِرِن، اصلا

خودا و بُ من گِر." ^{۴۱} پاشه آو دیه بِزیت آونه گو سَر آلیه وی يه چِین: "آی اوون آونه گو لعنت و هاتن گِرِن، ژه مِن دور گوئن و هَرَن ناو آگِرِه آبَدِی دا گو بُ ابلیس و میلیاگت وی حاضر بُوی، ^{۴۲} چون گو آز بِرسی بوم، وَ رسق ندا مِن؛ آز تِرنی بوم، وَ آو نَدا مِن؛ ^{۴۳} آز غَرِیب بوم، وَ جی نَدا مِن؛ آز روت بوم، وَ چِلگ نِگَرَن بَر مِدا؛ آز نَسَاخ و زیندانه دا بوم، اوون نَهاتن دیتَنا مِن." ^{۴۴} ایجا آو دیه جیوبا ویدا بِرِن: "آی خاده، مَ گنگه تِ بِرسی آن تِرنی، غَرِیب آن روت، نَسَاخ آن زیندانه دا دیت و بُ تَ خِدمَت نِگَر؟" ^{۴۵} ایجا آو دیه جیوبا واندا بِزیت: "براسِتِی، آز بُ وَ دِبِرِم، او دِشدا گو و بُ یگ ژه وان، آونه همویا گوشگِتر، نِگَر، اصلا خودا و بُ مِن نِگَر." ^{۴۶} بَهنده آون دیه بِچَن ناو عَذاباً آبَدِی، بله مِرُوت صالح دیه بِچَن ناو زیانا آبَدِی.«

۲۶

نقشا گُشتِنا عیسی

^۱ وقتِه عیسی تواوی او قِسَن خلاص گِرِن، گُشت شاگِردت خو: ^۲ «اون دِزانِن گو دو رُزه دی، عیدا پِسخه تِت و گوره انسان دیه بِت تسلیم گِرِن گو خاچو و بِبیت.»

^۳ ایجا سُرکت کاهینا و مَزِنْت قَومی خِربون ناو قَصرا کاهینه مَزِن گو ناوه وی قیافا بو ^۴ و گل یِگودو نقش کِشان گو چاون بِ حیلا، عیسی. بِگِرِن و بُگُرِن. ^۵ بله آوان دِگَت: «بله ناو عیده دا نه، نَگَو ناو خلقه دا هِنگام چه بیت.»

عیسی بِيت عَنْیاِيَه دا

^۶ ایجا وقتِه گو عیسی. له بِيت عَنْیاِيَه مالا شمعونه جذامی دا بو، ^۷ زِنگَگ بِ آمانگه مرمر ژه گلاوا گلک بُها هات لاره وی و وقتِه گو عیسی. سَر سِرفَگَه رونشته بو، گلاو رِزانَد سَر سَره وی. ^۸ شاگِردا وقتِه آو دِشَد دیتن گریه وان وَبو و گُتن: ^۹ «آو خسار گِرِن بُ چَی؟ چون گو مِرُوت دِگاری وه گلاوه، گلک بُها بِفُرُشیت و دِراوه وه بِدَت فقیر و زارا.» ^{۱۰} بله عیسی. بِهسیا و گُشت وان: «اون بُچی آذیتا وه زِنگَه دِگَن؟ چون اوی شُلگَه قَنج راستا مدا گِرِی. ^{۱۱} فقیر و زار همو جاره گل وَدان، بله آز همو جاره گل وَدان نایم. ^{۱۲} وه زِنگَه بِ رِزانِدِنا وه گلاوه سَر بَدَنه مِن، اصلا خودا آز بُ چال گِرِنِه حاضر گِرِم. ^{۱۳} براسِتِی آز بُ دِبِرِم، تواوی عالَمَه دا، هَجِی جیه گو خَبَرَا خوشَ پادشاهیا خدا بِت وَعظ گِرِن،

شُلا وه ژنگه ژی بُ بیرانینا وی دیه بِت گُتن.»

خیانتا یهودا

^{۱۴} ایجا یهودایه آسخريوطی گو یگ ژه وان دانزدَه شاگردا بو، چو لاره سرگت کاهینا^{۱۵} و گُت: «اونه چه بِذَنَ مِن هَكْوَ آز عِيسَى. تسلِيمِي وَ بِكَم؟» ایجا آوان سی سِکه زیو دان وی.^{۱۶} و ژه وه دَمَه وِدَاء، یهودا دوو فُرضتَگه بو گو عیسى- تسلیم گُت.

شیوا عَیدا پِسخه گل شاگردادا

^{۱۷} له یکمین رُژا عَیدا نانه به هِون گو ناوَنگ بَ عَیدا پِسخه بو، شاگردد هاتن لاره عیسي- و وی پیسیار گِرن: «تِ کیدَرَه دِخازِي آم بُ ثَ حاضِر گَن گو شیوا پِسخه بُخُی؟»^{۱۸} عیسي. گُت وان: «هَرَنَ ناو شَهْرِي، لاره فِلان گَسَه و بِزِنَ وی، ماموستا دِبِثِيت: "وقته مِن نِيزوک بوی. آز دِخازِم شیوا عَیدا پِسخه گل شاگردد خو مالا تَدا بینم جی."»^{۱۹} و شاگردا همو دِشدَه وِسا گو عیسي. گُته بو وان، گِرن و شیوا پِسخه حاضِر گِرن.

^{۲۰} وقتَه بو شَو عیسي. گل دانزدَه شاگردد خو سِرفَگه روِنِشت.^{۲۱} وقتَه شیو دِخارِن، عیسي گُت: «بَراستِي، آز بُ و دِبِرِم، یگَ و دِيه مِن تسلِيمِي دُرْمِن بِگَت.»^{۲۲} شاگردد گَلک تَرَحَّت بون و یگ بَ یگ ژه وی پیسیار گِرن: «آو آزم، آغاِيِه مِن؟»^{۲۳} عیسي. جیواب دا: «آوه گو دَستَه خو گل مِدا دِبتَ ناو کاسِگَه دا، هَمَن آو دِيه مِن تسلِيمِي دُرْمِن بِگَت.»^{۲۴} گوره انسان هَ وِسا گو راستا ویدا کِتِيت مُقدس دا هاتق نِويسانِدِن، دِيه بِچیت، بله وَي بُ حاله او گَسَه گو گوره انسان تسلِيمِي دُرْمِن دِگَت. بُ وی باشِتر آو بو گو چه جارا نهابِبا دُنیاِيَه.»^{۲۵} هِنگه یهودا، هَمَن آوه گو دِيه عیسي. تسلِيمِي دُرْمِن گِربَا، گُت: «ماموستا، آو آزم؟» عیسي جیواب دا: «تِ بوخو وِسا گَت!»

^{۲۶} وقتَه هِشتا مَشغولِي خارِنَه بون، عیسي نان راگر و پاشه شُكْر گِرنَه، آو گِر و دا شاگردا و گُت: «بِكِرِن، بُخُن؛ آوى بَذَنَه مِن.»^{۲۷} و طاسِگَك راگر و پاشه شُكْر گِرنَه آو دا شاگردا و گُت: «اون همو، ژه وین وَخُن.»^{۲۸} آوى خونا مِن بُ عَهدا تَأَرَّ گو بَر خاطِره بَخشينا گَنْهَت گَلَكَا دِتَ رِزانِدِن.^{۲۹} آز بُ و دِبِرِم گو ژه وه حاصِلا تِره ایدي ناوَخوم حَتا وه رُزه گو آز آوه گل وَدا ناو پادشاھيا بابه خو، تَأَرَّ وَخُم.»

^{۳۰} و پاشه خانِدِنَا إسْتِرانَگَه عَیدَه، چَن بُ آلِيه چِيَايِه زَيْتونَه.

پِشْگَتْنا حاشا گِرِنَا پِطْرس

۳۱ پاشه عیسی. گُتَ وان: «ایشُو اونه همو شِگه مِن بِگَن. چون گو کِتِبَتْ مُقدس دا هات نِویساندِن،
آزه شُوانی بِخِینم

و پَزْت هِشَمَه ديه پِلَاتَيِن.

۳۲ بله پاشه هِنده گو آز ساخ بوم، آزه بِش وَدا بِچَم حَرِيمَا جَلِيلَه.»^{۳۳} پِطْرس
گُت: «هَكَو همو رَى شِگه ت بِگَن، آز چَه جارا شِگه ت ناگَم.»^{۳۴} عیسی. گُت
وی: «بَراستَي، آز بُت دِبِرَم گو هَ ايشُو، بِش باَنِ دانا دِيلَه، تِيه سه جارا مِن
حاشا گِي!»^{۳۵} بله پِطْرس گُت: «هَكَو لازم بَيت آز گل تَدا بِمِرَم رَى، آز ت
حاشا ناگَم.» شاگِرَه دی رَى همويا هَ وسا گَتن.

باغچه جِحتَسيمانِيه

۳۶ پاشه عیسی گل شاگِرَه خو چو جِيگَه گو ناوه وَدرَه جِحتَسيمانِيه بو و گُت
وان: «إَرَ رونِن گو آز بِچَم وَدَرَا هانَه و دعايا بِگَم.»^{۳۷} پاشه پِطْرس و آو دو
گوره زِيدَى گل خودا بِرَن. عیسی. گُلدَار و پِريش بو^{۳۸} و گُت وان: «جانَه مِن
هند گُلدَار گو آز كِتم حالَه مِرنَه. إَر بِميَنِن و گل مِدا شار بِميَنِن.»^{۳۹} پاشه
قِدرَگَه چو پِش سَر روَيه خو گُت سَر آخَه و دعا گِر: «أَي بابَه مِن، هَكَو
بِبيَت، بِهلَأ او طاسِك ژه مِن دَربِيزَ بَيَت، بله نه بِ داخِزاَيَا مِن، بِلَكَو بِ إِرادَا
ت.»^{۴۰} پاشه رُوري لاره شاگِرَه دَيَت او رازَان. ايجا گُت پِطْرس: «ما و
نَدِگاري سَعَتَگَه گل مِدا شار بِميَنِن؟^{۴۱} شار بِميَنِن و دعايا بِگَن گو نَكُونَ
امتحانَه دا. هَراستَي رِح دِخَازِيت، بله بَدَن به طَاقَت.»^{۴۲} جارَگَه دی بُ جارَا
دوَيَه چو و دعا گِر: «أَي بابَه مِن، هَكَو او طاسِك دَربِيزَ نَابِيت مَغَر آز آوه
وَخُم، بِجَا إِرادَا ت بِقَوْمِيت.»^{۴۳} وقتَه ديسا رُوري، دَيَت گو او رازَان، چون
گو چاوَه وان گِران بِبو.^{۴۴} ايجا جارَگَه دی او هِلانَ تِنه و چو، و بُ جارا سِيه
ديسا هَمَن دعا گِر.^{۴۵} پاشه هات لاره شاگِرَه و گُت وان: «خَو و بِهن وَدانَا
خو بِهلَن بُ پاشه. نَه او سَعَتَا گو مِن گُته بو نِيزِوكَ و گوره انسان ديه تسلِيمِي
دَستَه گَهَكارا بَيَت.^{۴۶} رَابِن، آم بِچَن. نَه آوه گو مِن تسلِيمِي دُثِمن دِگَت ديه
بِگَهَشِيت.»

گِرِنَا عیسی

عیسی هِشتا قِسَ دِگر گو یهودا، یگ ژه وان دانزدَه شاگردا، گل جماعتگه مَزن گو زُپ و شمشیر هَبون، ژه آلیه سُرکت کاهینا و مَزِنْت قَومی، گَھشتن.^{۴۷} آوه گو عیسی تسلیمی دُرْمَن دِگر نیشانگ دابو آونه گل خودا و گُته بو وان: «او گسه گو آزه ماچی گم، او هَمن او؛ اوی بِگرن.»^{۴۸} ایجا آو جیدا نیزوکی عیسی-بو و گت: «سِلاو، ماموستا!» و او ماچی گر.^{۴۹} عیسی- گت وی: «هَوال، شلا گوت بِگِرنا و هاتق بِگ.» هِنگه او مِرُو هاتن پِش، رِثیان سر سره عیسی-وآو گِرتن.^{۵۰} و ناوه دا، یگ آونه گو گل عیسی-دا بو دَسته خو دِرَز گر و شمشیره خو کشا و ضَریَّگ خذمتکاره کاهینه مَزن دا و گوهه وی لِو گر.^{۵۱} بله عیسی- گت وی: «شمشیره خو بِگ جیه ودا؛ چون گو هَچی کَسَه شمشیری بِکشیت، بِشمشیر ژی دیه بِت گشتن.^{۵۲} ما گمانا ت آز نِگارم ئَه ژه بابه خو بخازم گو زَدِتر ژه دانزدَه لشگرہ میلیاکتا بُ آریکاریا مِن رِگت؟^{۵۳} بله هِنگه پِشگتنه کتبت مقدس چاون دیه بِن جی گو دِبِریت او دِشدَن دِبی بِقَوِمن؟»^{۵۴} هِنگه، گت جماعتَا وَدره: «ما آز دِزم گو اون بِزُپ و شمشیرا هاتن گو مِن بِگرن؟ آز همو رُزه ناو معبده دا دِرونِشتم و مِن دَرس دِدا و آز نِگرتم.^{۵۵} بله آون همو قَومین گو پِشگتنه پِیغمَبرا بِن جی.» پاشه تواوی شاگردا او هِلان تِنه و حِلاتِن.

عیسی حُضورا شورایا یهودیادا

آونه گو عیسی- گرته بون، آو بِرِن لاره قیافا، کاهینه مَزن. له وَدره ماموستایت تَوراته و مَزِنْت قَومی خِر بِبون.^{۵۶} بله پطروس دورَوَدا دوو عیسی-دا چو خَتا گَھشت حَوشَا مالا کاهینه مَزن. ایجا چو زُر و گل نُبدارا رونِشت گو دوماییگا وہ شُله بِینیت.^{۵۷} سُرکت کاهینا و تواوی اندامه شورایا یهود دوو پیدا گِرنا شَهادَتا دِروین له ضَد عیسی. بون گو اوی بُگْرِن؛^{۵۸} دُور گو گلک شاهِدَت دِروین هاتن پِش، بله دِشدَگه وسا پیدا نِگرِن. دوماییگه دو مِرُو هاتن پِش^{۵۹} و گُتن: «وی مِرُوی گُتی، آز دِگارِم مَعبدَا خدا خِرا گم و سه رُزِدا آوه دیسا چه گم.»^{۶۰} هِنگه کاهینه مَزن رابو و گت عیسی: «تَ چه جیواب چِنین گو ت بَدَی؟ آو چی گو او مِرُونَ له ضَدَت شَهادَتِه دِدان؟»^{۶۱} بله عیسی-ه وسا به ذنگ ما. کاهینه مَزن گت وی: «آز ت خدایه زِنَدَدَم سوندَه گو ت بِرَثی مَه گو ت مسیح گوره خدایی.»^{۶۲} عیسی-جیواب دا: «تَ بوخو وسا گت! و آز بُ و دِبِرِم گو ون وِدَاتِر اونه گوره انسان بِبینِن گو سَر دَسته راست

فُدرَتا خدا رونِشتی و سر آورت آسمانی دا تیت.»^{٦٥} هِنگه کاهینه مَزن پرسیا گراسه خو چیر گر و گت: «کفر گر! ایدی م چه احتیاج شاهِدا هَی؟ نَهَّ گو و کفر گرنا وی بیهیست،^{٦٦} حُکمَه وَ چَی؟» آوان جیواب دان: «او لایقِه مِرنَه ی!»^{٦٧} پاشه ٹُف گِرَن رویه عیسیٰ و او گُت دان. هِندَگا ژی سیلَ وی دِدان و دِگْتن: «آی مسیح، نَبَوَتَه بِگَ و بِرَّ که تَدَا؟»^{٦٨}

پطروس، عیسیٰ حاشا دِگَت

^{٦٩} ایجا هَ وہ ناوہ پطروس دَرَوَی ماله، ناو حوشہ دا رونِشته بو گو خُدامَگ هات لاره وی و گت: «تِ ژی گل عیساٰیه خلقه جلیله دا بوی!»^{٧٠} بله آوی لاره همویا حاشا گر و گت: «ازِ نِزَامِ تِ چه دِرَی!»^{٧١} پاشه چو بُ آلیه دَرَه حوشہ. وَدَرَه خُدامَگ دی او دیت و گت آونه وَدَرَه: «او مِرْوَ ژی گل عیساٰیه خلقه ناصِرَه دا بو!»^{٧٢} پطروس وہ جاره ژی او حاشا گر و سوند خار گو «آز وی مِرْوَی ناس ناگم.»^{٧٣} پاشه مَذَّگه گم، جماعَتَا گو وَدَرَه راَوَستا بون، هاتن پیش و گتَن پطروس: «به شِگ تِ ژی یگ له وانی! چون گو لهجا تَدا معلوم!»^{٧٤} ایجا پطروس دَستَبَه لعنت گِرَنَا خو گر و سوند خار و گت: «آز وی مِرْوَی ناس ناگم!» وَه وہ دَمَه دِیگَله بانی دا.^{٧٥} هِنگه پطروس قِسا عیسیٰ. اینا بیراخو گو گُته بو: «پیش بانی دانا دِیگَله، تیه سه جارا مِن حاشا گی!» ایجا چو دَرَوَ و هوری هوری گیریا.

۲۷

يهودا خو دِگْزیت

وقته بو سِبیزو، تواوی سَرُکَت کاهینا و مَزِنَت ڦومی خر بون، گل پِگودو مشورت گِرِن گو عیسیٰ بُگُثُن.^١ ایجا دَستَه وی گِرَدان و او تسلیمی پیلاتُسَه والی گِرِن.

وقته یهودا، هَمَن آوه گو عیسیٰ تسلیمی دُرِمن گر، دیت گو عیسیٰ. محکوم بوی، ژه شُلا گری پُشمَان بو و او سی سِگَه زیو، زُورانَد سَرُکَت کاهینا و مَزِنَت ڦومی^٢ و گت: «مِن گَنَه گِرَی و آز باعیث بوم خونا مِرْوَگَه به گَنَه بِث رِیانَدِن.» بله آوان گت: «بِ م چَه؟ تِ بوخو دِزانِ!» هِنگه یهودا او سِک رِیانَدِن ناو معبدَه سَر رویه عَرَدَی و چو دَرَوَ و خو هوا وَگر.^٣ بله سَرُکَت کاهینا او سِک سَر رویه عَرَدَی خِر گِرِن، گُتن: «هاوِتنا وان سِکَان ناو خِزِينا

معبده گورئیگ شریعته دوز نین، چون گو دراوه خونه ئى.»^٧ بجا مشورت گرن و بِ وان سِكَّا، زُويَا آوه گو گلز چه دِگِرِن کِرِين گو بِبیت جیه مَزاره بیانیا.^٨ بجا او جي ختا اирُو، زُويَا خونه' تِت گاز گِرِن.^٩ ايجا، وسا پِشگُتنا إرميا پِغَمْبَر هات جي گو گُته بو: «آوان آو سِكَّه زيو راگِرِن، هَمَن آو قِيمَتَا گو هِنَد مِرْوَت بَنِي اسرائيله دانا بونَ سَرَ وَيِ،^{١٠} و آو دان بُ كِريينا زُويَا آوه گو گلز چه دِگِرِن، وسا گو خاده بُ مِنَ اَمِرَ گِرَه بو.»

عيسى مَحَكَما پِيلاتُس دا

^{١١} ايجا عيسى. حُضورا والي دا راوستا. والي زه عيسى. پِيسيار گر: «تِ پاشايه يهوديابي؟» عيسى. جيواب دا: «تَ بُخُو وسا گُت!»^{١٢} بله وقته گو سَرُكت کاهينا و مَزِنَت قَومِي تُهمَت عيسى دِدان، آوي چه جيواب نَدا.^{١٣} پاشه پِيلاتُس زه وي پِيسيار گر: «ما تِ وان دِشدان همويا گو او له ضَدَت شَهادَتِه دِدان، نابيهيسى؟»^{١٤} بله عيسى. جيوابا يگَ وان تُهمَتَه گو وي دِدان رَي نَدا، وسا گو والي گلک صِفت گِرتى بو.

^{١٥} عادته والي آو گو وقته عيده زيندانىگه بِ داخازيا جماعتَه آزاد گت.
^{١٦} وه وقتيدا زيندانىگه ناوَنَگ هَبُو گو ناوه وي باراباس بو.^{١٧} ايجا وقته گو جماعت خِر بُو، پِيلاتُس زه وان پِيسيار گر: «اون دِخازِن آز كه بُ و آزاد گم، باراباس آن عيسايه ناوَنَگ بِ مسيح؟»^{١٨} پِيلاتُس او قىسى. بَر خاطره هنده گت گو دِزانى سَرُكت يهوديا عيسى. زه بَر حسادته تسليمى وي گِرِن.^{١٩} هَمَزِي، وقته گو پِيلاتُس سَر گرسىي قضاوته رونشته بُو، زنا وي خَبَرَگ بُ وي رِگر گو: «چه شلاَت وي مِرُوه به گنه نَكتَه بيت، چون گو ايرو مِن خونَگ راستا ويدا ديت گو گلک آذىتا مِن گِر.»^{٢٠} بله سَرُكت کاهينا و مَزِنَت قَومِي، جماعت قانع گِرِن گو آزاد بونا باراباس و مِنَا عيسى بِخازِن.^{٢١} والي ديسا زه وان پِيسيار گر: «كِيشِگ زه وان دو مِرُوانَ بُ و آزاد گم؟» جماعتَه جيواب دان: «باراباس.»^{٢٢} پِيلاتُس پِيسيار گر: «بَجا آز گل عيسايه ناوَنَگ بِ مسيح چه بِگم؟» همويا گتن: «آوي خاچو وَگ!»^{٢٣} پِيلاتُس پِيسيار گر: «بُچى؟ چه پِيسىتىگ گِرى؟» بله آوان بِلندرِن هوار: «آوي خاچو وَگ!»^{٢٤}

^{٢٤} ايجا وقته پِيلاتُس ديت گو به فايىدىَ و هِنگامَتِيگ زى وانه چه بيت، آوى آو خاست و دَستَه خو بَر چاوه جماعتَه شُست و گت: «خونا وي مِرُوى سَر سُكْرا مِن نين. اون بُخُو دِزانِن!»^{٢٥} جماعتَه همويا گت: «خونا وي سَر سُكْرا

مَ وَ زَارُوْيْتَ مَ بَيْتَ!»^٦ پاشه پیلائُس، باراباس بُ وان آزاد گِر و عیسی-دا شلاق دایین و او تسلیم گِر گو خاچو وگن.

پِکْنیه خو عیسی گِرِن

سربازه پیلائُس، عیسی. بِرِنَ ناو حوشَا قصراً والى و تواوى دَسْتَگا سربازا دُرا وى خِر بون.^٧ آوان عیسی روت گِرِن، عباییگه بِنْفشي گِرِن بَر ویدا^٨ و تاجگ ژه قَلَما چه گِرِن و دانان سَر سَرَه وى و دارِگَگ دان دَسْتَه وى يه راسته. هِنگه بَر وى گَتَن سَر چُكَا و پِکْنیه خو وى گِرِن، دِگْتن: «سِلاو سَر پاشایه يهوديا!^٩ و ٹُف دِگِرِن رویه وى، دارِگ ژه دَسْتَه وى دِسْتَانِدِن و ناو سَرِي دِدان.^{١٠} پاشه هِنده گو پِکْنیه خو وى گِرِن، عبا بَر ویدا دَرِخِسْتَن و جِلَگَه وى گِرِن بَدا. پاشه او بِرِنَ درَوَ گو خاچو وگن.

خاچو وَبُونا عیسی

وقته گو دِجُنَ دَرَوَ، گَهْشِتَنِ مِرْوَگَه گو خلقه قِيرَوانه بو و ناوه وى شمعون بو و او مَجْبُور گِرِن خاچا عیسی دوو ویدا بَبت.^{١١} وقته گَهْشِتَنِ جِيَگَه گو ناوه وه جُلْجُتا بو، گو معنيا وه گُلُوخ، شرابِگ گو گل رَرداوه تِگل بِبو دان عیسی. وقته او طام گِر، نخاست گو وَخْت.^{١٢} وقته گو او خاچو وَگِرِن، بُ لِگو گِرِن چِلِگَت وى، ناو خودا پِشَگ هاوتِن.^{١٣} ايجا او وَدَرَه رونشِتَن و پاسوانيا عیسی گِرِن.^{١٤} هَمْزِي، هِندَاي سَرَه وى نِويَسَارِگ بِ وه گَتَنَه لِدان گو: «آوَيَ عیسی، پاشایه يهوديا.»^{١٥}

دو مِرْوَه دِز ژي گل وى خاچو وَگِرِن بون، يگ آلِيه وى يه راسته و يه دِيتَر آليه وى يه چَپَه.^{١٦} مِرْوَه گو وَدَرَه دا دَرِيَاز دِبُون سَرَه خو دِهْزَانِدِن و بِ دوژونا دِگْتن: «آيِ تِ او گَسَه گو دِخاست مَعْبَدا خاده خِرا گِي و سه رُزَادا دِيسَا اوَه چه گِي، خو نجات دَ! هَگُو تِ گوره خَدَايِ ژه خاچه رُردا وَر!»^{١٧} هَمْزِي سَرِرُكت کاهينا گل ماموستاپِت تَوراتِه و مَزِنَت قَومِي پِکْنیه خو وى دِگِرِن و دِگْتن: «مِرْوَت دِيتَر نجات دان، بله نِگارِيت خو نجات دَت! هَگُو پاشایه بَنى اسرائِيله ى، بِلَانَه ژه خاچه رُردا بِت گو آم ايمانه بَيَنَ وى.^{١٨} او تَوَكْلا وى سَر خَدَاي؛ تَجا هَگُو خَدَا هَرَه دِگَت، بِلَانَه وى نجات دَت، چون اوَيِ دِگَت: «آز گوره خَدَام!»^{١٩} او هر دو مِرْوَه دِز ژي گو گل ویدا خاچو وَبِبون، هَ وَسا توهين وى دِگِرِن.

مِرنا عیسی

٤٥ زه سَعْت دانزده نیورو حتا سَعْت سِیه پاش نیورو، تاریتیه تواوی او وَلات کِرت. ٤٦ نیزوکی سَعْت سِیه پاش نیورو، عیسی. بِ دَنگا بِلند گِر هوار: «ایلی، ایلی، لَمَا سَبَقْتُنِی؟» آنی «آی خدایه مِن، آی خدایه مِن، ت بُچی آز هِلام تِنِه؟» ٤٧ هِندگ ژه وان مِرُوه گو وَدره راوَستا بون وقته او قِسا عیسی. بِیهیستِن، گُتن: «او مِرُوه گاز الیاس پِیغمَبر دِگت.» ٤٨ يِگ وان جیدا بَزی وَابِرک اینا، او ناو شَرابا تِرش بویی دا و دانا سَر دارِگَه وَ او بِر بَر دُوه عیسی. گو وَحْت. ٤٩ بله آونه دیتر گُتن: «صَبِر گَن، بِهِلن آم بِبِین کانه الیاس پِیغمَبر دِيَه بِت گو آوي نجات دَت آن نه.» ٥٠ عیسی. جارِگه دیتر بِ دَنگا بِلند گِر هوار وَرحا خو تسلیم گِر. ٥١ هَ وَه دَمَه تَردا معبده ژه سَری حتا بِنی بو دو گُر. عَرَد هَزِیَا وَبر گَر بون. ٥٢ مَزار وَبون وَ گَلک مِرُوه مُقدَس گو مِره بون، ساخ بون. ٥٣ آو ناو مَزارادا هاتَن دَرَو وَ پاشه ساخ بونا عیسی، چُن شَهره مُقدَس وَخو نيشا گَلک مِرُوا دان. ٥٤ وقته گو سَرُکه سَریازَا وَ او مامورِت گو پاسوانیا عیسی. دِگِرن، عَرَد هَزِیَا وَ تواوی او دشده ڦوْمِی دیتِن، گَلک تِرسیان وَ گُتن: «بَراستَتی او گوره خدا بو.» ٥٥

٥٦ گَلک ژِنگ ژی وَدره بون وَ دورَدا دِبَرخودانه. او زه حَرِيمَا جَلِيلَه دوو عیسی. دا هاته بون گو بُ وي خَدمَته بِگن. ٥٧ مریمه مَجَدَلِيه وَ مریم داییگا یعقوب وَ یوسف، وَ هَمْزِی داییگا گورت زِیدی ناو وان ژِنگادا بون.

چال گِرنا عیسی

٥٧ گَاوا رُژا وابونه، مِرُوه گه دَولمند ژه خلقَه رَامَه، گو ناوه وي یوسف بو وَ هَمْزِی شاگِردَگه عیسی بو، ٥٨ چو لاره پِیلاُس وَ جنازه عیسی. خاست. پِیلاُس آمِر گِر گو بِدَنَ وي. ٥٩ یوسف جنازَ راگَر وَ ناو کِفتَنگه دا گو زه کَتَانه تَمیز بو بِچا ٦٠ وَ دانا ناو مَزارَگه تَازَ گو بُخو ناو رازه دا تِراشی بو وَ بَرگَه مَزِن گِرِل گِر پِشیا دَرَه مَزارِي وَ چو. ٦١ مریمه مَجَدَلِيه وَ او مریما دَي وَدره بَر مَزارِي روپِيشتَه بون.

نُبَدارِت مَزارَه

٦٢ رُژا دَي، گو رُژا پاشه رُژا حاضِر بون بُ عَيَدَه' بو، سَرُکَت کاهينا وَ فَريسي. خَر بون لاره پِیلاُس ٦٣ وَ گُتن: «قریان! تَيَّت بِيرا مَ آوه حَيلَبَاز وقتَه هِشتَا ساخ

بو، دِگْت، "پاشه سه رُزا آزه ساخ بِم."^{٦٤} بَهنده اَمِر گَختا رُزا سِيه پاسوانيا مَزارِي بِگن، نَبَيت شاگِرده وي بِچن، جنازَ بِدِزِن و بِثِنَ خلقه گو او زه ناو مِريادا رابوي، گو وسا، او حيلا دوماييگه ديه خرايير ژه حيلا أولى بَيْت.^{٦٥} پيلاتس گَت وان: «وَ بوخو سريازه نُبَدار هَنَ. هَرِن و هِندى اون دِگارِن، له شارِن.»^{٦٦} بَجا او چُن و بَره پِشيا مَزارِي مُهر گِرين و هِند نُبَدار دانان وَدره گو مَزارِي شارِن.

٢٨

ساخ بونا عيسى

^١ رُزا پاشه شنبیا مُقدس يهوديا، له رُژ دَرگوتنا يِكمين رُزا هَفتَيه، مريمه مجَدليه و او مريمما ديتِر چُن ديتنا مَزارِه عيسى.^٢ نِشكادا عَرَد هَرثيانگه مَزن قَومِي، چون گو ميلياكتَگ خاده ژه آسمانى رُردا هات و چو آلية مَزارِي و بَره پِشيا دَره مَزارِي گِرل گِرَ رَحَّگه و سَر وَه رونشت.^٣ ظاهِرا وَه ميلياكتَگ وَگو بوروسگا آسمانى دِجِرسِگي و چِلگه وي بینا برفه، سِپي بون.^٤ نُبَدارا وقتنه او ديتِن، تِرسادا رِجفِين و بینا مِريا له هاتن!^٥ ايجا وَه ميلياكتَگه گَت زِنگا: «تِرسِن! آز دِزانِم گو اوون دوو عيسايه خاچَو وَبويي دِگرِن.^٦ او إَر نِين، چون هَ وسا گو گَته بو، ساخ بوي! وَرِن بَرخودَن وَه جيه گو او تِدا بو،^٧ پاشه زو هَرِن و بِثِن شاگِرِدت وي گو "آ وَه ناو مِريادا رابوي و پِش وَدا ديه بِچيت حَريمَا جليله و وَدره اونه آوى بِبيَن". ايجا، مِن گَت وَ!^٨ هِنگه او زِنگ بِتِرس و شاديگه عظيم، جيدا مَزارِي دا هاتن دَرَو و بَزِين بُآلية شاگِردا گو وَه دِشدَا قَومِي بِثِن وان.^٩ نِشكادا عيسى-هات لاره وان و گَت: «سِلاو سَر وَ بَيْت!^{١٠} زِنگ هاتن پِش وَ گَتن بَر بِيه وي و او پَرسِتش گِرين. ^{١١} پاشه عيسى. گَت وان: «تِرسِن! هَرِن و بِثِن بِرايَت مِن گو بِچن بُ حَريمَا جليله. او وَدره ديه مِن بِبيَن.»

گزارشا نُبَدارا

^{١١} وقتنه گو او زِنگ ره دا بون، هِندَگ ژه نُبَدارا چُن ناو شَهري و تواوى دِشده گو قَومِي بون گَتن سَرِكَت كاهينا.^{١٢} سَرِكَت كاهينا پاشه گو گَل مَزنِت قَومِي خِر بون و مشورت گِرين، دراوهَگه مِش دان سريازا^{١٣} و گَتن وان: «بِثِن خلقه شاگِرِدت وي شَودا هاتن وقتنه گو آم خَوه دا بون، جنازه وي دِزِن.»^{١٤} هَگو او دِشَد بِگَهشيت گوهه والي، آمه بوخو آوى راضى گن گو بُ وَچه

مشکل نیت پیش.»^{۱۵} ایجا آوان دراو استاندن و گوزیگی او دشدا گو بُ وان هاتیبو گتن گرِن. و آو چیروگ حتا ایرو ژی ناو یهودیادا دِگرت.

ماموریتا مَزن

^{۱۶} ایجا آو یانزده شاگرد چن خَرِیما جلیله، بُ وه چیاییه گو عیسی. بُ وان آمِر گرِه بو.^{۱۷} وقته آوان عیسی دیت، او پرسِش گرِن. بله هندگا شِگ گرِن.^{۱۸} هنگه عیسی هات نیزوک و گت وان: «تواوي اقتدار ناو آسمانی و سر رویه عَرَدِی بُ مِن هاتی دایین.^{۱۹} بجا هَرَن و تواوی مِلتا بِگَن شاگرده مِن و آوان بِ ناوه باب، و گور، و رحا مُقدسا خدا غُسلا تعمیده بِدَن.^{۲۰} و فِر وان بِگَن گو تواوی دشده مِن بُ و آمِر گرِی، بینِن جی. نَه آز همو رُزه حتا دوماییگا وه دُنیایه گل وَدام!»